

PROJEKT -
ROZPORZĄDZENIE MINISTRA
ŚRODOWISKA NR ...
Z DNIA.....
W SPRAWIE USTANOWIENIA
PLANU OCHRONY DLA
PIENIŃSKIEGO PARKU
NARODOWEGO

Wersja z dnia 26.11.2010

Krościenko nad Dunajcem, ... 2010 r.

Spis treści

Rozporządzenie Ministra Środowiska	5
Załącznik nr 1 - Cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji.....	7
Załącznik nr 2 - Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków	27
Załącznik nr 3 - Obszary objęte ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową.....	41
Załącznik nr 4 - Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.....	43
Załącznik nr 5 - Obszary i miejsca udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych oraz sportowych, amatorskiego połowu ryb oraz sposoby ich udostępniania.....	79
Załącznik nr 6 - Miejsca, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza.....	85
Załącznik nr 7 - Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych.....	87
Załącznik nr 8 - Zakres planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – PLH120013 i PLB120008, uwzględniony w planie ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego.....	93

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA NR .....

z dnia .....

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego
na okres od..... do .....

Na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92, poz. 880, z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się Plan ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na okres od..... do..... .

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) Parku – rozumie się przez to Pieniński Park Narodowy.
- 2) Planie ochrony - rozumie się przez to Plan ochrony Pienińskiego Parku Narodowego.
- 3) gatunkach chronionych - rozumie się przez to gatunki objęte ochroną w rozumieniu przepisów Ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r.
- 4) gatunkach specjalnej troski – rozumie się przez to gatunki, które reprezentują określone walory, mają znaczenie dla Parku lub podlegają silnej i widocznej redukcji. Są to te gatunki, które zostały wskazane do monitoringu, ochrony ich biotopu lub siedliska, w którym bytują, lub też aktywnego wspierania przez służby Parku liczby stanowisk i liczebności populacji.
- 5) gatunkach z Czerwonej Księgi – rozumie się przez to gatunki zagrożone wyginięciem na terenie Polski, które są umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin lub w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.
- 6) gatunkach z Czerwonej Listy - rozumie się przez to gatunki umieszczone na Czerwonej Liście Roślin i Grzybów Polski lub na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych.
- 7) gatunkach zagrożonych – rozumie się przez to gatunki zagrożone wyginięciem, umieszczone w Czerwonych Księgach lub na Czerwonych Listach.
- 8) gatunkach należących do endemitów karpaccich – rozumie się przez to gatunki unikalne dla Karpat, występujące na ograniczonym obszarze, nigdzie indziej nie występujące naturalnie.
- 9) gatunkach górskich i północno-górskich – rozumie się przez to gatunki, dla których większa część ich zasięgu występowania obejmuje tereny górskie lub na terenach górskich występują większe zagęszczenia jego stanowisk.

- 10) gatunkach unikatowych w Polsce – rozumie się przez to gatunki, których występowanie w Polsce potwierdzono jedynie w Pieninach.
- 11) Naturze 2000 – rozumie się przez to Europejską Sieć Ekologiczną NATURA 2000.
- 12) SFD – Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000.

§ 3. Plan ochrony, o którym mowa w § 1, zawiera:

- 1) cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji, które są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków, które są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, które stanowią załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4) określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, które stanowią załącznik nr 4 do rozporządzenia;
- 5) wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych oraz sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępniania, które stanowią załącznik nr 5 do rozporządzenia;
- 6) wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, które stanowią załącznik nr 6 do rozporządzenia;
- 7) ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, które stanowią załącznik nr 7 do rozporządzenia;
- 8) zakres planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – PLH120013 i PLB120008, uwzględniony w planie ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego, który stanowi załącznik nr 8 do rozporządzenia;

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załączniki do rozporządzenia
Ministra Środowiska nr ...
z dnia ...

Załącznik nr 1

CELE OCHRONY PRZYRODY ORAZ WSKAZANIE PRZYRODNICZYCH I SPOŁECZNYCH UWARUNKOWAŃ ICH REALIZACJI

1. Cele ochrony.

Celem ochrony przyrody Parku jest:

- 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- 2) zachowanie różnorodności biologicznej;
- 3) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego;
- 4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu ochrony;
- 5) ochrona walorów krajobrazowych oraz zadrzewień;
- 6) utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody;
- 8) zapewnienie niezakłóconego, naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych w obszarach ochrony ścisłej.

1.1. Celem ochrony przyrody nieożywionej jest:

- 1) zachowanie naturalnych procesów glebotwórczych;
- 2) eliminacja lub ograniczanie źródeł zagrożeń związanych z erozją, zanieczyszczeniami i antropopresją;
- 3) zachowanie utworów geologicznych (odsłonięcia skalne itp.) oraz geomorfologicznych (piargi, jaskinie itp.);
- 4) zachowanie złóż i kopalin;
- 5) eliminacja zagrożeń powodujących antropopresję i zanieczyszczenia zasobów wodnych w Parku;
- 6) utrzymanie dobrego stanu nisz źródeł uznanych za szczególnie wartościowe;

- 7) ograniczenie lub eliminacja czynników wpływających na zanieczyszczenie powietrza;
- 8) doprowadzenie wód podziemnych do dobrego stanu ilościowego i chemicznego oraz uniknięcie wszelkiego pogarszania się tego stanu.
- 9) doprowadzenie wód podziemnych w stanie umożliwiającym osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków i ekosystemów zależnych od tych wód.

1.2. Celem ochrony ekosystemów leśnych jest:

- 1) zachowanie trwałości i zapewnienie możliwości rozwoju zespołów leśnych;
- 2) doprowadzenie ekosystemów leśnych, w tym stanowiących chronione siedliska przyrodnicze oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami do właściwego stanu ochrony i uniknięcie wszelkich pogorszeń ich stanu;
- 3) unaturalnienie struktury ekosystemów leśnych, z maksymalnym wykorzystaniem spontanicznych procesów przyrodniczych, w tym odtworzenie zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach do zasobów i struktury typowych dla lasów o charakterze naturalnym.

1.3. Celem ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych jest:

- 1) zachowanie trwałości i zapewnienie możliwości rozwoju naturalnych i półnaturalnych zespołów roślinnych;
- 2) doprowadzenie ekosystemów nieleśnych, w tym stanowiących chronione siedliska przyrodnicze oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami do właściwego stanu ochrony i uniknięcie wszelkich pogorszeń ich stanu.

1.4. Celem ochrony ekosystemów wodnych jest utrzymanie i poprawa bilansu wodnego oraz czystości wód z uwzględnieniem:

- 1) zachowania i odtwarzania siedlisk organizmów wodnych;
- 2) zachowania charakterystycznych zespołów i zgrupowań organizmów wodnych oraz siedlisk wilgotnych i bagiennych;
- 3) doprowadzenie wód powierzchniowych do dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego (według kryteriów biologicznych, hydromorfologicznych, chemicznych i fizykochemicznych) oraz uniknięcie wszelkiego pogarszania się tego stanu;
- 4) doprowadzenie wód powierzchniowych do stanu umożliwiającym osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków i ekosystemów zależnych od tych wód.

1.5. Celem ochrony gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie zróżnicowania genetycznego, gatunkowego oraz siedliskowego (w tym: mikrosiedlisk lasów naturalnych, siedlisk wodnych, podmokłych, siedlisk kserotermicznych, ekotonowych, łąk kośnych, pastwisk);
- 2) zachowanie siedlisk (mikrosiedlisk) półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów roślinnych;
- 3) zachowanie taksonów (gatunków, odmian) unikatowych w skali kraju;
- 4) eliminacja ekspansywnych gatunków obcego pochodzenia;
- 5) doprowadzenie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotami ochrony Natura 2000 do właściwego stanu ochrony, polegającego na tym, że:
  - a) liczebność gatunku nie maleje i wykorzystuje możliwości siedliska, a struktura populacji gatunku nie stwarza zagrożeń dla liczebności populacji w przyszłości,
  - b) siedlisko gatunku ma odpowiednią dla zapewnienia trwałości gatunku wielkość i strukturę,
  - c) nie ma zagrożeń dla długoterminowego przetrwania gatunku.

1.6. Celem ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie zróżnicowania genetycznego, gatunkowego i siedliskowego (w tym: siedlisk kserotermicznych, ekotonowych, łąk kośnych i pastwisk);
- 2) zachowanie siedlisk (mikrosiedlisk) półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów zwierzęcych;
- 3) zachowanie lub przywrócenie fauny łąk, pastwisk i zbiorowisk kserotermicznych, a także innych historycznych układów przyrodniczych związanych z zanikającą obecnie działalnością człowieka poprzez:
  - a) zachowanie gatunków zapylających;
  - b) zachowanie gatunków siedlisk kserotermicznych;
  - c) zachowanie gatunków siedlisk ekotonowych;
  - d) zachowanie gatunków łąk kośnych;
  - e) zachowanie gatunków pastwisk, w tym koprofagów.
- 4) zachowanie lub przywrócenie taksonów unikatowych w skali kraju wśród kręgowców;

- 5) zachowanie lub przywrócenie taksonów bezkręgowców posiadających w Parku jedyne w Polsce stanowisko, przy założeniu, iż gatunek jest rzadki w Środkowej Europie;
- 6) zachowanie reliktowych (ewolucyjnie) populacji, które nie uległy synantropizacji (miejsca gnieźdzenia ptaków);
- 7) utrzymanie równowagi populacyjnej;
- 8) eliminacja ekspansywnych gatunków obcego pochodzenia;
- 9) rozpoznawanie i eliminacja zagrożeń;
- 10) doprowadzenie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotami ochrony Natura 2000 do właściwego stanu ochrony, polegającego na tym, że:
  - a) liczebność gatunku nie maleje i wykorzystuje możliwości siedliska, a struktura populacji gatunku nie stwarza zagrożeń dla liczebności populacji w przyszłości,
  - b) siedlisko gatunku ma odpowiednią dla zapewnienia trwałości gatunku wielkość i strukturę,
  - c) nie ma zagrożeń dla długoterminowego przetrwania gatunku.

1.7. Celem ochrony siedlisk przyrodniczych jest:

- 1) zachowanie lub odtworzenie powierzchni i zasięgu naturalnych i półnaturalnych siedlisk przyrodniczych oraz zachowanie lub odtworzenie ich właściwego stanu ochrony;
- 2) zapewnienie warunków życia typowym gatunkom roślin, związanym z tymi siedliskami przyrodniczymi;
- 3) zapewnienie warunków życia typowym gatunkom zwierząt, związanym z tymi siedliskami przyrodniczymi.

1.8. Celem ochrony krajobrazu jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie walorów widokowych i estetycznych krajobrazu;
- 2) zachowanie istniejącej mozaiki łąk, pastwisk, pól uprawnych, lasów, zadrzewień, zakrzaczeń i użytków ekologicznych;
- 3) kształtowanie i zachowanie lokalnego krajobrazu kulturowego.

1.9. Celem ochrony wartości kulturowych jest zachowanie, uwidocznienie i uczytelnienie elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem, w szczególności:

- 1) zachowanie istniejących form kulturowych oraz miejsc wydarzeń historycznych;
- 2) utrzymanie, zachowanie lub przywrócenie zróżnicowania kulturowego tworzącego podstawy tożsamości i swojskości miejsca;
- 3) kształtowanie rozwoju regionu kulturowego poprzez stworzenie podstaw dla kontynuacji tradycji miejsca.

1.10. Celem ochrony dwóch obszarów Natura 2000 o wspólnej nazwie „Pieniny” (PLB 120008 – obszar specjalnej ochrony ptaków, PLH 120013 – specjalny obszar ochrony siedlisk) położonych w całości na terenie Pienińskiego Parku Narodowego i zajmujących powierzchnię po 2336,4 ha, jest zachowanie integralności tych obszarów, spójności sieci Natura 2000 oraz utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków oraz siedlisk gatunków, występujących w tych obszarach i będących ich przedmiotami ochrony, w tym w szczególności:

Dla obszaru Natura PLH 120013:

- 1) siedlisko przyrodnicze 5130 (Zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 2 ha oraz utrzymanie specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 2) siedlisko przyrodnicze 6170 (Nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 17 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 3) siedlisko przyrodnicze 6210 (Murawy kserotermiczne) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 41 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 4) siedlisko przyrodnicze 6430 (Ziołorośla górskie) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 1,5 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 5) siedlisko przyrodnicze 6520 (Górskie łąki kośne czyli konietlicowe użytkowane ekstensywnie) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 207 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 6) siedlisko przyrodnicze 7230 (Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 8 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;

- 7) siedlisko przyrodnicze *8160 (Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 1 ha oraz utrzymanie specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 8) siedlisko przyrodnicze 8210 (Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*) – utrzymanie ścian skalnych oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 9) siedlisko przyrodnicze 8310 (Jaskinie nie udostępniane do zwiedzania) – utrzymanie jaskiń oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 10) siedlisko przyrodnicze 9130 (Żyzne buczyny)– utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 882 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego w strefie ochrony ścisłej, utrzymanie jak najbardziej zbliżonych do stanu naturalnego buczyn, w których prowadzona jest gospodarka leśna w strefie ochrony krajobrazowej;
- 11) siedlisko przyrodnicze 9150 (Ciepłolubne buczyny storczykowe)– utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 563 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego w strefie ochrony ścisłej, utrzymanie jak najbardziej zbliżonych do stanu naturalnego buczyn, w których prowadzona jest gospodarka leśna w strefie ochrony krajobrazowej;
- 12) siedlisko przyrodnicze *9180 (Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 81 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 13) siedlisko przyrodnicze *91E0 (Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 11 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 14) siedlisko przyrodnicze *91Q0 (Górskie reliktowe laski sosnowe) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 7 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 15) rośliny: pszonak pieniński*, obuwik pospolity, bezlist okrywowy – utrzymanie aktualnego areału i liczebności populacji;
- 16) zwierzęta (bez ptaków):
  - a) owad - krasopani hera, ssaki - podkowiec mały, nocek duży, ryś – utrzymanie stanu aktualnego;

b) owad - biegacz urozmaicony, płazy - kumak górski, traszka karpacka – cel ochrony będzie można ustalić po określeniu stanu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne;

Dla obszaru Natura PLB 120008 – ptaki:

- 1) bocian czarny, orlik krzykliwy, sokół wędrowny, puchacz – zachowanie stanowisk lęgowych;
- 2) orzeł przedni, derkacz, sóweczka, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł czarny – zachowanie siedliska gatunku;
- 3) drozd obrożny, dzięcioł biało brzuchy, dzięcioł zielonosiwy, gąsiorek, jarząbek, muchołówka białoszyja, muchołówka mała, orzechówka, pliszka górską, pomurnik, puszczyk uralski, włochatka, trzmiełojad – cel ochrony będzie można ustalić po rozpoznaniu stanu populacji i siedliska w oparciu o badania inwentaryzacyjne.

2. Przyrodnicze uwarunkowania celów ochrony przyrody.

2.1. Ekosystemy występujące na terenie Parku:

- 1) leśne,
- 2) lądowe nieleśne,
- 3) wodne.

2.2. Ekosystemy leśne Parku według opracowania: „Charakterystyka i mapa zbiorowisk roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego” (Kaźmierczakowa red. 2004) obejmują 1725 ha, co stanowi 72,6 % jego powierzchni.

Zbiorowiska roślinne leśne występujące w Parku.

Lp.	Zbiorowisko roślinne leśne / kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia ^{1, 2} (ha)
1	2	3
1.	Buczyna karpacka – <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum, D.g-F. lunarietosum</i> / 9130	424
2.	Ciepłolubna buczyna – <i>Carici-Fagetum typicum</i> / 9150	112
3.	Kwaśna buczyna – <i>Luzulo luzuloides-Fagetum</i> / 9110	1
4.	Jedlina karpacka – <i>Dentario glandulosae-Fagetum abietetosum</i> / 9130	458
5.	Ciepłolubna jedlina – <i>Carici-Fagetum abietetosum</i> / 9150	481
6.	Uboga jedlina – <i>Galio rotundifolii-Abietetum, Dryopteris dilatata-Abietetum</i> / 9110	12
7.	Jaworzyna z jęczmikiem – <i>Phyllitido-Aceretum</i> / 9180	73
8.	Jaworzyna z jaskrem kosmatym – <i>Acer pseudoplatanus-Ranunculus lanuginosus</i> / 9180	9
9.	Grąd – <i>Tilio-Carpinetum</i> , fragmenty grądu / 9170	26
10.	Fragmenty zbiorowisk borowych – <i>Vaccinio- Piceetalia</i>	11
11.	Nadrzeczna olszyna górską – <i>Alnetum incanae</i> / 91E0	9
12.	Bagienna olszyna górską – <i>Caltho-Alnetum</i> / 91E0	4
13.	Reliktowe laski sosnowe – <i>Erico- Pinion</i> / 91Q0	8
Razem		1628

¹ – w przypadku układów mozaikowych, powierzchnie zbiorowisk podano według dominującego typu zbiorowiska.

² – bez lasów z nasadzeń o powierzchni 97 ha.

2.3. Nieleśne ekosystemy łądowe Parku według opracowania: „Charakterystyka i mapa zbiorowisk roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego” (Kaźmierczakowa red. 2004) obejmują 619 ha, co stanowi 26,1 % jego powierzchni.

Zbiorowiska roślinne nieleśne występujące na terenie Parku.

Lp.	Zbiorowisko roślinne nieleśne / kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia ¹ (ha)
1	2	3
1.	Ciepłolubna łąka pienińska (<i>Anthylli-Trifolietum montani</i>) / 6520	37
2.	Łąki ze związku <i>Arrhenatherion</i> , w tym:	223
	2.1 Łąka rajgrasowa <i>Arrhenatheretum medioeuropaeum</i> / 6510	17
	2.2 Łąka mieczykowo-mietlicowa z fragm. <i>Gladiolo-Agrostietum</i> / 6520	1
	2.3 Grupa łąk umiarkowanie bujnych – łąka z dzwonkiem rozpierzchłym i konietlicą łąkową zb. <i>Campanula patula-Trisetum flavescens</i> / 6520	205
3.	Grupa łąk ze związku <i>Arrhenatherion</i> bardzo bujnych – łąka z kupkówką pospolitą i wiechliną zwyczajną (<i>Dactylis glomerata-Poa trivialis</i>)	49
4.	Ubogie łąki z rzędu <i>Nardetalia</i> / 6230	2
5.	Pastwisko (<i>Lolio-Cynosuretum</i>)	60
6.	Pienińska łąka ziołoroślowa (<i>Veratrum lobelianum-Laserpitium latifolium</i>)	3
7.	Grupa łąk ziołoroślowych niższych położen z związku <i>Arrhenatherion</i>	49
8.	Wilgotna łąka z ostrożeniem łąkowym (<i>Cirsietum rivularis</i>)	3

Lp.	Zbiorowisko roślinne nieleśne / kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia ¹ (ha)
1	2	3
9.	Łąka ziołoroślowa z wiązówką błotną (<i>Filipendulo-Geraniatum</i>)	1
10.	Ziołorośla knieci i świerzątka orzęsionego (zb. <i>Caltha laeta</i> – <i>Chaerophyllum hirsutum</i>)	6
11.	Ziołorośla podagrycznika i lepiężnika różowego (<i>Aegopodio – Petasitetum hybridi</i>) / 6430	2
12.	Naskalna murawa górską (<i>Dendranthemo-Seslerietum</i>) / 6170	17
13.	Ciepłolubna murawa naskalna (<i>Festucetum pallentis</i>) / 6210	9
14.	Murawa z trzcinnikiem pstrym (zb. <i>Calamagrostis varia</i>) / 6210	4
15.	Zespół zachyłki Roberta (<i>Gymnocarpietum robertiani</i>) / *8160	1
16.	Murawa kserotermiczna z lebiodką pospolitą i kłosownicą pierzastą (<i>Origano-Brachypodietum</i>) / 6210, w tym:	29
16.1	naturalna / 6210	21
16.2	wtórna / 6210	8
17.	Murawa kserotermiczna ze stokłosą prostą <i>Bromus erectus</i> / 6210	0
18.	Ciepłolubne zarośla z berberysem zwyczajnym (zw. <i>Berberidion</i>) / 6210	4
19.	Zarośla z dominacją <i>Prunus spinosa</i> lub <i>Coryllus avellana</i>	49
20.	Eutroficzna młaka górską (<i>Valeriano-Caricetum flavae</i>) / 7230	8
21.	Pole orne (<i>Geranio-Silenetum gallica</i>)	22
22.	Odlóg	5
23.	Żwirowiska, kamieńce nadrzeczne i szuwary / 3220 i 3240, w tym:	2
23.1	Zbiorowiska ze zw. <i>Epilobion fleischeri</i> , zb. <i>Myricaria germanica</i> - <i>Salix eleagnos</i> , z <i>Plantago intermedia</i> / 3220 i 3240	1
23.2	Zespół mozgi trzcinowatej (<i>Phalaridetum arundinaceae</i>) / 3220	1
23.3	Zespół jeżogłówki <i>Sparganietum erecti</i> (fragmenty)	0
24.	Tereny inne, w tym: drogi, skarpy, szkółki, sady, tereny zabudowane, tereny mechanicznie zniszczone itp.	34
Razem		619

¹ – w przypadku układów mozaikowych, powierzchnie zbiorowisk podano według dominującego typu zbiorowiska.

2.4. Ekosystemy wodne Parku według opracowania: „Charakterystyka i mapa zbiorowisk roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego” (Kaźmierczakowa red. 2004) obejmują 30 ha, co stanowi 1,3 % jego powierzchni.

Typy ekosystemów wodnych występujące na terenie Parku.

- 1) Ekosystem źródeł i potoków górskich funkcjonujących na podłożu wapiennym - 0 ha (występują jako obiekty punktowe i liniowe);
- 2) Ekosystem środkowego biegu rzeki górskiej przekształcony zbiornikami zaporowymi – 21 ha;
- 3) Ekosystem zbiornika zaporowego typu górskiego – 9 ha.

2.5. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie około 2 850 gatunków roślin i grzybów, w tym:

- 1) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta i Spermatophyta*) - 895 gatunków, w tym 28 gatunków specjalnej troski;
- 2) mszaki (*Bryophyta*) –316 gatunków, w tym 28 gatunków specjalnej troski;
- 3) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 282 gatunki, w tym 25 gatunków specjalnej troski;
- 4) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - 812 gatunków, w tym 34 gatunki specjalnej troski;
- 5) śluzowce (*Myxomycetes*) - 89 gatunków, w tym 15 gatunki specjalnej troski;
- 6) porosty (*Lichenes*) – 454 gatunków, w tym 21 taksonów specjalnej troski;

2.6. Grupy gatunków o szczególnych walorach w Pienińskim Parku Narodowym.

- 1) Gatunki prawnie chronione, łącznie 255 gatunków (ochrona ścisła - 220 gatunków, ochrona częściowa – 35 gatunków), w tym w poszczególnych grupach:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta i Spermatophyta*) - ochrona ścisła - 92 gatunki, ochrona częściowa – 10 gatunków;
  - b) mszaki (*Bryophyta*) - ochrona ścisła – 32 gatunki, ochrona częściowa – 20 gatunków;
  - c) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - ochrona ścisła - 31 gatunków;
  - d) porosty (*Lichenes*) – ochrona ścisła - 65 gatunków, ochrona częściowa – 5 gatunków;
- 2) Gatunki zagrożone z Czerwonej Listy Roślin - 563 gatunków, w tym:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta i Spermatophyta*) - 68 gatunków;
  - b) mszaki (*Bryophyta*) - 37 gatunków;
  - c) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) - 6 gatunków;
  - d) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - 221 gatunków;
  - e) śluzowce (*Myxomycetes*) - 14 gatunków;
  - f) porosty (*Lichenes*) - 217 gatunków;
- 3) Gatunki i odmiany endemiczne – 2 gatunki i 3 odmiany (rośliny naczyniowe),
- 4) Gatunki reliktowe - 6 gatunków (w tym 5 gatunków roślin naczyniowych, 1 gatunek mchu).
- 5) Gatunki specjalnej troski;

a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) – 28 gatunków;

bylica piołun *Artemisia absinthium* L. var. *calcigena* REHM., chryzantema (złocień) Zawadzkiego *Dendranthema zawadzkii* (HERB.) TZVELEV, dwulistnik muszy *Ophrys insectifera* L., jałowiec sawina *Juniperus sabina* L., kruszczyk błotny *Epipactis palustris* (L.) CRANTZ, kruszczyk drobnolistny *Epipactis microphylla* (EHRH.) SW., lilia bulwkowata *Lilium bulbiferum* L., lulecznica kraińska *Scopolia carniolica* JACQ., mniszek pieniński *Taraxacum pieninicum* PAWŁ., modrzew polski *Larix decidua* MILL. subsp. *polonica* (RACIB.) DOMIN, mokrzyca szczeciolistna *Minuartia setacea* (THUILL.) HAYEK subsp. *banatica*, naradka mlecznobiała *Androsace lactea* L., nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum* L., obuwik pospolity *Cypripedium calceolus* L., oset klapowany *Carduus x lobulatus* BORBÁS, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum* L., pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris* (L.) TOD., podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* (L.) ROTH, pszonak pieniński *Erysimum pieninicum* (ZAPAŁ.) PAWŁ., storczyk bżowy *Dactylorhiza sambucina* (L.) SOO., storczyk samicy *Orchis morio* L., storzan bezlistny *Epipogium aphyllum* SW., szczwoligorz tatarski *Conioselinum tataricum* HOFFM., śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis* L., tawuła średnia *Spiraea media* SCHM., Traganek jasny *Astragalus australis* (L.) LAM., turzyca Davalla *Carex davalliana* SM.

Dodatkowo gatunkiem specjalnej troski ze względu na zagrożenie jakie stwarza jest Barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnovskii* MANDEN.

b) mszaki (*Bryophyta*) – 28 gatunków;

- mchy (*Musci*): bagniak kutnerowaty *Philonotis tomentella* Molendo, bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis* (Moug. ex DC.) Brid. ex Moug. & Nestl., bielistka siwa *Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr., błyszczce włoskowate *Tomentypnum nitens* (Hedw.) Loeske, bruzdowiec fałdowany *Ptychodium plicatum* (Schleich. ex F. Weber & D. Mohr) Schimp., drobniaczek rozłożysty *Seligeria patula* (Lindb.) I. Hagen, gałęziak prząslik *Eucladium verticillatum* (Hedw. ex Brid.) Bruch & Schimp., koimek bezłodygowy *Diphyscium foliosum* (Hedw.) D. Mohr, krzewik źródłiskowy *Thamnobryum alopecurum* (Hedw.) Gangulee, miedziówka brunatnawa *Orthothecium rufescens* (Dicks. ex Brid.) Schimp., nastroszek kędzierzawy *Ulota crispa* (Hedw.) Brid., nurzypląs czarniawy *Cinclidotus riparius* (Host ex. Brid) Arn., płaszczoniec marszczony *Buckiella undulata* (Hedw.) Ireland, rokiet vauchera *Hypnum vaucheri* Lesq., rokiet wyniosły *Hypnum recurvatum* (Lindb. & Arnell) Kindb., różyczkoprątnik kanadyjski *Rhodobryum ontariense* (Kindb.) Kindb. skrzydlik czerwonawy *Fissidens rufulus* Schimp., strzechwa bezząb *Grimmia anodon* Bruch & Schimp., szurpek otwarty *Orthotrichum patens* Brid., torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum* Wilson, żurawiec haussknechta *Atrichum flavisetum* Mitt.

- wątrobowce (*Hepaticae*): buławniczka czerwonawa *Cephaloziella rubella* var. *sullivantii* (Nees) Warnst., miedzik tamaryszkowy *Frullania tamarisci* (L.) Dumort., parzoch pieprzowy *Porella arboris-vitae* (With.) Grolle, parzoch spłaszczony *Porella platyphylloidea* (Schwein.) Lindb., śniedrzyczka Rossettiego *Cololejeunea rossettiana* (C. Massal.) Schiffn., śniedrzyczka wapienna *Cololejeunea calcarea* (Lib.) Schiffn., widlicowiec omszony *Apometzgeria pubescens* (Schränk) Kuwah.

c) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 25 gatunków;

Actinotaenium cucurbita (Bréb) Teil., *Amphipleura pellucida* (Kütz) Kütz., *Audouinella pygmaea* Kütz., *Batrachospermum boryanum* Sirodot, *Batrachospermum ectocarpum* Sirodot, *Bulbochaete pseudoareolata* W. et O. Bock, *Calothrix fusca* (Kütz.) Bornet et Flahault, *Campylodiscus hibernicus* Ehr., *Chara vulgaris* L., *Chrysonobula holmesii* Lund., *Cosmarium didymochondrium* Nordst., *Cosmarium obtusatum* (Schmid.) Schmid., *osmarium tetraophthalmum* Bréb., *Cymbella simonsenii* Kramm., *Didymosphenia geminata* (Lyngb.) Schmidt, *Ellerbeckia arenaria* (Moore) Crawford, *Encyonema lange-bertalotii* Krammer, *Epithemia argus* var. *alpestris* (W. Sm.) Grunow, *Gongrosira calcifera* Krieg., *Homoeothrix gloeophila* Starmach, *Mastogloia grevillei* W. Sm., *Oocardium stratum* Naegeli, *Rhoicosphaenia abbreviata* (Agardh) Lange-Bert., *Stauroneis acuta* W. Smith, *Surirella spiralis* Kütz.

d) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) – 34 gatunki;

białokrowiak pieniński *Leucopaxillus salmonifolius* M.M. Moser & Lamoure, borowik szlachetny *Boletus edulis* Bull.:Fr., czubajka kania *Macrolepiota procera* (Scop.: Fr.) Sing., gęstoporek cynobrowy *Pycnoporus cinnabarinus* (Jacq.:Fr.) P. Karst., grzybolubka lepka *Asterophora parasitica* (Bull.:Fr.) Sing, grzybówka szafranowa *Mycena crocata* (Schrad.: Fr.) Kumm., gwiazdosz potrójny *Geastrum triplex* Jungh., koralownik białawy *Ramariopsis kunzei* (Fr.) Corner, koronica ozdobna *Sarcosphaera coronaria* (Jacq.) Schroet., koźlarz babka *Leccinum scabrum* (Bull.:Fr.) S. F. Gray, lejkoporek olszowy *Gyrodon lividus* (Bull.:Fr.) Sacc., mądziak psi *Mutinus caninus* (Huds. ex Pers.) Fr., mleczaj jodłowy *Lactarius salmonicolor* Heim et Lecl., mleczaj modrzewiowy *Lactarius porninsis* Roll., mleczaj rydz *Lactarius deliciosus* (L.) S. F. Gray, monetka bukowa *Oudemansiella mucida* (Schrad.: Fr.) v. Hoehn., pękacz gruszkowaty *Phallologaster saccatus* Morgan, piestrzenica infułowata *Gyromitra infula* (Schaeff.:Fr.) Quéf., pniarek różowy *Fomitopsis rosea* (Alb. et Schw.:Fr.) P. Karst., poroblaszek żółtoczerwony *Phylloporus rhodoxanthus* (Schwein.) Bres., purchawka jeżowata *Lycoperdon echinatum* Pers. ex Pers., purchawka łatkowata *Lycoperdon mammiforme* ('*mammaeforme*') Pers. Pers., siatkoblaszek maczugowaty *Gomphus clavatus* (Pers.: Fr.) Gray, smardz jadalny *Morchella esculenta* (L.) Pers., smardz wyniosły *Morchella elata* Fr., sopłówka bukowa *Hericium coralloides* (Scop.:Fr.) S. F. Gray, suchogłówka korowa *Phleogena faginea* (Fr.: Fr.) Link, wilgotnica czepeczkowata *Hygrocybe calyptriformis* ('*calyptraeformis*') (Berk. & Bromme) Fayod, wilgotnica czerniejąca odm. wysmukła *Hygrocybe conica* var. *chloroides* (Mal.) Bon., wilgotnica jasna *Hygrocybe laeta* (Pers.:Fr.) P. Karst., wilgotnica karminowa *Hygrocybe punicea* (Fr.) Kumm., wilgotnica szara *Hygrocybe unguinosa* (Fr.) Karst., wodnicha hiacyntowa *Hygrophorus hyacinthinus* Quéf., zasłonak majerankowy *Cortinarius percomis* Fr.

e) śluzowce (*Myxomycetes*) – 15 gatunków;

Amaurochaete atra (Alb. & Schw.) Rost., *Arcyria abietina* (Wigand) Nann.-Brem., *Arcyria oerstedtii* Rost., *Cribraria minutissima* Schw., *Diderma alpinum* Meylan, *Diderma globosum* Pers., *Enerthenema papillatum* (Pers.) Rost., *Fuligo muscorum* Alb. & Schwein., *Hemitrichia calyculata* (Speg.) Farr, *Leocarpus fragilis* (Dicks.) Rost., *Lepidoderma tigrinum* (Schard.) Rost., *Lindbladia tubulina* Fries, *Lycogala conicum* Pres., *Physarum penetrale* Rex., *Trichia botrytis* (J.F.Gmel.) Pres.

f) porosty (*Lichenes*) – 21 gatunków;

błyskotka brodawkowata *Fulgensia bracteata* (Hoffm.) Räs., brodaczka gatunki rodzaju *Usnea* Dill. ex Adans., dołączanka torbiasta *Solorina saccata* (L.) Ach., jaskrawiec pierścieniowaty *Caloplaca cirrochroa* (Ach.) Th. Fr., jaskrawiec woskowoszary *Caloplaca cerina* (Ehrh. Ex Hedw.) Th. Fr., krostka leśna *Hypocenomyce caradocensis* (Leight. ex Nyl.) P. James & G. Schneider, łuszczak łuskowaty *Psora testacea* Hoffm., mąklik otrębiaty *Pseudevernia furfuracea* (L.) Zopf, odnożyca pośrednia *Ramalina intermedia* Delise non auct., okrążek łusieczkowaty *Aspicilia moenium* (Vainio) Thor & Timda, otocznicza lśniąca *Pyrenula nitida* (Weig.) Ach., pałecznik jodłowy *Calicium abietinum* Pers., pawężnica łusieczkowata *Peltigera praetextata* (Flk.) Zopf, popielak szary *Imshaugia aleurites* (Ach.) Fricke Meyer, rozłożyk półpromienisty *Placynthium subradiatum* (Nyl.) Arnold, skórnica czerwonawa *Dermatocarpon minutum* (L.) Mann, soreniec mchowy *Physconia muscigena* (Ach.) Poelt, włostka gatunki rodzaju *Bryoria* Brodo & Hawksw., złociszek żółty *Chrysothrix candelaris* (L.) Laundon, żółtlica chropowata *Flavoparmelia caperata* (L.) Hale, żółtlinka złota *Vulpicida pinastri* (Scop.) Mattson & Lai

2.7. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie około 7 370 gatunków zwierząt, w tym:

1) kręgowce (*Vertebrata*) – 297 gatunków, w tym 43 gatunki, jedna gromada (płazy)

i jeden rząd (nietoperze) specjalnej troski:

a) ssaki (*Mammalia*) - 62 gatunki (w tym nietoperze 18 gatunków),

- b) ptaki (*Aves*) - 196 gatunków,
  - c) gady (*Reptilia*) - 6 gatunków,
  - d) płazy (*Amphibia*) - 9 gatunków,
  - e) ryby (*Pisces*) - 24 gatunki.
- 2) bezkręgowce (*Invertebrata*) - 7 072 gatunków, w tym 31 gatunków i 3 rodzaje specjalnej troski:
- a) kolcogłowy (*Acanthocephala*) - 1 gatunek,
  - b) pierścienice (*Annelida*) - 91 gatunków,
  - c) stawonogi (*Arthropoda*) - 6 836 gatunków,
    - pajęczaki (*Arachnida*) - 687 gatunków,
    - pareczniki (*Chilopoda*) - 22 gatunki,
    - skorupiaki (*Crustacea*) - 56 gatunków,
    - dwuparce (*Diplopoda*) - 29 gatunków,
    - owady (*Insecta*) - 6 040 gatunków,
    - skąponogi (*Pauropoda*) - 2 gatunki,
  - d) mięczaki (*Mollusca*) - 109 gatunków,
  - e) obleńce (*Nemathelminthes*) - 3 gatunki,
  - f) płazińce (*Platyhelminthes*) - 4 gatunki,
  - g) niesporczaki (*Tardigrada*) - 28 gatunków.

2.8. Grupy gatunków o szczególnych walorach w Pienińskim Parku Narodowym.

- 1) Gatunki prawnie chronione, łącznie 305 gatunków, w tym w poszczególnych gromadach zwierząt:
  - a) ssaki (*Mammalia*) – 41 gatunków,
  - b) ptaki (*Aves*) – 184 gatunki,
  - c) gady (*Reptilia*) – 6 gatunków,
  - d) płazy (*Amphibia*) – 9 gatunków,
  - e) ryby (*Pisces*) – 7 gatunków,
  - f) pajęczaki (*Arachnida*) – 1 gatunek,
  - g) owady (*Insecta*) – 57 gatunków.
- 2) Gatunki zagrożone - 145 gatunków, w tym 13 gatunków kręgowców i 132 gatunki bezkręgowców,
- 3) Gatunki należące do endemitów karpackich - 56 gatunków, w tym 1 gatunek kręgowca i 55 gatunków bezkręgowców,

- 4) Gatunki górskie i północno-górskie - 276 gatunków, w tym 4 gatunki kręgowców i 272 gatunki bezkręgowców,
- 5) Gatunki unikatowe w Polsce, posiadające w Pieninach pojedyncze stanowiska - 202 gatunki, wszystkie gatunki to bezkręgowce.
- 6) Gatunki specjalnej troski.
  - a) kręgowce – 41 gatunków, 1 rodzina (*Chiroptera*) i 1 gromada (*Amphibia*);

bóbr europejski, *Castor fiber*, koszatka *Dryomys nitedula*, nietoperze *Chiroptera*, orzesznica *Muscardinus avellanarius*, popielica *Glis glis*, ryjówka górską *Sorex alpinus*, ryś *Lynx lynx*, rzęsosek mniejszy *Neomys anomalus*, smużka *Sicista betulina*, wilk *Canis lupus*, wydra *Lutra Lutra*, żbik *Felis silvestris*, żołądnica *Eliomys quercinus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, cietrzew *Lyrurus tetrax*, derkacz *Crex crex*, drożd obrożny *Turdus torquatus*, dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*, dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, gąsiorek *Lanius collurio*, jarząbek *Bonasa bonasia*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva*, nagórnik *Monticola saxatilis*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, orzeł przedni *Aquila chrysaetos*, orzechówka *Nucifraga caryocatactes*, pliszka górską *Motacilla cinerea*, pomurnik *Tichodroma muraria*, puchacz *Bubo bubo*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, sokół wędrowny *Falco peregrinus*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, trzmielojad *Pernis apivorus*, włośchatka *Aegolius funereus*, gniewosz *Coronella austriaca*, płazy *Amphibia*, głowacz przegopłety *Cottus poecilopus*, piekielnica *Alburnoides bipunctatus*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, troć *Salmo trutta m. trutt*.

b) bezkręgowce - 31 gatunków i 3 rodzaje;

Acicula parcelineata, *Aegopinella minor*, *Argna bielzi*, *Bithynella sp*, *Chilostoma rosmaessleri*, *Daudebardia ruf*, *Lehmannia macroflagellata*, *Macrogastera ventricosa*, *Pupilla sterii*, *Baetis beskidensis*, *Protonemoura aestiva*, *Potamophylax carpathicu*, krasopani hera *Euplagia quadripunctaria*, niepylak apollo *Parnassius apollo*, niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne*, paż żeglarz *Iphioides podalirius*, szlaczkoń południowy *Colias alfacarensis*, modraszek arion *Maculinea arion*, modraszekalcon *Maculineaalcon*, *Zygena brizae*, *Zygena osterodensis*, *Zygena trifolii*, *Zygena cyanarae*, *Ceruchus chrysomelinus*, nadobnica alpejska *Rosalia alpina*, *Carilia excellens*, *Carabus intricatus*, *Carabus variolosus*, *Carabus obsoletus*, *Andrena agilissima*, *Hoplitis (Osmia) andrenoides*, *Osmia cerenthidis*, trzmielce *Bombus sp.*, trzmielce *Psithyrus sp.*

2.9. Pod względem krajobrazowym obszar Parku stanowi naturalno-kulturową kompozycję przestrzenną otaczającą rdzeń Pienińskiego Pasa Skalicowego, w którym znajduje się jedyne w swoim rodzaju nagromadzenie form przestrzennych. Park obejmuje najcenniejszy i najbardziej malowniczy teren Pienin z Trzema Koronami, Wąwozem Sobczańskim i Przełomem Dunajca.

W Parku występują następujące typy krajobrazów:

- 1) naturalny (ekosystemy leśne) - zajmujący 73 % powierzchni Parku;
- 2) naturalno-kulturowy (ekosystemy nieleśne) - zajmujący 26 % powierzchni Parku;

3) kulturowo-naturalny (tereny zabudowane) - zajmujący 1 % powierzchni Parku.

2.10. Typy siedlisk przyrodniczych wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 „Pieniny” PLH 120013 (przedmioty ochrony, ocena w SFD - A, B, C).

Lp.	Nazwa typu siedliska przyrodniczego	Kod siedliska przyrodniczego	Powierzchnia ¹ (ha)
1	2	3	4
Siedliska leśne			
1	Żyzne buczyny	9130	882
2	Ciepłolubne buczyny storczykowe	9150	563
3	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach	*9180	81
4	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	*91E0	11
5	Górskie reliktywne lasy sosnowe	91Q0	7
Razem siedliska leśne			1544
Siedliska nieleśne			
1	Zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	5130	2
2	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	6170	17
3	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	6210	41
4	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>)	6430	1,5
5	Górskie łąki kośne (konietlicowe użytkowane ekstensywnie - <i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	207
6	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	8
7	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	*8160	1
8	Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	8210	Z uwagi na występowanie na pionowych lub przewieszonych ścianach skalnych określenie zajmowanej powierzchni jest niemożliwe.
9	Jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	8310	685 m długości
Razem siedliska nieleśne			277,5
Ogółem			1821,5

* - siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

¹ - w przypadku układów mozaikowych powierzchnię poszczególnych siedlisk przyrodniczych podano według rzeczywistego udziału tych siedlisk przyrodniczych.

Na obszarze Parku występują jeszcze inne siedliska przyrodnicze, które zajmują skrajnie małe powierzchnie i ich ochrona w obszarze nie ma znaczenia dla ochrony tych siedlisk w skali regionu biogeograficznego. W Standardowym Formularzu Danych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Pieniny” mają one przypisaną ocenę „D” i nie stanowią przedmiotu ochrony w tym obszarze Natura 2000.

2.11. Typy siedlisk przyrodniczych zidentyfikowane w obszarze, ale niewymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 PLH 120013 (nie będące przedmiotami ochrony, ocena w SFD - D).

Lp.	Nazwa typu siedliska przyrodniczego	Kod siedliska przyrodniczego	Powierzchnia (ha)
1	2	3	4
Siedliska leśne			
1	Kwaśne buczyny	9110	13
2	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9170	26
Razem siedliska leśne			39
Siedliska nieleśne			
1	Pionierska roślinność na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków	3220	2
2	Zarośla wierzbowe na kamieńcach i żwirowiskach (z przewagą wierzby)	3240	Siedlisko nie tworzy płatów powierzchniowych
3	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	*6230	2
4	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>)	6510	76
5	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	*7220	Siedlisko nie tworzy płatów powierzchniowych
Razem siedliska nieleśne			80
Ogółem			119

* - siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

2.12. Gatunki roślin i zwierząt (bez ptaków) wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 „Pieniny” PLH 120013 (przedmioty ochrony, ocena w SFD - A, B, C).

Lp.	Nazwa gatunku
1	2
Rośliny	
1	Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>
2	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>
3	Pszonak pieniński* <i>Erysimum pieninnicum</i>
Zwierzęta (bez ptaków), w tym:	
Bezkęgowce - owady	
1	Krasopani hera* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>
2	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>
Płazy i gady - płazy	
3	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>
4	Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>
Ssaki	
5	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>
6	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>
7	Ryś <i>Lynx lynx</i>

* - gatunek priorytetowy

2.13. Gatunki ptaków wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 PLB 120008 (przedmioty ochrony - wszystkie gatunki z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, oraz inne ważne gatunki dla obszaru wymienione w punkcie 3.2. SFD mające ocenę A, B lub C).

Lp.	Nazwa gatunku
1	2
Ptaki lęgowe	
1	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>
2	Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>
3	Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>
4	Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>
5	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>
6	Jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>
7	Derkacz <i>Crex crex</i>
8	Puchacz <i>Bubo Bubo</i>
9	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>
10	Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>
11	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>
12	Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>
13	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>
14	Dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>
15	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>
16	Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>
17	Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>
18	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>
Ptaki migrujące	
1	Drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>
2	Pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>
3	Pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>
4	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>

3. Społeczne uwarunkowania realizacji celów Parku.

3.1. Pieniński Park Narodowy został utworzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 23 maja 1932 r., ogłoszonym w Monitorze Polskim Rzeczypospolitej Polskiej Nr 123 (poz. 156). Po wojnie został odtworzony na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1955 r., Nr 4 poz. 24). Aktualną podstawą jego funkcjonowania jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1996 r., Nr 64 poz. 307).

3.2. Pieniński Park Narodowy wraz z otuliną położony jest na terenie województwa małopolskiego, powiatu nowotarskiego i administracyjnie wchodzi w skład czterech gmin: Krościenko nad Dunajcem, Czorsztyn i Łapsze Niżne oraz gmina miejska Szczawnica. Łączna powierzchnia Parku i jego otuliny wynosi 5028,16 ha tj. 50,28 km². Park zajmuje powierzchnię 2374,36 ha, a jego otulina 2653.80 ha.

Powierzchnia i kategorie gruntów w gminach przedstawiają się następująco (według danych GUS i dokumentacji do Planu ochrony):

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha				
	Ogólna	Leśna	Grunty rolne	Wody	Nieużytki i pozostałe
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
gm. Czorsztyn	6200	2780	2580	650	190
gm. Krościenko n/Dunajcem	5700	2790	2570	110	230
gm. Łapsze Niżne	12600	4660	6665	150	1125
m. Szczawnica	8900	5670	2705	50	475
Ogółem w granicach administracyjnych	33400	15 900	14 520	960	2 020
Razem Park (ha)	2374	1708	517	37	112
Park (%)	100,0	71,9	21,8	1,6	4,7
Udział % powierzchni Parku w powierzchni gmin	7,1	10,5	3,6	3,8	5,5

3.3. Wykaz kategorii użytkowania gruntów na obszarze Parku według rozliczenia pododdziałów w dokumentacji do Planu ochrony:

Lp.	Rodzaj użytku	Własność*						Razem	(%)
		SP - PPN	SP inne	Współwłasności	Gminne	Prywatne			
		Powierzchnia (ha)							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.1	Grunty leśne zalesione	1087.4	12.19	6.57	207.31	387.50	1700.97	71.6	
1.2	Grunty leśne niezalesione, w tym:	6.93			0.04	2.38	9.35	0.4	
1.2.1	do odnowienia	0.02			0.04	2.38	2.44	0.1	
1.2.2	objęte szczególnymi formami ochrony	6.91					6.91	0.3	
1	Grunty leśne zal. i niezal.	1094.33	12.19	6.57	207.35	389.88	1710.32	72.0	
2	Grunty związane z ochroną przyrody w tym:	3.32	0.34		2.13	0.27	6.06	0.3	
2.1	drogi leśne	3.19	0.34		0.98	0.27	5.78	0.3	
2.2	tereny pod liniami energetycznymi	0.13			0.15		0.28	0.0	
A	Razem leśne 1 + 2	1097.65	12.53	6.57	209.48	390.15	1716.38	72.3	
1	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0.31				0.89	1.20	0,1	
2	Użytki rolne	166.77	0.11	2.59	9.19	336.24	514.90	21,7	
3	Grunty pod wodami	5.87	25.71		0.72		32.30	1.4	
4	Tereny różne	1.27					1.27	0,1	
5	Grunty zabudowane, komunikacyjne i zurbanizowane	9.77	6.40		0.76	2.83	19.76	0,8	
6	Nieużytki	60.88	0.39		23.91	3.37	88.55	3,7	
B	Razem nieleśne	244.87	32.61	2.59	34.58	343.33	657.98	27.7	
	w tym: grunty przeznaczone do zalesienia				0.31	0,87	1.18	0.1	
	Ogółem A + B	1342.52	45.14	9.16	244.06	733.48	2374.36	100,0	

* własność - objaśnienia skrótów:

SP- PPN - Grunty Skarbu Państwa w zarządzie Parku, SP- inne - Pozostałe grunty Skarbu Państwa, WSP. - Współwłasności Skarbu Państwa w zarządzie Parku z właścicielami prywatnymi, Gmin. - Grunty gminne, Pryw. - Grunty prywatne.

3.4. Podział Parku na obwody ochronne według rozliczenia pododdziałów w dokumentacji do Planu ochrony.

Obwód ochronny	Lokalizacja	Powierzchnia (ha)			
		Skarb Państwa w zarządzie Parku	Skarb Państwa w innym zarządzie	Inna własność	Razem
1	2	3	4	5	6
Pieninki	oddział 1-5, 7-13, 14A, 15, 16A, 17, 24, 29-36, 55, 58, 59, 61, 62, 63	565,30	7,40	348,51	921,21
Zielone	oddział 42 – 53, 64, 70,	398,15	19,94	206,94	625,03

Skałki	73				
Macelowa Góra	oddział 14 B, 16 B, 18-26, 28, 37-39, 41, 56, 57, 65-69, 71, 72	379,07	17,8	431,25	828,12
Razem		1342,52	45,14	986,70	2374,36

3.5. Strefy nadzorowane w otulinie Parku.

Obwód ochronny	Lokalizacja według przynależności do miejscowości (w granicach otuliny Parku)	Powierzchnia (ha)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Pieninki	Szczawnica, Krościenko n/D., Tylka, Grywałd	410.52
Zielone Skałki	Hałuszowa, Grywałd, Krośnica, Czorsztyn, Kluszkowce	1506.61
Macelowa Góra	Sromowce Niżne, Sromowce Wyżne, Niedzica, Falsztyn	736.67
Razem		2653.80

**IDENTYFIKACJA ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ELIMINACJI LUB
OGRANICZANIA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ
WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ ICH SKUTKÓW**

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące.

Lp	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
1.	Utrudnienia zarządzania obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz infrastrukturą turystyczną, ze względu na duży sięgający 43,5% udział gruntów obcej własności w granicach Parku.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Wykup gruntów innych własności w Parku. Przejęcie gruntów Skarbu Państwa pozostających w innym zarządzie.
2.	Zaniechanie użytkowania gruntów, skutkujące zanikiem cennych zbiorowisk oraz zanikiem gatunków związanych z tymi zbiorowiskami oraz gatunków związanych z mozaiką krajobrazu, zubożeniem walorów widokowych.	6210, 6520, derkacz, gąsiorek, orlik krzykliwy.	Wykup gruntów. Popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach innej własności przez m.in. pomoc w uzyskaniu dopłat bezpośrednich, dopłat z programów rolno-środowiskowych. Dopuszcza się wykonanie zabiegów przez Park po uzyskaniu zgody właścicieli gruntów. Na gruntach Skarbu Państwa prowadzenie zabiegów ochronnych polegających na wykonaniu dojazdu, odkrzaczaniu, koszeniu łąk, usuwaniu biomasy lub kontrolowanym spalaniu skoszonej, wysuszonej i zebranej w niewielkie sterty biomasy, w razie potrzeby nawożenie obornikiem, kompostem, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi.
3.	Presja na zabudowę skutkująca zmniejszeniem powierzchni terenów rolniczych, utratą funkcjonalności korytarzy ekologicznych, wzmożoną synantropizacją.	ryś, orlik krzykliwy.	Wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań zakazu lokalizowania na terenie Parku, na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa w zarządzie Parku wszelkich inwestycji w tym zabudowy siedliskowej. Zakaz budowy i rozbudowy istniejących obiektów z wyjątkiem obiektów Parku.
4.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków roślin i grzybów.	bezlist okrywowy, obuwik pospolity, pszonak pieniński.	Ochrona biotopów (w tym na najcenniejszych gruntach prywatnych) Hodowla zachowawcza gatunków tych roślin w szkółkach. Wspomaganie populacji naturalnych materiałem hodowlanym. Deponowanie materiału nasiennego w banku nasion. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk leśnych poprzez pozostawienie pewnej ilości drewna do mineralizacji.

Lp	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
5.	Naturalne pojawianie się drzew i krzewów na cennych przyrodniczo ekosystemach nieleśnych.	5130, 6210, 7230, 8160, pszonak pieniński, krasopani hera.	Usuwanie drzew, krzewów i ich odrośli oraz malin z ekosystemów nieleśnych.
6.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków zwierząt.	niepylak apollo, kumak górski, traszka karpacka.	Ochrona biotopów i miejsc rozrodu, restytucja i reintrodukcja gatunków, realizacja programów aktywnej ochrony, wykup gruntów, odłowy lub redukcja przegęszczonych populacji, tworzenie i utrzymanie zastępczych miejsc rozrodu, utrzymanie drożności i bezpieczeństwa szlaków migracji.
7.	Niezgodność z siedliskiem składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów. Zniekształcenie składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz zasobów rozkładającego się drewna w stosunku do naturalnego stanu ekosystemów.	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze, bezlist okrywowy.	Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, zbiór nasion z drzew i krzewów, produkcja we własnej szkółce sadzonek drzew i krzewów, porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby do odnowienia naturalnego i sztucznego, odnowienie lasu w drodze samosiewu, siewu lub sadzenia, dolesianie luk i przerzedzeń, zalesienia, wykonywanie poprawek i uzupełnień, pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych, utrzymywanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego, wykonywanie cięć pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych, przebudowa drzewostanów, pozostawianie drzew martwych i zamierających, utrzymywanie niezbędnej infrastruktury.
8.	Zanikanie lub zubażanie walorów widokowych wskutek zaniechania użytkowania gruntów prywatnych.	Nie dotyczy.	Utrzymanie miejsc otwartych widokowo w formie bezleśnej (koszenie polan), wycinanie drzew i krzewów lub przycinanie gałęzi w miejscach atrakcyjnych widokowo (punktach i ciągach widokowych), wykup gruntów, dążenie do wprowadzenia odpowiednich zapisów w studiach i planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego.
9.	Niszczanie cennych obiektów kulturowych na terenie Parku.	Nie dotyczy.	Prowadzenie remontów i zabezpieczanie obiektów kulturowych znajdujących się na terenie Parku w tym zwłaszcza Zamku Czorsztyń i Zamku Pieniny. Odtworzenie i bieżące utrzymanie kapliczek.
10.	Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych.	7230, 91E0, biegacz urozmaicony, kumak górski, traszka karpacka, poczwarówka zwięzła.	Ograniczenie poboru wody z ujęć na terenie Parku. Zabezpieczenie miejsc pojenia owiec przed wydeptywaniem. Usuwanie nielegalnych konstrukcji hydrotechnicznych na terenach stanowiących własność Parku.

Lp	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
11.	Ograniczenia zasilania w wodę potoków wzdłuż ich biegów, zanikanie źródeł.	91E0.	Dążenie do likwidacji ujęć wody ze źródeł znajdujących się w granicach Parku.
12.	Osuszanie gleb obszarów podmokłych.	7230.	Dążenie do likwidacji ujęć wody na terenie Parku, popieranie starań gmin o uzyskanie funduszy na wybudowanie wodociągów i ujęć położonych poza granicami Parku (infiltracyjnych, głębinowych, powierzchniowych), badanie czystości wody, powstrzymanie sukcesji roślin drzewiastych w łądowych ekosystemach nieleśnych, prowadzenie akcji wykupu gruntów prywatnych.
13.	Niekontrolowana penetracja ludzka całego terenu Parku.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez budowę i konserwację infrastruktury turystycznej, jednolite i czytelne oznakowanie granicy zewnętrznej Parku, konserwacja szlaków pieszych (odnawianie, co 3 - 4 lata), zgodnie z potrzebą ewentualne korekty przebiegu, wymiana słupów i drogowskazów na węzłach komunikacyjnych, konserwacja szlaków rowerowych, wyznaczenie nowych szlaków, konserwacja ścieżki spacerowej do granicy i utrzymanie obiektu na granicy Polski, utrzymanie obiektów przeprawy przez Dunajec w Szczawnicy, utrzymanie obiektów Przystani Flisackiej w Sromowcach Kątach, utrzymanie spływu Przełomem Dunajca, wykonanie i konserwacja ścieżek edukacyjnych, konserwacja szlabanów metalowych, instalowanie nowych w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione, budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnej penetracji (ścieżki, wjazdy itp.), kontrola terenu przez służby Parku, edukacja ekologiczna, wprowadzanie opłat za korzystanie z obiektów Parku, opracowanie i egzekwowanie regulaminu zwiedzania, zbieranie odpadów w celu uniknięcia synantropizacji niektórych gatunków zwierząt, ustawianie tablic informacyjnych z regulaminem Parku i piktogramów.
14.	Mącenie wód potoków przez materiał mineralny nanoszony z warstwy glebowej.	Nie dotyczy.	Maksymalne odsunięcie szlaków turystycznych od potoków, utrzymanie w dobrym stanie szlaków znajdujących się w sąsiedztwie potoków, budowa i utrzymanie mostków na przecięciu szlaków turystycznych z potokami.
15.	Zanik naturalnych procesów o charakterze katastrof.	3220.	Ograniczenie redukcji fal powodziowych, co zapobiegnie sukcesji na wyspach i żwirowiskach na Dunajcu. Usuwanie nielegalnych konstrukcji hydrotechnicznych na terenach stanowiących własność Parku.

Lp	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
16.	Degradacja warstwy rumoszu zalegającego skaliste dno potoków.	3220.	Ograniczanie zrywki drewna korytami potoków do okresu zimowego po zlodzeniu koryta potoku, zakaz pobierania rumoszu z dna potoków z wyjątkiem czyszczenia zbiorników przeciwpożarowych, wykup terenów leśnych.
17.	Zanikanie ekosystemów pastwiskowych.	6210.	Kulturowy wypas owiec, utrzymywanie infrastruktury niezbędnej do prawidłowego prowadzenia wypasu.
18.	Szkody wyrządzane przez zwierzęta łowne w ekosystemach leśnych i nieleśnych.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin.	Zabezpieczanie upraw leśnych i odnowień przed zgryzaniem, poprzez stosowanie np.: repelentów, zabezpieczeń mechanicznych, wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawianie już istniejących. Regulacja populacji.
19.	Niszczzenie upraw rolnych oraz wykopywanie bulw i kłaczy rzadkich gatunków storczyków na łąkach przez dziki.	6520.	Ograniczanie liczebności dzików. Wykonywanie poletek zaporowych.
20.	Masowy pojaw gatunków roślin obcego pochodzenia i inwazyjnych.	3220, 91E0.	Eliminacja gatunków niepożądanych - barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnovskii</i> , rdestowiec ostrokończysty <i>Reynoutria japonica</i> , rdestowiec sachaliński <i>Reynoutria sachalinensis</i> , ostrożeń polny <i>Cirsium arvense</i> (rozprzestrzeniający się w sąsiedztwie leśnych upraw porolnych).
21.	Pojawienie się gatunków zwierząt obcego pochodzenia, inwazyjnych i ekspansywnych.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Eliminacja gatunków niepożądanych - piżmak <i>Ondatra zibethica</i> , jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i> , norka amerykańska <i>Neovison vison</i> .
22.	Ograniczenie bioróżnorodności i zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunku dla siedlisk leśnych.	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze.	Zbiór nasion z wybranych drzew pochodzących z różnych części Parku z dopuszczeniem pozyskiwania nasion z osobników rosnących na obszarze ochrony ścisłej, hodowla odpowiedniego materiału sadzeniowego.
23.	Ograniczenie wzrostu i rozwoju upraw poprzez roślinność zielną i krzewy.	Nie dotyczy.	Zabiegi agrotechniczne, pielęgnacja upraw leśnych.
24.	Zamieranie niektórych gatunków drzew: jesion i wiąz, skutkujące zubożeniem składu gatunkowego lasu.	9170, 91E0.	Ze względu na brak skutecznych sposobów eliminacji zagrożenia ograniczanie go poprzez usuwanie i niszczenie zainfekowanych egzemplarzy.

Lp	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
25.	W lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa: zanikanie cennych ekosystemów, nadmierna eksploatacja lasów, nieprawidłowy skład i udział gatunkowy drzewostanów, nieodpowiednia struktura wiekowa, brak zainteresowania właścicieli zabiegami ochronnymi	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt na gruntach Parku innych własności.	Kontrola wielkości i zasadności pozyskania, wnioskowanie opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacji stanu lasu, propagowanie wykonywania prac pielęgnacyjnych i hodowlanych w lasach prywatnych, udostępnianie lub sprzedaż materiału sadzeniowego i środków ochrony. Pomoc w uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych lub dopłaty ze środków własnych parku w celu zachowania cennych ekosystemów w tym buczyn storczykowych. Prowadzenie przez Park nadzoru nad lasami niepaństwowymi na podstawie porozumień zawieranych ze Starostą Powiatu Nowy Targ w oparciu o ustawę o ochronie przyrody. Wykupy gruntów.
26.	Erozja gleb i skał.	6170, 6210.	Prowadzenie remontu szlaków turystycznych, wprowadzenie ogrodzeń w miejscach szczególnie podatnych na erozję lub zakrzewień gatunkami charakterystycznymi dla danego obszaru, wykonanie zabezpieczeń technicznych, wykupy obszarów szczególnie zagrożonych lub ustanowienie służebności gruntowych, okresowe lub stałe zamykanie szlaków i fragmentów parku dla zwiedzania, wykonanie zabezpieczeń dróg przed spadającymi odłamkami skalnymi, zakaz ruchu pojazdów mechanicznych w tym motocykli po drogach gruntowych położonych w parku, z wyjątkiem właścicieli gruntów w czasie wykonywania czynności gospodarczych.
27.	Abrazja i osuwiska w rejonie Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica-Sromowce Wyżne.	Wszystkie siedliska przyrodnicze.	Prowadzenie obserwacji osuwisk i abrazji na brzegach Zespołu Zbiorników Wodnych. Dopuszcza się stabilizację brzegów.
28.	Zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Propagowanie alternatywnych źródeł energii wśród ludności miejscowej, modernizacja systemów grzewczych szczególnie w obiektach Parku na wykorzystujące energię odnawialną i tzw. czystą energię, ocieplanie budynków, edukacja ekologiczna.
29.	Penetracja i niszczenie jaskiń oraz utworów skalnych.	8310, podkowiec mały, nocek duży.	Zabezpieczenie wejść do najcenniejszych jaskiń położonych w Parku.
30.	Wiosenne wypalanie traw.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Edukacja ekologiczna i przeciwpożarowa, patrole służb Parku w okresie największego zagrożenia, utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego z właściwym wyposażeniem.

Lp	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
31.	Rozjeżdżanie, głównie płazów, w wyniku ruchu pojazdów na drogach przebiegających przez Park	kumak górski, traszka karpacka.	Ograniczenie ruchu pojazdów na drogach gminnych, tworzenie przejść do migracji płazów.
32.	Kolizje ptaków z napowietrzną linią energetyczną	bocian czarny, orlik krzykliwy, puchacz.	Skablowanie na terenie Parku napowietrznej linii energetycznej.
33.	Zanieczyszczanie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park, wykonanie indywidualnych oczyszczalni tylko w zabudowie rozproszonej, przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne, ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków chemicznych ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków, kontrola wprowadzanego zagospodarowania terenu na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów, dążenie do likwidacji nielegalnych wysypisk odpadów na terenie Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych, segregacja odpadów, propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park, edukacja ekologiczna, propagowanie rolnictwa ekologicznego. Wprowadzenie zakazu poruszania się drogami publicznymi w Parku pojazdów z substancjami niebezpiecznymi i mogącymi skażać wodę.

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3
1.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych roślin, szczególnie małych izolowanych populacji (tj. pszonak pieniński).	Ochrona biotopów (w tym na najcenniejszych gruntach prywatnych). Hodowla zachowawcza gatunków tych roślin w szkółkach. Deponowanie materiału nasiennego w banku nasion.
2.	Inwazja gatunków obcych lub niepożądanych.	Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych, zakaz poruszania się poza wyznaczonymi szlakami.
3.	Zachwianie zdrowotności i stabilności drzewostanów (czynniki biotyczne i abiotyczne).	Prognozowanie występowania owadów przez wykładanie pułapek, wyszukiwanie i usuwanie zasiedlonych drzew stojących, usuwanie części drzew przewróconych lub złamanych w wyniku działania czynników abiotycznych, zagrażających trwałości drzewostanów, rozdrabnianie części gałęzi i resztek po wyróbce drewna z pozostawieniem ich na powierzchni, ograniczanie ilości owadów poprzez korowanie surowca drzewnego, chwytanie owadów w pułapki, kontrola rozwoju i stanu ilościowego korników w tym przede wszystkim w świerczynach oraz na powierzchniach wiatrołomowych, otrząsanie okiści, utrzymanie przejezdności dróg zrywkowych, obiektów technicznych typu mosty, przepusty, konserwacja i ewentualne remonty bindugi.
4.	Obniżenie zdrowotności świerczyn rozwojem zasnuj.	Próbne poszukiwania larw zasnuj.
5.	Wzmoczone wydzielanie się świerków w wyniku rozwoju populacji kornika drukarza na powierzchniach wiatrołomowych i świerczyn znajdujących się w sąsiedztwie	Kontrola stanu populacji na podstawie obserwacji rozwoju kornika drukarza w oparciu o monitorowanie zasiedlenia na wybranych drzewach. W przypadku znacznego zagrożenia dopuszcza się podjęcie zabiegów ograniczających stan liczebny i rozwój korników.
6.	Spowolnienie procesu przebudowy drzewostanów z powodu niedostatecznej produkcji materiału szkółkarskiego (brak odpowiednich nasion, infekcje sadzonek).	Bieżący zbiór nasion z drzew miejscowego pochodzenia oraz utrzymanie produkcji szkółkarskiej na właściwym poziomie (stosowanie niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych, z możliwością użycia środków chemicznych, nawozów, deszczowania).
7.	Występowanie pożarów.	Utrzymanie przejezdności dróg pożarowych, usuwanie resztek mineralnych wzdłuż szlaków, gaszenie pożarów, budowa i utrzymanie punktów czerpania wody oraz prowadzenie edukacji ekologicznej.

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
1.	Fragmentacja sieci obszarów chronionych i izolacja obszaru Parku wynikająca ze zbyt małej powierzchni Parku i otoczeniem go przez tereny zurbanizowane. Zamykanie korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi.	ryś i inne duże ssaki.	Zachowanie przed zainwestowaniem istniejących korytarzy ekologicznych łączących Park z terenami sąsiednimi przez odpowiednie zapisy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Z zabudowy winny być wyłączone następujące strefy: 1) w gminie Krościenko n/D: a) obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od oczyszczalni ścieków dla Miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krościenko n/D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyzna do Dunajca oraz z drugiej strony Dunajca od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w w/w Studium Gminy Krościenko n/D. przy ul. Kingi do granicy Pienińskiego Parku Narodowego (korytarz nr 1*) z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Przystań zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy w Krościenko n/D. z dnia 2 marca 2001 r., b) obszar pomiędzy Pienińskim Parkiem Narodowym a Gorcami (pasmem Lubania): - od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy Grywałdem a Dziadowymi Kątami - korytarz nr 2), - od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy Grywałdem a Krośnicą - korytarz nr 3 i 4)- miejscowe plany zagospodarowania dla gminy Krościenko n/Dunajcem (zatwierdzone uchwałami Rady Gminy nr: XXXVII/233/2006 z dnia 28.03.2006r., XXXIX/243/2006 z dnia 31.05.2006r., IX/60/2007 z dnia 31.08.2007r.); 2) w gminie Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od granicy z Gminą Krościenko n/D do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - korytarz nr 1; 3) w gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach: a) od Majerza poprzez Wielkie Pole do pasma Lubania - korytarz nr 5, b) od Macelowej Góry (zabudowań w Sromowcach Wyżnych - Kątach) po obszar przeznaczony pod zabudowę w Miejscowym Planie Ogólnym

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
			(zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Czorsztyn nr XXIII/162/04 z dnia 29.11.2004 r.) w Sromowcach Średnich - korytarz nr 8, c) od Góry Popieska przez Sołtysią Skałkę i Pulsztyn do Macelowej Góry - korytarz nr 7; 4) w gminie Łapsze Niżne: a) obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika: - od szkółki leśnej nadleśnictwa Krościenko n/D w Falsztynie po zabudowania Niedzicy - Kopanisko w kierunku Uroczyska Zielone Skałki - korytarz nr 6, - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego - korytarz nr 7. W celu umożliwienia swobodnej migracji wykonanie przejść dla zwierząt w miejscach przecięcia się korytarzy ekologicznych z drogami.
2.	Obniżanie poziomu wód gruntowych.	7230.	Ograniczanie ilości ujęć wody powodujących obniżanie się poziomu wód gruntowych w Parku.
3.	Zanieczyszczanie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park, wykonanie indywidualnych oczyszczalni tylko w zabudowie rozproszonej, przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne, ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków chemicznych ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków, kontrola wprowadzanego zagospodarowania terenu na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów, dążenie do likwidacji nielegalnych wysypisk odpadów na terenie Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych, segregacja odpadów, propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park, edukacja ekologiczna, propagowanie rolnictwa ekologicznego.
4.	Zmniejszanie liczebności wybranych gatunków ichtiofauny	Brzanka.	Wyłączenie z wędkarstwa ekosystemów wodnych w Parku. Według Rozporządzenia Nr 2/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 31 maja 2006 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia obwodów rybackich, wyłączone z odłowów ryb i wędkarstwa są następujące wody powierzchniowe: 1) położone w granicach Parku (m.in. zatoka Harczygrunt i Dunajec), 2) obszary położone poza granicami Parku obejmujące następujące strefy brzegowe(zakaz wędkowania brzegowego):

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
			- lewy brzeg Dunajca wraz z 2 m strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku Grajcarek do ujścia Potoku Ociemnego; - lewy brzeg zbiornika czorsztyńskiego wraz z 5 m strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku Wronin do ujścia potoku bez nazwy, ograniczającego od wschodu Uroczysko „Zamek Czorsztyń”; - lewy brzeg zbiornika czorsztyńskiego wraz z 5 m strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku bez nazwy ograniczającego od zachodu uroczysko „Wapiennik i Dolinki” położone w Parku do zapory w Niedzicy (na odcinku gdzie granica Parku przecina zatokę Harczygrunt, wyłączoną z odłowu ryb i wędkarstwa, granica obszaru wyłączonego biegnie 5 m od granicy Parku); - prawy brzeg zbiornika czorsztyńskiego wraz z 5 m strefą od brzegu na odcinku uroczyska „Zielone Skalki”. Ograniczenie dobowego zróżnicowania ilości wody zrzucanej z Zespołu Zbiorników Wodnych.
5.	Zmiany wywołane budową Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyń-Niedzica-Sromowce Wyżne.	3220.	Prowadzenie obserwacji zmian klimatycznych na terenie Parku. Ograniczenie zabudowy do istniejących nisz osadniczych. Zakaz używania na Zespole Zbiorników Wodnych jednostek pływających z napędem spalinowym z wyjątkiem: 1) jednostek pływających, których użycie jest konieczne do celów bezpieczeństwa publicznego lub do utrzymania cieków i Zbiornika, a w szczególności: Policji, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Państwowej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Pożarnej, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, Zespołu Elektrowni Wodnych Niedzica S.A., Pienińskiego Parku Narodowego i Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Krakowie oraz innych służb – podczas wykonywania czynności służbowych, 2) statków spacerowych, tj. małych statków i statków – świadczących usługi w zakresie przewozu pasażerów, jeśli używają silników spalinowych wytwarzających hałas w granicach dopuszczalnego poziomu, określonego przez właściwe przepisy, 3) klubów i organizacji sportowych zabezpieczających zawody sportowe i treningi, 4) jednostek pływających wyposażonych w silniki spalinowe o mocy do 7,46 kW (10KM) w czasie manewrów wykonywanych w obrębie wyznaczonych miejsc cumowania. Zmiana reżimu wodnego wpływa niekorzystnie na stan ichtiofauny Dunajca, należy więc odpowiednio regulować zrzut wód. Brak nagłych wezbrań wód

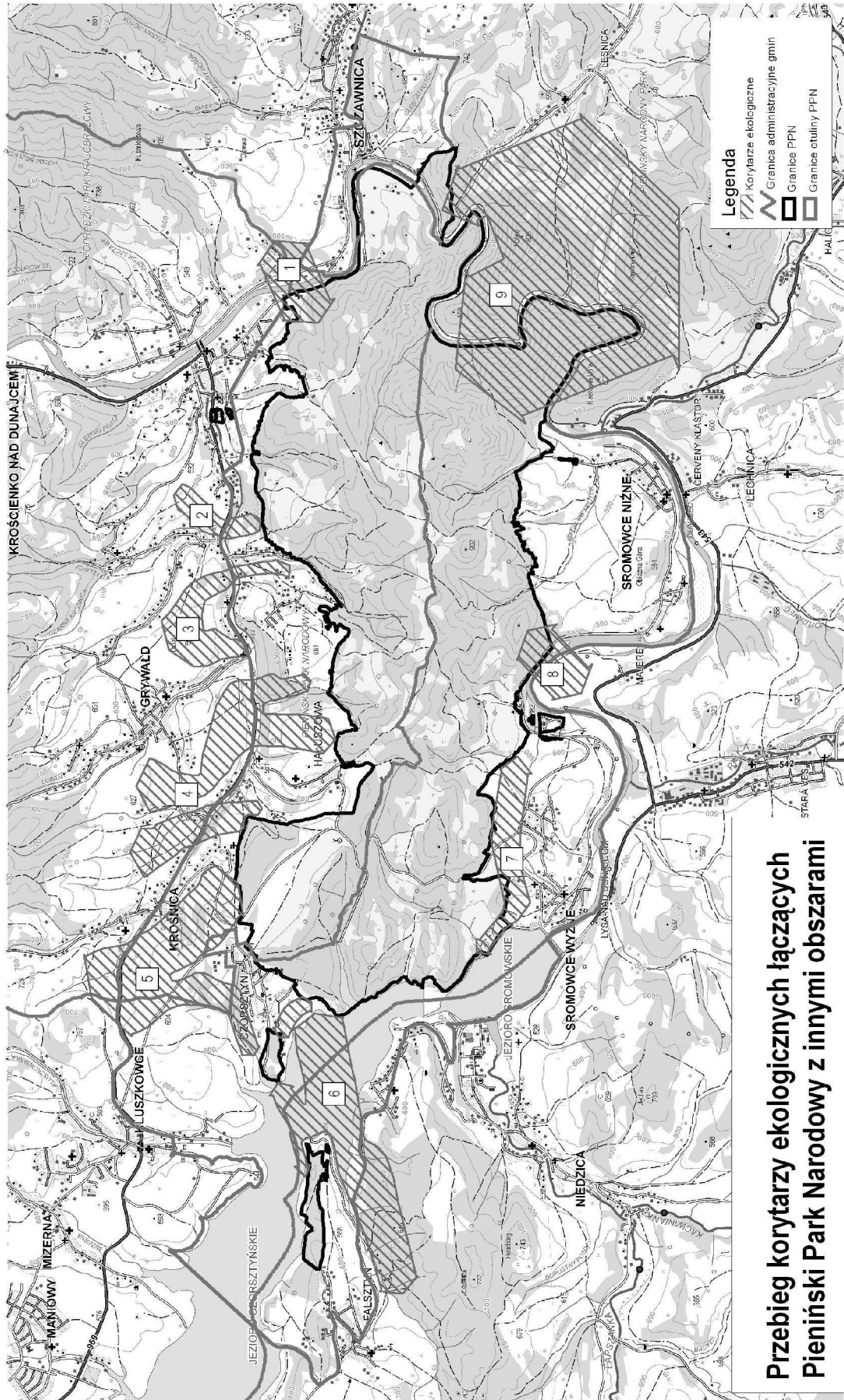
Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4
			wpływa na zanik żwirowisk i kamieńcy.
6.	Zanik walorów i wartości kulturowych szczególnie widoczny w nowym budownictwie i zagospodarowaniu terenu.	Nie dotyczy.	Wykonanie i udostępnienie gminom "Katalogów form budownictwa" dla miejscowości położonych w otulinie Parku, prowadzenie zajęć edukacyjnych z młodzieżą oraz szkoleń i konferencji dla nauczycieli.
7.	Degradacja miejsc żerowiskowych gatunków będących przedmiotem ochrony	Bocian czarny, orlik krzykliwy.	Zachowanie starorzeczy Dunajca w sąsiedztwie Parku, ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku.
8.	Inwazja gatunków obcych lub niepożądanych.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych na przedpolu Parku..
9.	Brak skutecznych instrumentów prawno-finansowych motywujących właścicieli gruntów na terenie Parku do utrzymywania lub przywrócenia siedlisk przyrodniczych do właściwego stanu ochrony	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Wypracowanie mechanizmów umożliwiających stosowanie dopłat finansowych ze środków Parku dla gruntów prywatnych w granicach Parku. Organizacja kampanii i zajęć edukacyjnych promujących konieczność utrzymywania siedlisk przyrodniczych Parku we właściwym stanie.

* numery korytarzy zaznaczono na mapie dołączonej na końcu załącznika.

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3
1	Wybudowanie wyciągów narciarskich.	Wprowadzenie w życie działań ograniczających szkodliwość inwestycji tj. m.in. zakazu handlu na górnej stacji, obowiązku stosowania zieleni osłonowej, ograniczeń w czasie użytkowania kolejki oraz w oświetleniu terenu, zakazu nagłaśniania poza obiektami.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	2	3
2	Wybudowanie stacji paliw, obiektów handlowych, innych obiektów kubaturowych, ogrodzeń, parkingów na Piaskach powodujące znaczne ograniczenie lub przecięcie korytarza ekologicznego łączącego Pieniny z Beskidem Sądeckim.	Wykupienie terenu od właścicieli gruntów, na których ma być zlokalizowana inwestycja lub wypłacenie im odszkodowania za ograniczenie w użytkowaniu z zapisem w księgach wieczystych o tym, że teren ten nie zostanie nigdy zainwestowany i zostanie przeznaczony na cele ochrony przyrody. Wprowadzenie niezbędnych zmian w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego. Odmowa uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy dla tych terenów, dla których brak jest planów miejscowych.
3	Wybudowanie masztów telefonii komórkowej lub innych budowli wysokich na terenach o wysokich walorach krajobrazowych, mogących ograniczyć lub zniekształcić naturalny krajobraz Pienin, położonych w otulinie Parku, a w szczególności obszarów w miejscowościach Sromowce Wyżne i Niżne.	Wprowadzenie obowiązku ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez zakaz budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przewidzianych pod zabudowę. Istnieje możliwość budowy neutralnych krajobrazowo obiektów służących poprawie jakości połączeń telefonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Sromowce Niżne i Wyżne.
4	Wzrost zanieczyszczeń powietrza.	Propagowanie odnawialnych źródeł energii (montaż kolektorów słonecznych, baterii fotowoltanicznych, pomp ciepłych itp.), dla których niezbędne inwestycje nie będą negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony Parku, w tym i elementy krajobrazu (np. elektrownie wiatrowe).
5	Degradacja miejsc rozrodu płazów.	Zachowanie naturalnego charakteru starorzeczy Dunajca.

OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ ORAZ KRAJOBRAZOWĄ.

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem (ha)
1	2	3	4
1.	Ścisła	1a—f, 10a-i, 2a,c-k, 3b-m, 4a—c, f-j, 5c, d, g-j, o-w, y, z, a1, b1, c2, d2, f2, 7a-h, j, c1, 8a, f-h, 9a-d, g, h, 11b-k, 12a-g, i-l, n, o, 13a-c, f-i, l, m, 14Aa-c, 14Ba-j, 15a-h, 16Aa, b, 16Ba-c, f, 17a, b, g, h, i, p, k1, 18a,b,d,g, 19a-c, f,g, 20a-d, g,h, 21a-h, j, l, m, n, 22a-g, i, j, m, o, p, 23a-d, i 24a, 25a-k, m, n, 26a-f, h-k, m-r, t,w, x-z, a1, b1, c1, f1, 28c-g, j-t, w-y, a1, z1, 31a-c, f-j, 32a-c, f-i, k, m-p, w-z, a1, c1, d1, f1, g1, h1, j1, k1, 33a, b, d, f, h, i, 34f, l-n, 37a-f, h, 38a-c, g-j, l-o, 39a-f, a2, f2, 41a-c, f-h, k-n, 43a- j, 57a, c, f-k, m, 65 k1, 66a,b	743,92
2.	Czynna	2l-r, ~c, ~d, a-c,~a,~b, 3n, o, ~a, ~b, 5a,b, k-n, x, j1, n2, 7i, k, l, d1, i1, i2, 8b-d, z, ~a, ~b, ~c, 9i-k, ~a, 10j, k, ~a, 11a, ~a, 12m, 13d, 14Bk, ~a, 16Ac, 16Bd, 17c-f, j-l, r, x-z, g1, i1, l1, m1, 18c, f, h-k, 19d, 20f, i, ~a, 21i, k, o, ~a, 22h, l, r, ~a, 23h, j, ~a, 24b, c, ~a, 25o, p, ~a, 26g, l, s, d1, l1, m1, 28b, h, i, z, i1, y1, 29a-c, i, 30a-m, p, r, s1, 32d, l, s, t, b1, i1, t1, b2, b3, b4, 33g, c1, c2, c3, 34a-d, g-j, o, r-t, 35a-f, 36a-g, g1, h1, ~c, ~d, ~f, ~g, 37g, 38d, f, ~c, 39g, 41d, i, j, 42a-n, 44a-l, i1, i2, i3, i4, 45a-r, ~c, ~d, ~f, 46a, c-g, 47a-n, 48a-i, i1, ~a, 49a-c, f-r, t, bx, l2, l3, l4, l5, l6, 50a, c-t, z1, 51, a, b, f-w, r2, 52a-p, 53a-z, a1, b1, d1, g1, h1, ~b, 56d,f, 57d, l, z, 58d, 59a, b, k-s, p1, r1, s1, t1, b2, m2, p2, 61a1, b1, d1, bx, 62x1, 65l1	532,94
3.	Krajobrazowa	1g-r, 2b, ~a, ~b, 4k-r, p1, p2, ~a, ~a, 5c1-i1, k1-t1, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 7m-z, a1, b1, w1, x1, 8i-y, a1, w1, y1, w2, y2, w3, w4, ~a12p-x, ~a, 13k, 17m-o, s, t, w, a1, b1, c1, d1, f1, h1, j1, i2, 18l-s, 22k, n, 23f, g, 26g1, h1, i1, j1, k1, n1, o1, s1, bx, 28b, b1, c1, d1, f1, g1, h1, j1, k1, 29d-h, j, k, ~a, ~b, 30n, o, 32l1, m1, n1, 33j, l, k1, k2, 34w-z, a1, b1, c1, d1, d2, ~a, 35g-j, ~a, 36g-x, ~a, ~b, ~h, 37l-z, a1-z1, a2-r2, x2, y2, j3, r3, j3, j4, j5, ~c, 38r-z, a1-z1, a2-y2, k3, w3, w4, ~a, ~b, ~d, ~f, 39h-z, a1-z1, b2-d2, m2, o2, p2, s2, t2, b3, p3, s3, 41ax, 42o-r, ~a, 44m-z, a1, b1, c1, a2, b2, 45c1, ax, ~a, ~b, ~g, ~h, ~i, ~j, ~k, 46b, ax, ~a, 47o-z, a1-t1, s2, t2, s3, s4, s5, ~a, ~b, 48j-z, a1-c1, x1, x2, ~a, 49d, s, w-z, a1-d1, g1-t1, x1, y1, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 50b, w-z, a1-z1, a2, w2, z2, bx, 51c, d, p1, r1, ~a, ~b, ~d, ~f, ~g, 53c1, f1, i1, ax, ~a, ~c, ~d, ~f, ~g, 55a-d, g, h, ~a, ~b, ~c, ~d, 56a-c, ~a-~i, 57n-y, w1, ~a, ~b, 58a-c, 59g, t-z, a1-f1, h1-n1, a2, r2, a3, m3, p3, a4, m4, a5, m5, p5, a6, m6, a7, a8, a9, ~a, 60, 61a-z, b2, c2, d2, 62a-y, p1, w1, 63, 64, 65a-z, a1-i1, m1, h2, 66c-y, ~a, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73	1097,50
Razem			2374,36

¹⁾ Podział na:

1) obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;

- 2) oddziały położone na gruntach Skarbu Państwa oznaczone liczbami, pododdziały na gruntach Skarbu Państwa oznaczone literami i ewentualnie liczbami;
  - 3) oddziały położone na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, oznaczone liczbami łamanymi przez duże litery;
  - 4) obwody ochronne
- podano zgodnie z „Mapę przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n/Dunajcem.

DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY ŚCISŁEJ, CZYNNEJ I
KRAJOBRAZOWEJ, Z PODANIEM RODZAJU, ZAKRESU I LOKALIZACJI TYCH
DZIAŁAŃ

1. Program działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej.
  - 1.1. Program działań ochronnych w obszarach objętych ochroną ścisłą obejmuje:
    - 1) Całkowite trwałe zaniechanie aktywnych działań ochronnych w odniesieniu do ekosystemów celem zachowania naturalnych procesów przyrodniczych, różnorodności biologicznej oraz naturalnych (unikatowych) walorów przyrodniczych.
    - 2) Dopuszczenie podejmowania interwencyjnych działań aktywnych w stosunku do najbardziej zagrożonych lub cennych gatunków roślin i zwierząt
    - 3) Dopuszczenie podejmowania działań związanych z:
      - a) utrzymywaniem obiektów zabytkowych;
      - b) udostępnianiem Parku w celach naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych;
      - c) prowadzeniem prac konserwatorskich i modernizacyjnych w odniesieniu do istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej, polegających na usunięciu lub ograniczeniu ich negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze;
      - d) wykonywaniem remontów szlaków turystycznych, z dopuszczeniem niewielkich zmian ich przebiegu wynikających z potrzeby bezpieczeństwa turystów lub ochrony szczególnie cennych elementów przyrodniczych (np. stanowisk rzadkich roślin, terenów lęgowych zwierząt);
      - e) zabezpieczaniem przed penetracją turystyczną (np. poprzez drewniane przeszkody) terenów szczególnie cennych lub wrażliwych na uszkodzenie;
      - f) wykonaniem zabezpieczeń szlaków turystycznych i dróg przed spadającymi kamieniami, lawinami błotnymi, usuwanie drzew

- utrudniających ruch turystyczny na szlakach;
- g) eliminacją obcych ekspansywnych gatunków roślin i zwierząt.
- 4) Eliminowanie zagrożeń zewnętrznych, w szczególności dotyczących zanieczyszczenia gleb, wód i powietrza oraz zagrożeń wewnętrznych w szczególności wynikających z nadmiernej antropopresji.
  - 5) Ochronę przed penetracją terenów nieudostępnionych turystycznie i sportowo.
  - 6) Ochronę przeciwpożarową oraz przed zagrożeniami związanymi z infrastrukturą techniczną i powodowanymi przez pojazdy mechaniczne.

1.2. Program działań ochronnych w obszarach ochrony czynnej:

- 1) W ekosystemach leśnych:
  - a) dopuszczenie niezakłóconego przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, jeżeli utrzymują one ekosystemy leśne we właściwym stanie ochrony lub przywracają taki stan;
  - b) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000;
  - c) przywracanie ekosystemom leśnym cech jak najbardziej zbliżonych do istniejących w stanie naturalnym, w tym wprowadzanie gatunków docelowych – jodły, buka, jawora oraz gatunków domieszkowych;
  - d) pielęgnacja przekształceniowa drzewostanów o nienaturalnym składzie gatunkowym wszystkich klas wieku;
  - e) rozrzedzanie populacji owadów w przypadku zagrożenia przez nie trwałości ekosystemów;
  - f) ochrona upraw i młodników przed czynnikami biotycznymi i abiotycznymi;
  - g) odtwarzanie zasobów rozkładającego się drewna poprzez pozostawianie drzew martwych i zamierających.
- 2) W nieleśnych ekosystemach lądowych:
  - a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów z

- uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000;
- b) przeciwdziałanie zmianom zachodzącym w ekosystemach nieleśnych wynikającym z zaniechania ich rolniczego użytkowania oraz postępującej sukcesji lasu;
  - c) wykonywanie działań ochronnych zróżnicowanych w zależności od trwałości poszczególnych zbiorowisk roślinnych;
  - d) ograniczanie powierzchni zajmowanej przez rośliny synantropijne w tym eliminowanie obcych, ekspansywnych gatunków flory;
  - e) ochrona powierzchni przyrodniczo cennych przed zniszczeniem poprzez grodzenie łąk, pastwisk i poletek badawczych;
  - f) eliminowanie zagrożeń antropogenicznych w szczególności zmian stosunków wodnych, rozdeptywania, pozyskiwania rzadkich gatunków roślin, zabudowy.
- 3) W ekosystemach wodnych:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów;
  - b) zachowanie naturalnego systemu i reżimu hydrologicznego;
  - c) eliminowanie zagrożeń antropogenicznych:
    - zanieczyszczania wód podziemnych i powierzchniowych;
    - erozji brzegów i koryt wód płynących i stojących w wyniku wydeptywania i zrywki drewna;
    - osuszania gruntu przy remontach szlaków;
    - ograniczanie poboru wód dla celów konsumpcyjnych i gospodarczych.
- 4) W stosunku do roślin i grzybów dziko występujących:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej realizowane na poziomie genetycznym i gatunkowym roślin oraz grzybów w tym poprzez ochronę ich siedlisk;
  - b) szczególna ochrona gatunków roślin i grzybów specjalnej troski w tym będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz ich biotopów;
  - c) eliminacja obcych, ekspansywnych gatunków roślin;

- d) utrzymywanie lub przywracanie właściwych stosunków wodno-powietrznych cennych biotopów związanych z wodą stagnującą.
- 5) W stosunku do zwierząt dziko występujących:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej realizowane na poziomie genetycznym i gatunkowym zwierząt w tym poprzez ochronę ich siedlisk;
  - b) ochrona ostoi i gatunków specjalnej troski w tym będącymi przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz ich biotopów;
  - c) eliminacja zagrożeń antropogenicznych w szczególności oddziaływujących na gatunki specjalnej troski w tym będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000;
  - d) zabezpieczanie miejsc rozrodu płazów, oraz szlaków migracji.
  - e) dopuszczenie działań o charakterze interwencyjnym związanych z ochroną zwierząt dziko występujących;
  - f) tworzenie warunków do rozrodu i funkcjonowania wszystkich gatunków zwierząt na obszarze Parku;
  - g) ograniczanie nadmiernej antropopresji oraz jej skutków w tym szczególnie synantropizacji;
  - h) eliminacje gatunków obcych (jenot, norka amerykańska i inne) oraz wałęsających się psów i kotów;
  - i) odstrzał sanitarny, osobników rannych bądź chorych (jeleń, sarna, lis i inne);
  - j) przeciwdziałanie kłusownictwu.
- 6) W stosunku do przyrody nieożywionej i gleb:
- a) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego;
  - b) poprawa lub utrzymanie właściwego stanu zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i gleb;
  - c) zabiegi likwidujące lub ograniczające negatywne skutki działalności człowieka;
  - d) regenerację terenów zdegradowanych przez człowieka.
- 7) W stosunku do ochrony środowiska:
- a) wprowadzanie przyjaznych dla środowiska technologii oczyszczania ścieków i ogrzewania;

- b) wnioskowanie o ograniczanie stosowania urządzeń nagłaśniających w bezpośrednim sąsiedztwie Parku;
  - c) bieżące usuwanie odpadów;
  - d) remontowanie oraz bieżąca konserwacja szlaków turystycznych;
  - e) zapobieganie zagrożeniom pożarowym, związanych z infrastrukturą techniczną oraz powodowanym przez pojazdy mechaniczne.
- 8) W stosunku do walorów krajobrazowych:
- a) zachowanie, przywracanie lub ukształtowanie na nowo wartości estetycznych krajobrazu, szczególnie w rejonach udostępnionych dla różnych form działalności człowieka;
  - b) ochrona pośrednia poprzez zadania realizowane w ramach: ochrony ekosystemów leśnych, lądowych nieleśnych, ochronę przyrody nieożywionej i gleb, ochronę środowiska, ochronę wartości kulturowych, udostępniania i zagospodarowania Parku;
  - c) pielęgnacja zadrzewień i zieleni wokół budynków wewnątrz Parku.
- 9) W stosunku do wartości kulturowych:
- a) zachowanie istniejących walorów kulturowych w zakresie kultury materialnej (obiektów i reliktyw) i niematerialnej;
  - b) prowadzenie prac konserwatorskich, remontowych lub restytucyjnych w obiektach stanowiących własność Skarbu Państwa;
  - c) podejmowanie starań o zachowanie walorów kulturowych obiektów o charakterze zabytkowym właścicieli innych niż Skarb Państwa;
  - d) umożliwienie i wspieranie kultywowania tradycji pasterskich.

1.3. Program działań ochronnych w obszarach ochrony krajobrazowej obejmuje:

- 1) W stosunku do ekosystemów leśnych położonych na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, program działań obejmuje nadzorowanie zadań wskazanych w uproszczonych planach urządzania lasu lub inwentaryzacjach stanu lasu. Tworzone dla tych lasów, uproszczone plany urządzania lasu lub inwentaryzacje stanu lasu powinny uwzględniać następujące zalecenia:
  - a) w przypadku użytkowania rębnego, należy planować rębnie przerębne lub stopniowe o maksymalnie wydłużonym okresie

- odnowienia (minimum 40-letni), intensywność cięć powinna być uzależniona od potrzeb występującego młodego pokolenia i dostosowana do wymagań gatunków tworzących drzewostany,
- b) zakaz stosowania rębni zupełnych,
  - c) przy planowaniu użytkowania rębego należy uwzględnić potrzebę pozostawienia części drzew (zwłaszcza dziuplastych lub zamierających) do naturalnej śmierci,
  - d) należy popierać pozostawianie w lesie części drewna martwego do naturalnego rozkładu,
  - e) cięcia pielęgnacyjne powinny być planowane na podstawie potrzeb hodowlanych drzewostanów, a ich intensywność nie powinna przekraczać 15% oszacowanej zasobności,
  - f) gospodarcze typy drzewostanów i składy gatunkowe odnowień, powinny być dostosowane do występujących typów siedliskowych lasu lub rozpoznanych zespołów roślinnych, z uwzględnieniem Zasad Hodowli Lasu obowiązujących w Lasach Państwowych,
  - g) należy popierać wykorzystywanie odnowienia naturalnego, a w przypadku jego braku lub niezgodności składów odnowień z siedliskiem, wprowadzać gatunki pożądane w sposób sztuczny (siew lub sadzenie) z wykorzystaniem materiału sadzeniowego rodzimego pochodzenia.
- 2) W stosunku do nieleśnych ekosystemów lądowych, ekosystemów wodnych, roślin i grzybów dziko występujących, zwierząt, przyrody nieożywionej i gleb, ochrony środowiska, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych, program działań ochronnych obejmuje realizację takich samych zadań jak wymienione w pkt. 1.2. w ścisłej współpracy z zarządcami terenu.
- 3) W lasach i na gruntach nieleśnych stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Pienińskiego Parku Narodowego przewiduje się działania analogiczne do zaplanowanych w programach dla obszarów w ochronie czynnej.

I. DZIAŁANIA OCHRONNE WSPÓLNE DLA OBSZARÓW OBEJĘTYCH WSZYSTKIMI FORMAMI OCHRONY.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
1.	Ochrona brzegów Zespołu Zbiorników Wodnych przed abrazją i osuwiskami.	Zabezpieczenie i stabilizacja brzegów w przypadku wystąpienia istotnych zagrożeń – według potrzeb ujawnionych w wyniku monitoringu.	Tereny przylegające do Zespołu Zbiorników Wodnych.
2.	Ochrona poziomu wód podziemnych i powierzchniowych.	Likwidacja ujęć wód położonych na terenie Parku i zastępowanie ich ujęciami wód powierzchniowych położonymi poza Parkiem. Likwidacja ujęć wody w Parku może nastąpić po zapewnieniu mieszkańcom innego źródła wody.	Teren całego Parku.
3.	Ochrona przed osuszaniem gleb obszarów podmokłych.	Usuwanie zakrzewień i zadrzewień, likwidacja ujęć wód.	Teren całego Parku.
4.	Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych przed zanieczyszczeniem.	Likwidacji nielegalnych wysypisk odpadów na terenie Parku oraz regularne uprzątnięcie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych, propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park, edukacja ekologiczna, propagowanie rolnictwa ekologicznego. Wprowadzenie zakazu poruszania się drogami publicznymi w Parku pojazdów z substancjami niebezpiecznymi i mogącymi skazić wodę.	Teren całego Parku.
5.	Ochrona koryt potoków przed degradacją.	Utrzymanie i naprawa nawierzchni szlaków turystycznych położonych w sąsiedztwie potoków lub ich odsunięcie od potoków, budowa i utrzymanie mostków – według stwierdzonych potrzeb. Preferowanie zrywki prowadzonej potokami ograniczonej wyłącznie do okresów zimowych.	Teren całego Parku.
6.	Ochrona dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanej oraz pozostałej infrastruktury przed zniszczeniem.	Zabezpieczanie oraz naprawa dróg zniszczonych przez erozję i procesy osuwania, wykonanie zabezpieczeń chroniących przed spadającymi odłamkami skalnymi – według potrzeb.	Drogi i tereny do nich przyległe na obszarze całego Parku oraz w jego bezpośrednim otoczeniu.
		Bieżące utrzymanie oraz naprawa bindugi.	Binduga w Dolinie Harczygrunt w oddziale 47 t2.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		Remont i utrzymanie szlaków zrywkowych oraz przejazdów między łąkami. Bieżące utrzymanie oraz naprawa infrastruktury technicznej.	Teren całego Parku.
7.	Ochrona przeciwpożarowa.	Porządkowanie terenu wokół szlaków turystycznych z suchych części roślinnych – według potrzeb.	Teren wzdłuż szlaków turystycznych.
		Dozorowanie i dogaszanie pogorzeliisk – według potrzeb.	Teren całego Parku.
		Utrzymanie punktów czerpania wody - 2 sztuki.	Harczygrunt, Biały Potok.
		Utrzymanie przejezdności dróg przeciwpożarowych.	Teren całego Parku - drogi przeznaczone do celów ppoż.
8.	Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza poprzez likwidowanie skutków stosowania tradycyjnych nośników energii między innymi węgla i koksu.	Stopniowa eliminacja tradycyjnych nośników energii z terenu parku i zastąpienie ich nowymi rozwiązaniami technologicznymi takimi jak piece kondensacyjne opalane drewnem lub gazem. Stosowanie ogrzewania elektrycznego. Montaż kolektorów słonecznych, baterii fotowoltanicznych, pomp ciepłych itp.	Wszystkie obiekty, według możliwości.
9.	Likwidacja zanieczyszczeń wód i gleby ściekami sanitarno-bytowymi.	Budowa nowych oczyszczalni lub podłączeń do systemów kanalizacyjnych w stosunku do budynków nie wyposażonych w system oczyszczania ścieków.	Wszystkie obiekty, według możliwości.
10.	Zapobieganie powstawaniu oraz ograniczenie emisji hałasu.	Wnioskowanie o ograniczenie emisji hałasu przy organizacji imprez sportowych i masowych w otoczeniu Parku.	Cały obszar Parku według potrzeb.
11.	Zapobieganie zagrożeniom powodowanym przez pojazdy mechaniczne na drogach publicznych.	Uwzględnienie w planach remontowych dróg budowy przejść dla drobnej fauny. Stopniowe przejmowanie dróg nie spełniających kryteriów dróg publicznych w zarząd parku.	Drogi powiatowe i gminne na terenie Parku i jego otuliny

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
12.	Utrzymanie, remont i budowa urządzeń turystycznych.	Naprawa, konserwacja i budowa szlaków turystycznych, infrastruktury turystycznej w tym mostków, kładek, przepustów, krawężników, schronów dla turystów i kasjerów, oznakowań, drogowskazów na węzłach komunikacyjnych, tablic edukacyjno – informacyjnych, ławek, barier i poręczy, ogrodzeń przy szlakach turystycznych, usuwanie drzew połamanych i wyrwconych na szlaki turystyczne – według potrzeb.	Szlaki turystyczne i obiekty zlokalizowane przy szlakach turystycznych.
13.	Zabezpieczanie przed rozdeptywaniem terenów przy szlakach turystycznych.	Ogrodzenia, punktowe zakrzaczenia z gatunków miejscowych - według potrzeb stwierdzonych w wyniku przeglądu szlaków.	Teren całego Parku - w miejscach o największym natężeniu ruchu turystycznego.
14.	Ochrona obiektów kultury materialnej, sakralnej.	Remont i konserwacja obiektów kultury materialnej według projektów szczegółowych. Ponadto na terenie Zamków Czorsztyn i Pieniny dopuszcza się: - usuwanie roślinności (koszenie i odkrzaczanie) porastającej mury i ich bezpośrednie otoczenie, - wykonywanie prac archeologicznych, - wykonanie niezbędnej infrastruktury na cele turystyczne.	Teren całego Parku - 32 obiekty, w tym Zamek Czorsztyn i Zamek Pieniny, kapliczki, krzyże przydrożne.
15.	Zachowanie dziedzictwa geologicznego.	Ochrona cennych stanowisk geologicznych, zabezpieczanie ich przed penetracją.	Cały obszar Parku, wszystkie cenne stanowiska geologiczne.
16.	Utrzymanie gruntów pod liniami energetycznymi i teletechnicznymi.	Oczyszczanie terenów, na których występują linie energetyczne i teletechniczne z drzew i krzewów - według potrzeb. Na gruntach leśnych pod liniami stanowiących własność Skarbu Państwa (z wyłączeniem ochrony ścisłej) zakładanie poletek zaporowych (wprowadzanie podszytu) - według potrzeb.	Teren całego Parku a w szczególności oddziały: 42 r, 46 b, 49 d, j1, 50 b.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
17.	Usuwanie gatunków roślin obcego pochodzenia i gatunków inwazyjnych.	Zwalczanie roślin inwazyjnych w szczególności: barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnovskii</i> , występujący na żwirowiskach i brzegach rzeki; rdestowiec ostrokończysty <i>Reynoutria japonica</i> i rdestowiec sachaliński <i>Reynoutria sachalinesis</i> ; ostrożęń polny <i>Cirsium arvense</i> rozprzestrzeniający się w sąsiedztwie leśnych upraw porolnych.	Teren całego Parku i jego bezpośrednie sąsiedztwo, a w szczególności brzegi Dunajca – oddział 2, 3, 9, 10, 14B, 20 – 25, 58, 59.
18.	Zachowanie puli genowej roślin poprzez ochronę <i>ex situ</i> .	Współpraca z bankami nasion, utrzymywanie w hodowli w ogródkach przy pawilonach edukacyjnych Parku, zbiór nasion z całego obszaru Parku – gatunki rzadkie, zagrożone i prawnie chronione na terenie całego Parku.	Teren całego Parku.
19.	Eliminacja obcych i niepożądanych gatunków zwierząt.	Dopuszcza się eliminację obcych i niepożądanych gatunków zwierząt: piżmak <i>Ondatra zibethica</i> , jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i> , norka amerykańska <i>Neovison vison</i> oraz wałęsające się psy i koty. Odłów, bądź odstrzał, według potrzeb.	Teren całego Parku.
20.	Przeciwdziałanie kłusownictwu.	Prowadzenie patroli.	Teren całego Parku.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
21.	Utrzymanie populacji rzadkich gatunków zwierząt.	Dopuszcza się restytucję, reintrodukcję lub wzmocnienie populacji 22 gatunków zwierząt, po opracowaniu szczegółowych programów ochrony. Dotyczy następujących gatunków: 1) igliczek karpacki <i>Acicula parcelineata</i>, 2) szklarka mniejsza <i>Aegopinella minor</i>, 3) daudebardia czerwonawa <i>Daudebardia rufa</i>, 4) pomrów wielkobiczykowy <i>Lehmania macroflagellata</i>, 5) świdrzyk okazały <i>Macrogastera ventricosa</i>, 6) modraszek arion <i>Maculinea arion</i>, 7) modraszek alkon <i>Maculinea alcon (rebeli)</i>, 8) niepylak apollo <i>Parnassius apollo</i>, 9) kraśnik smugowiec <i>Zygaena brizea</i>, 10) kraśnik <i>Zygaena osterodensis</i>, 11) kraśnik pięciopłamek <i>Zygaena trifolii</i>, 12) kraśnik kminowiec <i>Zygaena cynarae</i>, 13) wynurt <i>Ceruchus chrysomelinus</i>, 14) nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i>, 15) troć wędrowna <i>Salmo trutta m. trutta</i>, 16) gniewosz plamisty (miedzianka) <i>Coronella austriaca</i>, 17) sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>, 18) cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>, 19) koszatka <i>Dryomys nitedula</i>, 20) popielica <i>Glis glis</i>, 21) żołądnica <i>Eliomys quercinus</i>, 22) orzesznica <i>Muscardinus avellanarius</i>	Teren całego Parku.
22.	Ochrona gatunków zwierząt posiadających <i>locus typicus</i> na terenie Parku.	Dopuszcza się stabilizację lub odtwarzanie siedlisk – według potrzeb ujawnionych w wyniku monitoringu.	Teren całego Parku

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
23.	Ochrona biotopów, miejsc stałego występowania i rozrodu zwierząt.	Utrzymanie lub odtwarzanie biotopów, miejsc stałego występowania, rozrodu zwierząt poprzez koszenie, odkrzaczanie, pozostawienie części drewna do mineralizacji oraz drzew dziuplastych, odtwarzanie naturalnych lub stworzenie zastępczych miejsc rozrodu, prowadzenie stałego monitoringu miejsc rozrodu przy użyciu kamer lub innych środków technicznych, ochronę szlaków migracji – w zależności od potrzeb.	Teren całego Parku.
24.	Utrzymanie lub poprawa stanu populacji rzadkich lub zagrożonych gatunków roślin.	Ochrona biotopów w tym poprzez koszenie, odkrzaczanie, pozostawienie części drewna do mineralizacji, utrzymanie lub przywrócenie właściwych stosunków wodnych.	Teren całego Parku.
25.	Ochrona bezkręgowców.	Realizacja programu restytucji populacji niepyłaka apollo <i>Parnassius apollo</i> – poprzez prowadzenie hodowli, wypuszczanie wyhodowanych osobników w terenie, monitoring, utrzymanie w terenie siedlisk, inwentaryzację populacji – w zależności od potrzeb określonych w ramach monitoringu.	Teren całego Parku.
		Dopuszcza się stworzenie i utrzymanie zastępczych miejsc służących do rozrodu oraz ogródka z roślinami żywicielskimi dla dzikich gatunków pszczoł.	Oddział 26n1.
26.	Ochrona płazów.	Zabezpieczenie szlaków migracji – w miejscach stwierdzonych zagrożeń.	Teren całego Parku i jego bezpośrednie otoczenie.
		Utrzymanie istniejących miejsc rozrodu.	Stawy rozrodcze u ujścia Głębokiego Potoku, oddział: 45g.
		Wykonanie nowych miejsc rozrodu.	Lokalizacja według potrzeb na obszarze całego Parku.
27.	Ochrona ptaków.	Rozwieszanie w terenie i naprawa budek lęgowych – według potrzeb.	Teren całego Parku.
28.	Utrzymanie płaszczyzn, ciągów i punktów widokowych.	Koszenie łąk, usuwanie drzew i krzewów, wykupy łąk i polan (ok. 300 ha).	Teren całego Parku.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
29.	Zachowanie lub przywracanie wartości estetyczno-widokowych, krajobrazu naturalnego, krajobrazu naturalno-kulturowego i krajobrazu kulturowo-naturalnego.	Ochrona pośrednia poprzez działania realizowane w ramach ochrony ekosystemów leśnych, łądowych nieleśnych, wodnych, wartości kulturowych oraz udostępniania Parku dla różnych celów działalności człowieka. Usuwanie lub przestanianie obiektów i elementów dysharmonijnych, obcych krajobrazowo.	Teren całego Parku.
30.	Ochrona tradycji i zwyczajów lokalnych.	Wspieranie spływu Przełomem Dunajca z zastosowaniem tradycyjnych łodzi i strojów.	Przełom Dunajca.
		Ochrona rozłogu pól.	Teren całego Parku.
		Prowadzenie kulturowego wypasu z wyłączeniem cennych ekosystemów łąkowych, na które wypas miałby niekorzystny wpływ.	Teren całego Parku po uzgodnieniu lokalizacji i warunków z Dyrektorem Parku.
31.	Wykonanie nowej oraz uzupełnienie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej.	Wytyczenie i wykonanie nowego szlaku turystycznego na Krasie.	Kras.
32.	Utrzymanie zieleni wokół osad służbowych oraz pawilonów edukacyjnych w tym łąk przylegających do pawilonów, utrzymanie ogródków roślin pienińskich, wykonanie niezbędnych prac w zadrzewieniach i lasach przy dyrekcji oraz przy pawilonach edukacyjnych. Bieżące utrzymanie i remonty obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej.	Według potrzeb.	Osady służbowe, dyrekcja i pawilony edukacyjne oraz tereny wokół nich.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
33.	Ochrona ekosystemów Parku i cennych gatunków roślin przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzęta łowne.	Utrzymanie liczebności populacji zwierząt łownych na poziomie nie zagrażającym ekosystemom leśnym, uprawom rolnym oraz rzadkim gatunkom roślin (storczykom). Do tworzenia rocznych planów redukcji przyjmuje się, że pojemność Parku i strefy ochronnej zwierząt łownych wynosi dla: jeleni - 26 sztuk, saren - 30 sztuk, dzików – 5 sztuk. Wielkość redukcji uzależniona jest od intensywności szkód. Jeżeli szkody utrzymują się na niskim poziomie redukcji nie prowadzi się nawet, jeżeli została przekroczona wyliczona pojemność. Przeciwdziałanie szkodom powodowanych przez zwierzęta łowne w zależności od potrzeb, wykonywanie poletek zaporowych lub innych zabezpieczeń chroniących uprawy, zakup lub dofinansowanie zabezpieczeń właścicielom upraw prywatnych.	Teren całego Parku z wyłączeniem obszarów ochrony ścisłej.
34.	Ochrona granic gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Parku.	Odmalowywanie słupków granicznych i utrzymanie wizur.	Teren całego Parku.
35.	Ochrona walorów widokowych i ptaków.	Przebudowa napowietrznych linii energetycznych i teletechnicznych na kablowe podziemne – realizowane przez właściciela linii.	Teren całego Parku.
36.	Naprawa i bieżące utrzymanie istniejących stacji meteorologicznych oraz wykonanie nowych i bieżące utrzymanie punktów lub powierzchni pomiarowych.	Według potrzeb.	Teren całego Parku.
37.	Utrzymanie ujęcia wody i jego ochrona, w tym przed podtopieniem przez bobry.	Według potrzeb.	Oddział 56 a.

II. DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY ŚCISŁEJ.

Ochroną ścisłą objęte są grunty Skarbu Państwa w zarządzie Parku oraz nieliczne grunty innych własności.

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
1.	Pozyskanie rodzimego materiału rozmnożeniowego drzew leśnych, niezbędnego do prowadzenia przebudowy drzewostanów w strefie ochrony czynnej i krajobrazowej oraz ochrony gatunkowej roślin drzewiastych.	Zbiór ograniczonej ilości nasion.	Oddziały 15 a, g, 41 l, h, 57 g – sosny.
2.	Ochrona jaskiń.	Zabezpieczenie wejść do dwóch najcenniejszych jaskiń.	Jaskinia w Ociemnym i Borsucza Jama.
3.	Ochrona dobrze zachowanych, stabilnych muraw naskalnych i kserotermicznych wraz z towarzyszącymi im stadiami sukcesyjnymi oraz stadiów sukcesyjnych na łąkach ziołoroślowych, nie wymagających specjalnych działań ochronnych.	Ochrona procesu.	Oddziały 2 h, 3 i, 5 i, o, t, z, 9 a, c, 10 a, i, 11 k, 12 j, 13 g, l, m, 14B d, g, h, j, 15 a, f, g, h, 18 b, d, 19 a, 20 c, d, 21 b, d, g, 22 m, o, 25 c, d, g, i, n, 26 b, f, h, n, p, 28 g, l, m, w, a1, z1, 31 g, 32 a, o, z, 38 m, 41 b, m, 43 d, j, 57 h, j.
4.	Ochrona dobrze zachowanych drzewostanów, zbliżonych do naturalnych.	Ochrona procesu.	Tereny leśne Parku objęte tą formą ochrony.
5.	Usuwanie drzew przewróconych na szlaki turystyczne i drogi lub zagrażających bezpieczeństwu publicznemu.	Dopuszcza się usunięcie drzew lub ich części w przypadku przewrócenia się ich na szlaki turystyczne lub drogi. Dopuszcza się również ich ścięcie, jeśli zagrażałyby bezpieczeństwu osób poruszających się drogami lub szlakami.	W miejscach faktycznego zagrożenia na terenie całego Parku.

III. DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY CZYNNEJ.

Ochroną czynną objęte są grunty Skarbu Państwa w zarządzie Parku oraz nieliczne grunty innych własności.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
1.	Pozyskanie rodzimego materiału rozmnożeniowego drzew leśnych i krzewów niezbędnych do prowadzenia przebudowy drzewostanów w strefie ochrony czynnej i krajobrazowej oraz ochrony gatunkowej roślin drzewiastych.	Zbiór ograniczonej ilości nasion.	45 m – jodła 30 b – buk 30 i – modrzew 11 a – grab 5 j1 – lipa 55 a – lipa, jesion 17 i1, 55c – jawor, jesion W przypadku braku nasion modrzewia w Pieninach, dopuszcza się zakupienie go od właścicieli drzewostanów nasiennych na Marszałku lub rezerwatu w Kluszkowcach.
2.	Utrzymanie szkółki leśnej.	Utrzymanie, remontowanie i uzupełnianie istniejących obiektów oraz infrastruktury technicznej na szkółce w tym m.in. budynku przechowalni, budynku gospodarczego, dróg i placów, studni głębinowej oraz kompostowni. Dopuszcza się stosowanie środków chemicznych ochrony roślin, nawozów organicznych oraz mineralnych, nawadnianie szkółki deszczownicą. Produkcja i ochrona sadzonek do odnowień, nasadzeń, zalesień i zadrzewień	Oddział 45h
3.	Wprowadzanie gatunków docelowych.	Przygotowanie powierzchni i sadzenie lub siew jodły, buka oraz gatunków domieszkowych – na powierzchni 19,00 ha	Oddziały 29b,i, 30f,g,k,l, 34h,s, 35b,d, 36h1, 42f,m, 44f,g,h,l, 45b,c,i,l, 46c,f, 47a,f,l,n, 48a,b,h, 49h,o,t, 50a,f,g,n,o,p,t, 51g, 52a,b,f,j,l, 53p,t,w,d1.
		Utrzymanie i bieżące remonty istniejących obiektów (schrony, przechowalnie itp.)	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku.
4.	Pielęgnacja odnowień.	Wykaszenie lub motyczenie roślin gęszących odnowienia – na powierzchni maksymalnej jednego zabiegu 29,65 ha/rok.	Oddziały 29b,i, 30c,f,g,i,k,l, 34c,d,h,j,r,s, 35a,b,d, 36b,d,h1, 42f,g,m, 44f,g,h,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l, 46a,c,d,f,g, 47a,c,d,f,l,n, 48a,b,c,g,h, 49h,m,n,o,p,t, 50a,f,g,n,o,p,r,t, 51g, 52a,b,f,g,j,l, 53a,m,p,t,w,a1,d1

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
5.	Pielęgnacja upraw i młodników (czyszczenia wczesne i późne)	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew - na powierzchni maksymalnej zabiegu 166,96 ha.	Oddziały 29b,c,i, 30a,c,f,g,i,j,k,l,m,r, 34c,d,h,i,j,o,r,s, 35a,b,c,d, 36b,d,f,h1, 42a,b,c,d,f,g,h,k,m, 44a,f,g,h,j,k,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l,m,n,r, 46a,c,d,f,g, 47a,b,c,d,f,g,h,i,l,n, 48a,b,c,d,g,h, 49c,f,g,h,m,n,o,p,t, 50a,c,f,g,n,o,p,r,t, 51a,b,g,n, 52a,b,f,g,i,j,k,l,n, 53a,g,h,i,j,m,n,o,p,t,w,y,z,a1,b1,d1, 58d
6.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże wczesne)	Regulacja składu gatunkowego poprzez usuwanie gatunków drzew, nie odpowiednich dla danych zbiorowisk oraz niepożądanych gatunków domieszkowych – na powierzchni maksymalnej zabiegu 69,06 ha.	Oddziały 17r, 30h, 42i,j,k,m, 44b,c, 45d,f,n,p, 46a, 47f,h,i,l, 48d,f, 49c,f,g, 50g,n,o, 51a,b,g,l,o, 52g,i,l,m,n,o, 53a,g,h,i,j,m,n,o,t,w,y,z,a1,b1,d1
7.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże późne)	Regulacja składu gatunkowego poprzez usuwanie gatunków drzew, nie odpowiednich dla danych zbiorowisk oraz niepożądanych gatunków domieszkowych – na powierzchni maksymalnej zabiegu 249,48 ha.	Oddziały 5j1, 17y,z, 29a,b, 30c,i,k,p, 34b,c,g,i, 35a,b,c,d, 36a,b,c,d, 42a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, 44d,f,g,h,j,k,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l,m,n,o,r, 46a,c,d,f,g, 47a,b,d,f,g,h,i,l,m,n, 48b,c,d,f,g,h, 49c,f,h,j,n,o,p,r,t, 50a,c,f,g,k,n,o,p,r,t, 51a,b,g,l,n,t, 52c,f,g,h,l,m,n,o
8.	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez zwierzęta.	Zabezpieczenie indywidualne (chemiczne, mechaniczne, ogrodzenia lub inne) sadzonek, wykonanie nowych zabezpieczających odnowienia oraz młodniki przed zgryzaniem i spałowaniem - na powierzchni maksymalnej jednego zabiegu 29,65 ha/rok	Oddziały 29b,i, 30c,f,g,i,k,l, 34c,d,h,j,r,s, 35a,b,d, 36b,d,h1, 42f,g,m, 44f,g,h,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l, 46a,c,d,f,g, 47a,c,d,f,l,n, 48a,b,c,g,h, 49h,m,n,o,p,t, 50a,f,g,n,o,p,r,t, 51g, 52a,b,f,g,j,l, 53a,m,p,t,w,a1,d1
		Naprawa starych ogrodzeń – według potrzeb.	Teren całego Parku
9.	Ocena zagrożeń ze strony: - kornika drukarza, rytownika pospolitego i drwalnika paskowanego oraz rozrzedzanie ich populacji, - zasnuj;	Wykładanie pułapek klasycznych i feromonowych. Kontrola występowania zasnuj. Zakres według potrzeb stwierdzonych w monitoringu.	Cały obszar w oddziałach wymagających interwencji.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
10.	Utrzymanie stanu sanitarnego drzewostanów	Dopuszcza się usunięcie z drzewostanu drzew obumarłych i obumierających, wyrwconych i połamanych, zaatakowanych przez owady i grzyby (posusz czynny), które zagrażających trwałości drzewostanów lub ich racjonalnej przebudowie. Zabieg nie dotyczy drzew dziuplastych, leżaniny i stojących drzew obumarłych oraz wybranych powierzchni doświadczalnych. Zaleca się pozostawienie w drzewostanach pojedynczych drzew lub zgrupowań obumarłych lub wyrwconych drzew-na wybranych powierzchniach, z równoczesnym prowadzeniem kontroli stanu populacji korników.	Cały obszar w oddziałach wymagających interwencji.
11.	Ochrona utworów skalnych, cennych gatunków roślin przed presją turystyczną.	Utrzymanie we właściwym stanie dojść na galerię widokową na Trzy Korony, utrzymanie w dobrym stanie schronu dla kasjerów oraz poczekalni dla turystów.	Oddziały 18 k, 26 11.
		Utrzymanie we właściwym stanie terenu przy Zamku Dolnym w Czorsztynie poprzez coroczne koszenie i usuwanie biomasy oraz okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew, zagospodarowanie turystyczne według potrzeb.	Oddziały 51 r2.
12.	Ochrona dobrze zachowanych, stabilnych muraw naskalnych i kserotermicznych wraz z towarzyszącymi im stadiami sukcesyjnymi oraz stadiów sukcesyjnych na łąkach ziołoroślowych, nie wymagających specjalnych działań ochronnych	Obecnie bez konieczności wykonywania zabiegów ochronnych.	Oddziały 8 z, 16A c, 38 d, 39 g, 41 i, j, 50 z1, 51 h, i, 52 p, 57 d, z, 59 b, k, m, n, r, s, 61 d1.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
13.	Zachowanie lub ochrona przed zarastaniem żwirowisk i kamieńców	Usuwanie obcych gatunków inwazyjnych oraz okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew zarastających żwirowiska, w celu utrzymania zbiorowiska, według potrzeb określonych w ramach monitoringu - na powierzchni maksymalnej 1,26 ha/rok	Oddziały 2 l, m, n, o, p, 3 n, 9 i, 10 j, 14B k, 20 f, 21 k, 22 h, 23 h, 24 b, 25 o, 59 t1
14.	Zachowanie młak eutroficznych	Koszenie i usuwanie biomasy, co 2, 3 lub 4 lata według potrzeb określonych w ramach monitoringu. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew ocieniających młakę w celu utrzymania zbiorowiska. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 1,12 ha/rok, w tym: koszenie i usuwanie biomasy – 1,03 ha/rok, usuwanie krzewów – 0,09 ha/rok.	Oddziały 5 l, 32 i1, 53 f, k, l, r, 59 p1
15.	Zachowanie muraw naskalnych, muraw kserotermicznych	Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew ocieniających murawę oraz dodatkowo w oddział 51 s koszenie i usuwanie biomasy według potrzeb określonych w ramach monitoringu. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew, koszenie i usuwanie biomasy na wtórnej murawie kserotermicznej (26 m1), z dopuszczonym ekstensywnym wypasem (0,82 ha/rok). Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 9,28 ha/rok, w tym: usuwanie krzewów – 8,42 ha/rok, koszenie i usuwanie biomasy – 0,86 ha/rok (w tym z wypasem 0,82 ha/rok).	Oddziały 5 n2, 21 i, 26 g, s, 28 z, i1, y1, 37 g, 38 f, 41 d, 50 j, m, 51 j, p, s, w. Oddział 26 m1.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
16.	Zachowanie łąk i ziołorośli	Koszenie i usuwanie biomasy nie wcześniej niż 15 czerwca. Dla łąk o charakterze ciepłolubnym nie wcześniej niż 15 lipca. Dla polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów termin dostosowany indywidualnie do wymagań gatunku. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych. Dopuszcza się kontrolowane spalanie skoszonej, wysuszonej i zebranej w niewielkie sterty biomasy, deponowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod grupami drzew, w razie potrzeby nawożenie obornikiem, kompostem, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi. Częstotliwość zabiegów ustalono indywidualnie dla poszczególnych pododdziałów; corocznie, co 2 lub 3 lata. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 41,08 ha/rok, w tym: koszenie i usuwanie biomasy – 37,18 ha/rok (w tym 0,07 ha innych własności), pozostawienie pasów ekologicznych – 3,62 ha/rok, usuwanie krzewów – 0,28 ha/rok. Prace porządkowe w tym rozgarnianie kretowisk, wyrównywanie buchtowisk, usuwanie połamanych drzew i gałęzi itp. – według potrzeb.	Oddziały 5 b, k, x, 7 i, i1, i2, 8b,d, 11 a, 12m, 13 d, 16B d, 17 j, k, g1, i1, 11, m1, 18 f, h, i, j, 19 d, 26 l, d1, 28 b, h, i, 30 s1, 32 d, l, t, b1, i1, t1, b3, b4, 33 g, c1, c2, c3, 36 g1, 44 i, i1, i2, i3, i4, 45 g, 49 l, s, 12, 13, 14, 15, 16, 51 f, m, 57 l, 61 a1, 62 x1, 65 11.
17.	Zachowanie pastwisk	Kulturowy, coroczny wypas owiec w terminie 1 maja - 15 października przy obsadzie do 10 owiec/1ha, wykaszanie, co roku miejsc niewypasionych przez owce, usuwanie gatunków inwazyjnych. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 51,87 ha/rok.	Oddziały 53 b, c, d, g1, h1.
		Bieżące utrzymanie obiektów i infrastruktury technicznej związanej z wypasem, w tym 3 obiekty kubaturowe, 4 punkty pojenia owiec z zastosowaniem systemu koryt przelewowych, ogrodzenia rejonów źródłiskowych i enklaw łąkowych.	Oddział 53

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
18.	Rewaloryzacja łąk.	Odtworzenie optymalnego zbiorowiska roślinnego poprzez: koszenie i usuwanie biomasy, z możliwością pozostawienia pasów ekologicznych, okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew. Częstotliwość zabiegów ustalana indywidualnie dla poszczególnych pododdziałów według potrzeb określonych w ramach monitoringu. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 13,69 ha/rok, w tym: koszenie i usuwanie biomasy – 12,37 ha/rok , pozostawienie pasów ekologicznych – 1,31 ha/rok, usuwanie krzewów – 0,01 ha/rok. Prace porządkowe w tym rozgarnianie kretowisk, wyrównywanie buchtowisk, usuwanie połamanych drzew i gałęzi itp. – według potrzeb	Oddziały 5 m, 17 d, l, 18 c, 32 s, b2, 42 l, n, 51 r.
19.	Rewaloryzacja łąk po zaprzestaniu wypasu.	Dopuszczone coroczne jesienne przepasanie. Koszenie i usuwanie biomasy, corocznie. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 6,31 ha/rok. Prace porządkowe w tym rozgarnianie kretowisk, wyrównywanie buchtowisk, usuwanie połamanych drzew i gałęzi itp. – według potrzeb	Oddział 53 s, x.

IV. DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY KRAJOBRAZOWEJ.

Ochroną krajobrazową objęte są głównie grunty o mieszanych własnościach (gr. Skarbu Państwa i inne własności) i grunty obcych własności oraz nieliczne grunty SP w zarządzie Parku.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
1.	Zachowanie trwałości i stabilności drzewostanów - rodzaj działań ochronnych w lesie uzależniony jest od potrzeb i zawiera zabiegi ochronny biernej oraz czynnej.	Zabiegi hodowlano-ochronne w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa realizowane będą według uproszczonych planów urządzania lasu, inwentaryzacji stanu lasu lub decyzji sprawującego nadzór nad lasami. Nadzór nad lasami niepaństwowymi położonymi w Parku, sprawuje Dyrektor Parku, na podstawie porozumienia ze Starostą Nowotarskim.	Teren leśny całego Parku na gruntach innych niż Skarb Państwa własności. Warunki brzegowe dla tych obszarów określono w punkcie 1.3. niniejszego załącznika.
		Zabiegi na gruntach leśnych po wykupieniu przez Park, według zasad opisanych w uproszczonych planach urządzania lasu lub inwentaryzacji stanu lasu.	Tereny leśne w Parku na gruntach wykupionych przez Park
2.	Wprowadzanie gatunków docelowych.	Przygotowanie powierzchni i sadzenie lub siew jodły, buka oraz gatunków domieszkowych – na powierzchni 1.03 ha.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 34c1, 36j,k, 44t, 49a1, 50f1, 59w, 60d1
		Utrzymanie i bieżące remonty istniejących obiektów (schrony, przechowalnie itp.)	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku.
3.	Pielęgnacja odnowień.	Wykaszenie roślin gęszących odnowienia - na powierzchni 2.36 ha/rok	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 5f1, 34c1, 36j,k, 44t, 49a1, 50f1, 59w, 60o,w,d1, 62i, 63n, 67c
4.	Pielęgnacja upraw i młodników (czyszczenia wczesne i późne).	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew – na powierzchni 6.45 ha/rok	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 4p, 5f1, 17c1, 34c1, 36k, 39k1, 44t, 50f1, 58a,c, 59w, 60o,w,d1, 62i, 67c
5.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże wczesne).	Regulacja składu gatunkowego poprzez usuwanie gatunków drzew, nie odpowiednich dla danych zbiorowisk oraz niepożądanych gatunków domieszkowych – na powierzchni maksymalnej zabiegu 1,30 ha.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 17a1, 22k, 3211, 37n1, 59a1, 60i, 63i

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
6.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże późne).	Regulacja składu gatunkowego poprzez usuwanie gatunków drzew, nie odpowiednich dla danych zbiorowisk oraz niepożądanych gatunków domieszkowych – na powierzchni maksymalnej zabiegu 15,20 ha.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 1j, 5c1,f1,g1, 7n,p, 8i,l,r, 12p,r, 13k, 17n,o,t,b1,d1, 26g1,h1, 30n,o, 33j, 38d1, 39k1, 44t, 45c1, 48r, 49x,a1, 50h1, 59y, 63f,k, 65f, 66i
7.	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez zwierzęta.	Zabezpieczenie indywidualne (chemiczne, mechaniczne lub inne) sadzonek, wykonanie nowych zabezpieczających odnowienia oraz młodniki przed zgryzaniem i spałowaniem – na powierzchni 6,45 ha/rok	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 4p, 5f1, 17c1, 34c1, 36k, 39k1, 44t, 50f1, 58a,c, 59w, 60o,w,d1, 62i, 67c
		Naprawa starych ogrodzeń – według potrzeb.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku - cały obszar w oddziałach wymagających interwencji.
8.	Ocena zagrożeń ze strony: - kornika drukarza, rytownika pospolitego i drwalnika paskowanego oraz rozrzedzanie ich populacji - zasnuj	Wykładanie pułapek klasycznych i feromonowych. Kontrola występowania zasnuj. Zakres według potrzeb stwierdzonych w monitoringu.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku - cały obszar w oddziałach wymagających interwencji.
9.	Utrzymanie stanu sanitarnego drzewostanów	Dopuszcza się usunięcie z drzewostanu drzew obumarłych i obumierających, wyrwconych i połamanych, zaatakowanych przez owady i grzyby (posusz czynny), które zagrażających trwałości drzewostanów lub ich racjonalnej przebudowie. Zabieg nie dotyczy drzew dziuplastych, leżaniny i stojących drzew obumarłych oraz wybranych powierzchni doświadczalnych. Zaleca się pozostawienie w drzewostanach pojedynczych drzew lub zgrupowań obumarłych lub wyrwconych drzew –na wybranych powierzchniach, z równoczesnym prowadzeniem kontroli stanu populacji korników.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku - cały obszar w oddziałach wymagających interwencji.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
10.	Ochrona tradycyjnego sposobu gospodarowania i mozaikowego układu użytków rolnych w tym zachowanie starych sadów.	Tradycyjna gospodarka rolna. Utrzymanie obecnego stanu. Dopuszcza się dodatkowe, jesienne przepasanie wykoszonych łąk. Dopuszcza się wypas owiec w sezonie wegetacyjnym po uzgodnieniu warunków i lokalizacji z Dyrektorem Parku.	oddział 5 k1, 29 j, 42 p, 47 n1, r1, 49 b1, a2, 50 o1, s1, t1, w2, 59 m3, m4, a7, 60 j1, 64 a1, 71 f1, f4, f6, f7, 73 t, y, z.
		Zabiegi pielęgnacyjne w sadach. Utrzymanie i przywrócenie sadów – 0,32 ha/rok.	oddział 55 g, 60 k1
11.	Ochrona cennych zbiorowisk poprzez systematyczny wykup gruntów o wysokich walorach przyrodniczych.	Wykup przez Park gruntów innej własności na rzecz Skarbu Państwa, w miarę posiadanych środków finansowych.	Według ustalonej kolejności wykupu.
12.	Ochrona stadiów sukcesyjnych na łąkach.	Ochrona procesu, bez zabiegów ochronnych.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 5 m1, 7 a1, 12 w, 17 f1, h1, 22 n, 38 y2, 44 o, p, r, y, z, 49 b1, 58 b, 59 m1, r2, a3, a5, p5, a7, a8, 60 b1, c1, h1, 61 p, b2, d2, 62 m, y, 63 x, a1, 65 d1, 67 n7 Tereny nieleśne Parku na gruntach innych własności w oddziałach: 5, 7, 8, 12, 18, 22, 23, 28, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 73
13.	Zachowanie pastwisk i wtórnych muraw kserotermicznych.	Ekstensywna działalność rolnicza – kulturowy, coroczny wypas owiec w terminie 1 maja – 15 października przy obsadzie do 10 owiec/1 ha, wykaszanie, co roku miejsc niewypasionych przez owce, usuwanie gatunków inwazyjnych. Zabiegi wypasu łącznie na powierzchni maksymalnej 1,92 ha/rok. Koszenie i usuwanie biomasy łącznie na powierzchni maksymalnej 0,09 ha/rok.	Na gruntach innych własności w oddziałach: 26 s1, 53 i1, 71 f3

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		Koszenie i usuwanie biomasy na wtórnych murawach kserotermicznych z dopuszczonym ekstensywnym wypasem Zabiegi wypasu łącznie na powierzchni maksymalnej 5,83 ha/rok. Zabiegi koszenia i usuwania biomasy łącznie na powierzchni maksymalnej 4,43 ha/rok. Usuwanie krzewów łącznie na powierzchni maksymalnej 0,50 ha/rok.	oddziały: 26 k1, 71 f2
14.	Zalesienie nieużytków	Zalesienie terenów pierwotnie leśnych, nie będących cennymi zbiorowiskami nieleśnymi lub siedliskami przyrodniczymi. Zabiegi na powierzchni 1,18 ha w tym: przygotowanie powierzchni – 1,18 ha, sadzenie – 1,18 ha, pielęgnacja – 1,18 ha.	Na gruntach innych własności w oddziałach: 4 r, 62 n, 73 x
15.	Zachowanie łąk, muraw kserotermicznych, młak i zarośli	Tradycyjna gospodarka rolna. Koszenie i usuwanie biomasy nie wcześniej niż 15 czerwca. Dla łąk o charakterze ciepłolubnym nie wcześniej niż 15 lipca. Dla polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów termin dostosowany indywidualnie do wymagań gatunku. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych. Dopuszcza się kontrolowane spalanie skoszonej, wysuszonej i zebranej w niewielkie sterty biomasy, deponowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod grupami drzew, w razie potrzeby nawożenie obornikiem, kompostem, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi. Częstotliwość zabiegów ustalono indywidualnie dla poszczególnych pododdziałów; corocznie, co 2, 3 lub 4 lata. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew ocieniających łąki i murawy w celu utrzymania zbiorowiska, według potrzeb określonych w ramach monitoringu. Zabiegi na gruntach SP łącznie na powierzchni maksymalnej 32,28 ha/rok, w tym: - koszenie i usuwanie biomasy – 31,38 ha/rok, - usuwanie krzewów – 0,32 ha/rok.	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Parku w oddziałach: 1 r, 4 p1, p2, 5 l1, p1, 8 w, y, w4, y2, 12 s, 17 j1, 26 o1, 28 j1, 32 n1, 34 d1, 35 j, 36 n, r, 37 j2, j3, 38 k2, k3, 39 s1, s3, 44 a1, 47 s3, 48 c1, 50 n1, t1, 59 a2, a4, a6, a9, m3, m4, n1, p3, 60 c1, g1, j1, 11, m1, n1, s1, 61 n, s, t, x, 62 p, x, p1, w1, 63 t, w, y, y1, 64 b1, 65 i1, 66 s, 67 m1, n1, n5, n6, n7, n9, 68 o, 71 f8, 72 o1

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		- okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew, ekstensywny wypas lub koszenie i usuwanie biomasy na wtórnej murawie kserotermicznej - 0,29 ha/rok.	oddział 26 k1.
		- utrzymanie remizy ekologicznej poprzez pielęgnację zarośli – 0,14 ha/rok,	oddział 63 n
		- wykonanie i utrzymanie poletka zaporowego - 0,15 ha/rok.	oddział 37 m
		Zabiegi na gr. innych własności łącznie na powierzchni maksymalnej 221,14 ha/rok, w tym: koszenie i usuwanie biomasy – 199,36 ha/rok, usuwanie krzewów – 21,78 ha/rok. Zabiegi na gruntach nieleśnych po wykupieniu przez Park – zalecenia ochronne pozostają bez zmian.	Tereny nieleśne całego Parku na gruntach innych własności w oddziałach: 1, 4, 5, 7, 8, 12, 17, 18, 26, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73
		Prace porządkowe w tym rozgarnianie kretowisk, wyrównywanie buchtowisk, usuwanie połamanych drzew i gałęzi itp. – według potrzeb	Tereny nieleśne całego Parku

¹⁾ Podział na:

- 1) obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;
  - 2) oddziały położone na gruntach Skarbu Państwa oznaczone liczbami, pododdziały na gruntach Skarbu Państwa oznaczone literami i ewentualnie liczbami;
  - 3) oddziały położone na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, oznaczone liczbami łamanymi przez duże litery;
  - 4) obwody ochronne
- podano zgodnie z „Mapę przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n/Dunajcem.

V. INWENTARYZACJA, BADANIA NAUKOWE I MONITORING.

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
Ekosystemy leśne			
1	Monitoring stanu ekosystemów leśnych	Wykonanie pomiarów na 371 stałych powierzchniach kontrolnych – według możliwości i potrzeb.	Cały obszar Parku.
2	Monitoring występowania zasnuj	Kontrola i ocena zagrożenia ze strony szkodników pierwotnych świerka, na 19 powierzchniach kontrolnych, wykonywana corocznie.	Drzewostany świerkowe lub z przewagą świerka.
3	Monitoring stanu populacji owadów ksylo- i kambiofagicznych (kornik drukarz, rytownik pospolity, drwalnik paskowany)	Kontrola i ocena zagrożenia na podstawie odłowów do pułapek feromonowych (średnio 100 sztuk rocznie) i drzew pułapkowych (według możliwości i potrzeb) Wykonywana corocznie, od kwietnia do października.	Cały obszar Parku
4	Monitoring skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych	Kontrola stanu upraw (ocena upraw) w uprawach jednorocznych i 5- letnich. Kontrola uszkodzeń ze strony zwierzyny. Obydwie wykonywane w uprawach corocznie. Kontrola i ocena skuteczności zabiegów ochronnych w lasach na podstawie ponownej taksacji lasów objętych ochroną czynną, z zaplanowanymi zabiegami ochronnymi – zalecane wykonanie co 10 lat.	Obszar Parku objęty ochroną czynną: stabilizującą i przebudowy.
Ekosystemy nieleśne			
1	Monitoring skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych	Ocena wpływu stosowanych zabiegów lub ich zaniechania na stan występujących w Parku ekosystemów nieleśnych, na podstawie obserwacji na 19 powierzchniach kontrolnych podstawowych i 38 powierzchniach uzupełniających. Częstotliwość kontroli uzależniona od trwałości ekosystemów, co roku, co 2, 3 lub 5 lat.	Cały obszar Parku
Ekosystemy wodne			
1	Monitoring właściwości fizykochemicznych wód Dunajca	Monitoring stanu czystości wód na podstawie kontroli WIOŚ Nowy Sącz, wykonanie co roku	Punkt kontrolny na Dunajcu w Sromowcach Niżnych, „Czerwony Klasztor”

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
2	Hydrologia Dunajca	Kontrola wskazań wodowskazów oraz wielkości dopływu i odpływu wód z Zespołu Zbiorników Wodnych. Monitoring całoroczny, wykonywany przez pracowników Zespołu Zbiorników Wodnych.	Urządzenia pomiarowe Zespołu Zbiorników Wodnych w Dolinie Dunajca.
3	Monitoring stanu źródeł pienińskich	Ocena bilansu wód źródeł na podstawie odczytów z limnimetrów i pluwiometrów z 5 punktów kontrolnych – wykonywany przez pracowników Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie. Monitoring całoroczny.	Kontrola w 5 punktach: limnimetry na źródłach: Kirowym, Kotłowych i Pod Wysokim Działem oraz pluwiometry na polanach w Wielkiej Dolinie i Podłażcach.
4	Monitoring zjawisk lodowych	Kartowanie pokrywy lodowej w Przełomie Dunajca oraz temperatury wody, corocznie w okresie występowania pokrywy lodowej.	Przełom Dunajca.
5	Monitoring stanu Dunajca	Kontrola stanu Dunajca: - łach żwirowych, co 3 lata - składu granulometrycznego rumoszu, co 10 lat - rozkładu prędkości wody, co 10 lat - profilu podłużnego koryta, co 10 lat, - ilości zawiesin w wodzie, co roku	W granicach Parku, na rzece Dunajec.
Monitoring gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk			
1	Monitoring glonów i ich siedlisk	Obserwacja i ocena stanu 25 gatunków glonów specjalnej troski, co 5 lat, na znanych stanowiskach; Monitoring stanu biotopów specjalnej troski. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. Dotyczy wszystkich gatunków.	Obszary występowania glonów.
2	Monitoring śluzowców i ich siedlisk	Obserwacja i ocena stanu 15 gatunków specjalnej troski, na potencjalnych biotopach, obserwacje trzyletnie i co 7 lat; Ocena biotopów specjalnej	Wytypowane ekosystemy leśne Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		troski. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. Dotyczy wszystkich gatunków.	
3	Monitoring porostów i ich siedlisk	Kontrola występowania i ocena stanu 21 taksonów specjalnej troski, na znanych stanowiskach, co 2-3 lata; w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych . Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. Dotyczy wszystkich gatunków.	Znane lub potencjalne stanowiska występowania porostów
4	Monitoring grzybów i ich siedlisk	Kontrola występowania i ocena stanu 34 gatunków specjalnej troski, na znanych stanowiskach, co 5 lat, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. Dotyczy wszystkich gatunków.	Znane lub potencjalne stanowiska Parku
5	Monitoring mszaków i ich siedlisk	Kontrola występowania i ocena stanu 28 gatunków specjalnej troski, na znanych stanowiskach, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych.	Znane lub potencjalne stanowiska Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. Dotyczy wszystkich gatunków.	
6	Monitoring paprotników i roślin naczyniowych i ich siedlisk	Kontrola występowania i ocena stanu 27 gatunków specjalnej troski, na znanych stanowiskach, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. Dotyczy wszystkich gatunków.	Znane stanowiska występowania gatunków.
7	Monitoring występowania gatunków inwazyjnych – między innymi barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnovskii</i> MANDEN	Kontrola stanowisk występowania gatunku, wraz z oceną jego liczebności i usuwaniem. Ocena skuteczności prowadzonych zabiegów.	Kontrola całej polskiej części rzeki Dunajec o długości 19 km, z czego w Parku w oddziałach: 2,3,9,10,14B,20,21,22,23,24,25
Monitoring gatunków zwierząt i ich stanowisk			
1	Monitoring kręgowców	Kontrola i ocena występowania 41 gatunków specjalnej troski oraz rodzaju <i>Chiroptera</i> i gromady <i>Amphibia</i> na znanych stanowiskach, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. Poszukiwanie nowych stanowisk gatunków specjalnej troski. Kontrola biotopów specjalnej troski pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku - dopuszcza się odłów osobników w celu oznaczenia gatunków oraz wykonanie dokumentacji fotograficznej – dotyczy wszystkich gatunków.	Cały obszar Parku i otuliny

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
2	Monitoring bezkręgowców	Kontrola i ocena występowania 31 gatunków specjalnej troski oraz rodzaju <i>Bithynella</i> , <i>Bombus</i> i <i>Psithyrus</i> na znanych stanowiskach, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. Poszukiwanie nowych stanowisk gatunków specjalnej troski. Kontrola biotopów specjalnej troski pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku - dopuszcza się odłów osobników w celu oznaczenia gatunków oraz wykonanie dokumentacji fotograficznej – dotyczy wszystkich gatunków.	Cały obszar Parku, na znanych lub potencjalnych stanowiskach.
3	Monitoring niepylaka apollo <i>Parnassius apollo</i>	Monitoring prowadzony w ramach ochrony gatunku, metodą znakowania i powtórnych odłowów.	Cały obszar Parku, na znanych lub potencjalnych stanowiskach.
Monitoring przyrody nieożywionej			
1	Badania zawartości metali ciężkich pochodzenia komunikacyjnego w glebach.	Oznaczenie zawartości metali ciężkich, monitoring zlecany do opracowania	Cały obszar parku.
2	Badania zanieczyszczeń powietrza.	Stały, całoroczny monitoring zanieczyszczeń w 3 punktach z comiesięczną wymianą próbników, co roku.	Wybrane punkty w granicach Parku
3	Badania zanieczyszczeń powietrza.	Stały, całoroczny monitoring zanieczyszczeń w 3 punktach z comiesięczną wymianą próbników, co roku. Wykonywany przez WIOŚ	Wybrane punkty w granicach Parku
4	Badanie zanieczyszczeń powietrza pochodzenia komunikacyjnego.	Monitoring zanieczyszczeń powietrza metoda pasywną przez ekspozycje 70 próbników w sierpniu lub/i w listopadzie – w miarę potrzeb.	Obszar Parku położony w oddziale 53 i w pobliżu drogi Krośnica-Niedzica
5	Badanie zmian mezoklimatu	Rejestracja zmian temperatury i wilgotności powietrza w około 15 punktach, przez cały rok, corocznie.	Obszar całego Parku
6	Badanie warunków klimatycznych w Parku	Rejestracja zmian meteorologicznych na stacjach meteorologicznych.	Stacje meteorologiczne: Podłazce (oddział 26), Majerz (oddział 53), Krościenko nad Dunajcem - przy budynku Dyrekcji Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
			(oddział 55)
7	Badanie odczynu opadów	Badanie odczynu wody opadowej, za pomocą pH-metrów, w okresie letnim, corocznie.	Teren Parku, stacje meteorologiczne.
8	Badanie natężenia ruchu pojazdów	Liczenie ilości pojazdów przejeżdżających przez skrzyżowanie drogi w Sromowcach Wyżnych – Wygon przez 2-3 dni sierpnia każdego roku,. Możliwe zainstalowania urządzeń automatycznych do pomiaru ciągłego natężenia ruchu pojazdów w Parku.	Droga Krośnica-Sromowce Niżne
9	Badanie procesów abrazyjnych	Badanie osuwisk Parku (granulometryczne i pomiary geodezyjne), stabilizacja transektów osuwisk, badania, - według potrzeb co 3 lata.	Osuwiska na terenie Parku
Monitoring w ramach ochrony Parku, jako obszarów Natura 2000 „Pieniny”			
1	Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych dla obszaru PLH 120013	Monitoring 9 zidentyfikowanych w Parku nieleśnych siedlisk przyrodniczych (49 stanowisk kontrolnych), pod względem stanu i skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych, wykonywany co 3 lub 6 lat. Monitoring częściowo realizowany w ramach monitoringu lądowych ekosystemów nieleśnych. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiciem na poszczególne siedliska przyrodnicze zamieszczono w załączniku nr 8.	Obszar całego Parku, wytypowane stanowiska.
2	Monitoring leśnych siedlisk przyrodniczych dla obszaru PLH 120013	Monitoring 5 zidentyfikowanych w Parku leśnych siedlisk przyrodniczych (160 stanowisk kontrolnych do uproszczonego monitoringu i 116 stanowisk do monitoringu szczegółowego co 6 lat), pod względem stanu i skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych. Monitoring realizowany na	Wytypowane ekosystemy leśne Parku.

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		stałych powierzchni kontrolnych lub na transektach według metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne siedliska przyrodnicze zamieszczono w załączniku nr 8.	
3	Monitoring stanu ochrony gatunków roślin dla obszaru PLH 120013	Monitoring trzech gatunków roślin - stan populacji i siedliska: - pszonak pieniński, co 3 lat na 2 stanowiskach, - obuwik pospolity, co 3 lata na 2 stanowiskach, - bezlist okrywowy, co 3 lata na 4 stanowiskach. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne gatunki roślin zamieszczono w załączniku nr. 8.	Obszar Parku na znanych stanowiskach występowania gatunków.
4	Monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt dla obszaru PLH 120013	Monitoring 7 gatunków zwierząt (bez ptaków) - stan populacji i siedliska: - biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> (do ustalenia po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych), - krasopani hera <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i> (stan populacji i siedliska) corocznie na 4 stanowiskach, - kumak górski <i>Bombina variegata</i> (do ustalenia po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych) - traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i> (do ustalenia po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych), - podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> , corocznie na 1 stanowisku, - nocek duży <i>Myotis myotis</i> , corocznie na 1 stanowisku, - ryś <i>Lynx lynx</i> , corocznie notowanie wszystkich obserwacji. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na	Teren całego Parku, na ustalonych, znanych stanowiskach.

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		poszczególne gatunki zwierząt zamieszczono w załączniku nr. 8.	
5	Monitoring stanu ochrony gatunków ptaków dla obszaru PLB 120008	Monitoring 19 gatunków ptaków: - bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> - trzmielojad <i>Pernis apivorus</i> - orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> - orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> - sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i> - jarząbek <i>Bonasa Banasia</i>, - derkacz <i>Crex crex</i> - puchacz <i>Bubo bubo</i> - sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> - puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> - włośchatka <i>Aegolius funereus</i> - dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> - dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> - dzięcioł biało grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i> - dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> - muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> - muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> - gąsiorek <i>Lanius collurio</i> - drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i> - orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i> - pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i> - pomurnik <i>Tichodroma muraria</i> Kontrola liczebności gatunków, co 3 lata, dla bociana czarnego, orlika krzykliwego, sokoła wędrownego – kontrola sukcesów lęgowych w gniazdach co roku.	Teren całego Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	2	3	4
		Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne gatunki ptaków zamieszczono w załączniku nr. 8.	
Monitoring walorów krajobrazowych			
1	Monitoring punktów widokowych.	Dokumentacja fotograficzna 24 panoram widokowych, wykonywana co 5 lat, lub w przypadku panoram zagrożonych szybszym zarastaniem 2-3 lata.	Cały obszar Parku na wytypowanych panoramach
Monitoring wartości kulturowych			
1	Monitoring form obiektów	Dokumentacja fotograficzna 32 obiektów kulturowych, co 5 lat.	Cały obszar Parku.
Ruch turystyczny			
1	Wielkość i dynamika ruchu turystycznego.	Na podstawie sprzedaży biletów wstępu do parku, okresowych akcji liczenia turystów na szlakach oraz urządzeń elektronicznych do pomiaru ruchu turystycznego.	Punkty wejścia do parku oraz wybrane szlaki turystyczne.
2	Wielkość ruchu samochodowego.	Na podstawie okresowego monitoringu natężenia ruchu na drodze powiatowej – według potrzeb.	Droga powiatowa Krośnica-Sromowce Niżne w Parku

¹⁾ Podział na:

- 1) obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;
  - 2) oddziały położone na gruntach Skarbu Państwa oznaczone liczbami, pododdziały na gruntach Skarbu Państwa oznaczone literami i ewentualnie liczbami;
  - 3) oddziały położone na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, oznaczone liczbami łamanymi przez duże litery;
  - 4) obwody ochronne
- podano zgodnie z „Mapę przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n/Dunajcem.

**OBSZARY I MIEJSCA UDOSTĘPNIANE DLA CELÓW NAUKOWYCH,
EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH ORAZ SPORTOWYCH,
AMATORSKIEGO POŁOWU RYB I RYBACTWA ORAZ SPOSOBY ICH
UDOSTĘPNIANIA**

I. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Cały obszar Parku.	Teren Parku udostępniany jest do badań naukowych wyłącznie na podstawie pisemnej zgody dyrektora Parku z określeniem: a) nazwiska osoby (osób) uprawnionych, b) okresu udostępniania, c) miejsca badań, d) liczby osób, e) rodzaju i ilości pozyskiwanych materiałów dowodowych, f) metodyki prowadzenia badań. Ograniczenia obszarowe prowadzenia badań dotyczą: a) stref ochronnych ostoi, rozrodu lub regularnego przebywania rzadkich i chronionych gatunków zwierząt, b) obszarów występowania jedynych stanowisk roślin rzadkich i chronionych, c) doliny Potoku Pienińskiego za wyjątkiem badań istotnych z punktu widzenia nauki lub ochrony Parku, które nie mogą być przeprowadzone w innych miejscach.	Liczba osób uzgodniona z Dyrektorem Parku.

II. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	2	3	4
1	Pawilon edukacyjny Sromowce Niżne ul. Sobczańska 89 oddział 26 n1.	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny.	Bez limitu.
2	Pawilon edukacyjny Sromowce Wyżne Kąty 247a (przystań flisacka) oddział 56 b.	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny.	Bez limitu.
3	Pawilon edukacyjny Hałuszowa 63 oddział 53 f1.	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny.	Bez limitu.
4	Pawilon edukacyjny Krościenko n/D ul. Jagiellońska 107 b (Dyrekcja Parku) oddział 55 a.	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny.	Bez limitu.
5	Pawilon edukacyjny Szczawnica ul. Zyblikiewicza 1 oddział 2 b.	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny.	Bez limitu.
6	Znakowane piesze szlaki turystyczne o długości 25,6 km.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
7	Szlak wodny w przełomie Dunajca o długości 8,0 km. W oddziałach 2, 3, 9, 10, 14B, 20-25, 59	Spływ tradycyjnymi łodziami flisackimi w okresie od 1 kwietnia do 31 października oraz innym sprzętem pływającym bez napędu mechanicznego	Bez limitu.

¹⁾ Podział na:

1) obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;

2) oddziały położone na gruntach Skarbu Państwa oznaczone liczbami, pododdziały na gruntach Skarbu Państwa oznaczone literami i ewentualnie liczbami;

3) oddziały położone na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, oznaczone liczbami łamanymi przez duże litery;

4) obwody ochronne

podano zgodnie z „Mapę przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2011-2030” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n/Dunajcem.

III. Miejsca udostępniane w celach turystycznych i rekreacyjnych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	2	3	4
1	Szlak turystyczny niebieski: Czorsztyn – Trzy Korony – Zamkowa Góra – Sokolica – Szczawnica, o długości 14,9 km, przebiegający przez następujące oddziały: 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 16A, 16B, 17, 18, 32, 34, 35, 37, 38, 39 45, 53, 59, 60, 63 64, 65, 66.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
2	Szlak turystyczny zielony: Czorsztyn – ruiny zamku Czorsztyn, o długości 0,7 km, przebiegający przez oddział 51.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
3	Szlak turystyczny czerwony: Sromowce Kąty – Trzy Kopce, o długości 1,6 km, przebiegający przez następujące oddziały: 39, 71.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
4	Szlak turystyczny żółty: Krościenko – Sromowce Niżne, o długości 2,5 km, przebiegający przez następujące oddziały: 8, 13, 17, 28,32, 60 ,65.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
5	Szlak turystyczny zielony: Sromowce Niżne – Kosarzyska, o długości 2,0 km, przebiegający przez następujące oddziały: 14B, 16B, 19, 20 ,26.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
6	Szlak turystyczny zielony: Krościenko – Czertezik, o długości 1,5 km, przebiegający przez następujące oddziały:5, 7, 8, 11, 12.	Ruch pieszy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
7	Szlak turystyczny zielony: Krościenko – przełęcz Sosnów, o długości 1,9 km, przebiegający przez następujące oddziały: 4, 5, 59.	Ruch pieszy oraz rowerowy na odcinku drogi do Krasu w oddziałach 4, 5, w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.
8	Szlak turystyczny czerwony: Szczawnica – przejście graniczne, o długości 0,5 km, przebiegający przez oddział 2.	Ruch pieszy oraz rowerowy w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca.	Bez limitu.

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	2	3	4
9	Szlaki turystyczne oraz polany, przez które przebiegają szlaki.	Poruszanie się na nartach po zaśnieżonych terenach nieleśnych w porze dziennej tj. od godziny przed wschodem do godziny po zachodzie słońca. Zakazuje się organizacji zawodów oraz budowy jakiegokolwiek infrastruktury technicznej.	Bez limitu.
10	Szlak wodny w przełomie Dunajca o długości 8,0 km. W oddziałach 2, 3, 9, 10, 14B, 20-25, 59.	Spływ tradycyjnymi łodziami flisackimi w okresie od 1 kwietnia do 31 października oraz innym sprzętem pływającym bez napędu mechanicznego	Bez limitu.
11	Szlak samochodowy – droga Krośnica – Sromowce Wyżne.	Ruch pieszy, rowerowy i samochodowy	Bez limitu.
12	Parkingi w oddziałach 51 c, 55a,b 56 b,c.	Parkowanie samochodów.	Limitowane pojemnością parkingów.
13	Ruiny zamku Czorsztyń w oddziale 51m, s, r2.	Zwiedzanie udostępnionych ruin.	Bez limitu.
14	Ruiny zamku Pieniny w oddziale 16Ac.	Zwiedzanie udostępnionych ruin.	Bez limitu.
15	Ruiny zamku Pieniny w oddziale nr 16Ac.	Organizacja tradycyjnego odpustu na Górze Zamkowej	Bez limitu.
16	Zagroda pasterska na Majerzu w oddziale 53 fl.	Wstęp do bacówki.	Bez limitu.
17	Przystań flisacka w Sromowcach Wyżnych Kątach w oddziale 56b,c.	Baza spływu flisackiego na Dunajcu wraz z niezbędną infrastrukturą.	Bez limitu.
18	Przystań przewozu międzybrzegowego „Kacze” w Szczawnicy w oddziale 2, 3 i 59.	Przewóz łodziami przez Dunajec na szlaku niebieskim pomiędzy Szczawnicą a Krasem.	Bez limitu.

IV. Miejsca udostępniane w celach sportowych.

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	2	3	4
1	Szlak samochodowy – droga Krośnica – Sromowce Wyżne	Droga może być udostępniona po uzyskaniu zgody Dyrektora Parku.	Dopuszczona do zorganizowania sportowych zawodów kolarskich
2	Szlak wodny w Przełomie Dunajca	Szlak wodny może być udostępniony po uzyskaniu zgody Dyrektora Parku.	Dopuszczona do zorganizowania zawodów sportowych.

V. Miejsca udostępniane dla amatorskiego połowu ryb i rybactwa.

Na terenie Parku nie wyznacza się miejsc dla rybactwa ani dla polowań.

VI. Zasady udostępniania obszaru Parku dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych oraz działalności gospodarczych:

- 1) Na terenie Parku dopuszcza się:
  - a) działalność naukowo-dydaktyczną, w tym badania naukowe, edukację i zajęcia dydaktyczne, szkolenia i kursy z zakresu turystyki, przewodnictwa oraz szkolenia organizacji ratowniczych w czasie i miejscach uzgodnionych z Dyrektorem Parku;
  - b) turystykę pieszą po wyznaczonych szlakach turystycznych i drodze publicznej Krośnica-Sromowce Niżne K1638;
  - c) turystykę rowerową po szlakach turystycznych określonych w tabeli III pkt. 7 i 8 i drodze powiatowej Krośnica-Sromowce Niżne K1638;
  - d) wypas kulturowy i imprezy kulturowe w miejscach i czasie uzgodnionym z Dyrektorem Parku;
  - e) ekstensywne rolnictwo i gospodarkę leśną na terenach prywatnych,
  - f) transport (konny, pojazdami silnikowymi) na drogach publicznych,
  - g) fotografowanie, realizacje filmów w celach komercyjnych w miejscach, czasie i na warunkach uzgodnionych z Dyrektorem Parku.

Dopuszczone w pkt.1 formy aktywności nie mogą znacząco wpływać na przyrodę Parku.

- 2) Drogi gminne oraz drogi dojazdowe do pól i lasów są dopuszczone do korzystania wyłącznie przez właścicieli gruntów położonych na terenie Parku.
- 3) Wprowadza się następujące zasady udostępniania Parku dla turystyki:
  - a) na szlakach turystycznych oraz szlakach przeznaczonych dla turystyki narciarskiej obowiązuje ruch prawostronny;
  - b) jeżeli szlak został udostępniony równocześnie dla turystyki pieszej, narciarskiej lub rowerowej, obowiązuje zasada pierwszeństwa ruchu pieszego;
  - c) warunkiem uprawiania turystyki narciarskiej jest występowanie odpowiedniej pokrywy śnieżnej, zabezpieczającej roślinność i glebę przed oddziaływaniem narciarstwa.

**MIEJSCA, W KTÓRYCH MOŻE BYĆ PROWADZONA DZIAŁALNOŚĆ
WYTWÓRCZA, HANDLOWA I ROLNICZA**

§ 1. Miejscami, w których za zgodą Dyrektora Parku może być prowadzona działalność handlowa są:

- 1) pawilony edukacyjne stanowiące własność Pienińskiego Parku Narodowego w Sromowcach Niżnych (oddział 26n1), Sromowcach Kątach (oddział 56b), Hałuszowej (oddział 53f1), Krościenku (oddział 55a) i Szczawnicy (oddział 2b);
- 2) ruiny Zamku Czorsztyn w oddziale 51 m, s, r2;
- 3) zagroda pasterska na Majerzu w oddziale 53c1 (wyłącznie sprzedaż wyrobów pochodzących z przerobu mleka);
- 4) przystań flisacka w Sromowcach Kątach w oddziale 56b,c;
- 5) budynek gospodarczy – pawilon wejściowy w oddziale 51d.

1.1. Dyrektor Parku ustala zakres działalności handlowej dopuszczalnej w podanych w ust. 1 miejscach.

1.2. W przypadku wystąpienia zagrożeń dla przyrody Parku, Dyrektor Parku może wyłączyć z udostępniania obszary lub miejsca wymienione w ust.1.

§ 2. Działalność rolnicza dopuszczona jest:

- 1) na gruntach rolnych objętych ochroną krajobrazową w formie ekstensywnej gospodarki rolnej oraz w formie tradycyjnego pasterstwa w miejscach uzgodnionych z Dyrektorem Parku.
- 2) na gruntach objętych ochroną czynną w formie utrzymania łąk ekstensywnych w dobrej kulturze rolnej, z zachowaniem zaleceń zawartych w planie ochrony odnośnie wykonywania zabiegów, oraz w formie tradycyjnego pasterstwa, w oddziale 53 b, c, c1, d, g1, h1, z zachowaniem zaleceń zawartych w planie ochrony odnośnie wykonywania zabiegów.

USTALENIA DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA
DOTYCZĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH I
WEWNĘTRZNYCH

§ 1. Proponuje się ustalenia do nowotworzonych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, mogących mieć swoje źródło w jego otulinie, polegające na:

- 1) dążeniu do koncentracji zabudowy i usług w miejscowościach gminnych, w powiązaniu z istniejącą zabudową wsi oraz nowych zespołach zabudowy wyznaczonych planami zagospodarowania przestrzennego;
- 2) ograniczeniu zabudowy ciągłej wzdłuż dróg, poza strefami koncentracji zabudowy;
- 3) ograniczeniu rozpraszania zabudowy na terenach otwartych łącznie z wyłączeniem tych terenów z możliwością lokalizowania nowej zabudowy siedliskowej;
- 4) wyznaczaniu terenów osiedleńczych zgodnie z tradycją danego obszaru - propagowanie zwartej zabudowy o jasnym układzie architektonicznym oraz zakaz jej realizacji w obszarach eksponowanych widokowo;
- 5) nie wprowadzaniu nowych terenów pod zabudowę w odległości mniejszej niż 100 m od granicy Parku, za wyjątkiem terenów przewidzianych pod zabudowę w następujących dokumentach:
  - a) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łąpsze Niżne, zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy w Łąpszach Niżnych Nr XII-66/99 z dnia 18 października 1999r.
  - b) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czorsztyn, zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach Nr XV/125/99 z dnia 31.12.1999r.

- c) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko n.D, zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy Krościenko n.D. Nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000r.
- d) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica, zatwierdzone Uchwałą Rady Miasta Szczawnica Nr 60/IX/99 z dnia 21 czerwca 1999r.;
- 6) wyznaczeniu obszarów przeznaczonych pod zagospodarowanie turystyczne - zwłaszcza pod stacje narciarskie, z wyłączeniem terenów cennych przyrodniczo (w tym parków narodowych), z uwzględnieniem chłonności turystycznej danego obszaru.
- 7) wyłączeniu z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo. Mapę z zaznaczonym przebiegiem korytarzy ekologicznych zamieszczono na stronie 40 niniejszego rozporządzenia.
- 8) wyłączeniu z zabudowy terenu pomiędzy - Uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową Czorsztyna, a Wapiennikiem.
- 9) wprowadzeniu obowiązku ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez zakaz budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przewidzianych pod zabudowę, istnieje możliwość budowy neutralnych krajobrazowo obiektów służących poprawie jakości połączeń telefonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Sromowce Niżne i Wyżne;
- 10) dążeniu do zachowania tradycyjnego rozłogu pól i tradycyjnego, ekstensywnego rolnictwa;
- 11) zaleca się realizację obiektów z uwzględnieniem tradycyjnych form budownictwa oraz detalu architektonicznego;
- 12) wprowadzaniu, przy zakładaniu zadrzewień przydrożnych, zalecenia stosowania gatunków rodzimej roślinności wysokiej,
- 13) eliminacji uciążliwych gatunków roślin obcego pochodzenia, w tym szczególnie barszczu Sosnowskiego i rdestowca ostrokończystego;
- 14) uwzględnieniu w istniejących i planowanych inwestycjach drogowych, budowy przejść dla zwierząt;
- 15) wprowadzeniu zakazu realizacji reklam i bilbordów poza terenami zabudowanymi,
- 16) dostosowaniu na terenach zabudowanych, powierzchni i wysokości reklam i bilbordów do istniejącej zabudowy;

- 17) lokalizacja tablic informacyjnych i reklamowych dotyczących działalności społeczności lokalnej możliwa przy drogach publicznych poza granicami Parku, wyłącznie w terenach zabudowanych w uzgodnieniu z Dyrektorem Parku;
- 18) wprowadzeniu obowiązku kablowania sieci elektroenergetycznych i telefonicznych, dla gruntów położonych w granicach Parku oraz zalecenia kablowania dla obszarów położonych w otulinie;
- 19) wprowadzeniu poza terenami zabudowanymi ograniczenia oświetlenia dróg do niezbędnego minimum, z wprowadzeniem czasowych wyłączników wygaszających oświetlenie dla części godzin nocnych (wyłączanie oświetlenia w godzinach od 0.00 do 5.00);
- 20) zaleceniu stosowania zadrzewień i zakrzewień w formie osłonowej i kompozycyjnej dla nowej zabudowy;
- 21) prowadzeniu pielęgnacji krajobrazu np.: odsłanianie miejsc cennych widokowo, zasłanianie zabudowy dzięki wprowadzeniu zadrzewień i zakrzaceń gatunkami miejscowymi, wprowadzanie zieleni wysokiej jako tła kompozycyjnego dla zabudowy zarówno istniejącej, jak i planowanej;
- 22) nie wprowadzaniu do wód powierzchniowych gruntowych Parku i otuliny wód i oczyszczonych ścieków poniżej II klasy czystości, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. Nr 32, poz. 284);
- 23) preferowaniu normatywu powierzchni działki, w terenach położonych poza zwartą zabudową, powyżej 700m² oraz powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszej niż 60% działki;
- 24) wprowadzeniu zakazu realizacji nowych obiektów mieszkalnych powyżej dwóch kondygnacji, w tym jednej w poddaszu lub wysokości większej niż 11 m od najniższej położonego poziomu terenu przy budynku do kalenicy;
- 25) preferowaniu zmiany istniejących systemów ujęć wody z terenu Parku na ujęcia zlokalizowane poza jego obszarem. Likwidacja ujęć wody w Parku może nastąpić po zapewnieniu mieszkańcom innego źródła wody;
- 26) promowaniu ogrzewania przy zastosowaniu paliw ekologicznych (energia elektryczna, olej opałowy, kolektory słoneczne itp.);
- 27) rozwiązywaniu problemu gospodarki odpadami i propagowaniu selektywnej zbiórki odpadów oraz likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów;

28) wprowadzeniu dla otuliny Parku zapisów mówiących o zakazie montowania urządzeń nagłaśniających za wyjątkiem dolnych stacji wyciągów narciarskich, zakazie używania urządzeń oświetleniowych po godzinie 20-tej, zakazie lokalizacji obiektów z handlem, gastronomią i usługami, za wyjątkiem dolnych stacji wyciągów narciarskich, zakazie lokalizacji innych obiektów i urządzeń uciążliwych dla środowiska za wyjątkiem urządzeń do utrzymania i naśnieżania tras narciarskich na terenach przewidzianych dla rozwoju narciarstwa rekreacyjnego.

§ 2. Dopuszcza się dla gruntów położonych na terenie Parku, niestanowiących własności Skarbu Państwa w zarządzie Pienińskiego Parku Narodowego, wyłącznie bieżące utrzymanie i remonty istniejącej zabudowy, bieżące utrzymanie, modernizację i remonty istniejącej infrastruktury technicznej.

§ 3. Powyższe ustalenia nie dotyczą planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony lub będących w toku opracowania, a uzgodnionych z Parkiem.

§ 4. Wprowadza się następujące wskazania odnośnie zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jako niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000:

1) wyłączenie z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo w następujących strefach:

a) w gminie Krościenko n/D:

- ✓ obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od oczyszczalni ścieków dla Miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko n/D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyzna do Dunajca oraz z drugiej strony Dunajca od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w w/w Studium Gminy Krościenko n/D. przy ul. Kingi do granicy Pienińskiego Parku Narodowego (korytarz nr 1*) z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Przystań zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy w Krościenko n/D. z dnia 2 marca 2001 r.,
- ✓ obszar pomiędzy Pienińskim Parkiem Narodowym a Gorcami (pasmem Lubania):

- od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy Grywałdem a Dziadowymi Kątami - korytarz nr 2);
  - od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy Grywałdem a Krośnicą - korytarz nr 3 i 4);
- b) w mieście Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od granicy z Gminą Krościenko n/D do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - korytarz nr 1;
- c) w gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:
- ✓ od Majerza poprzez Wielkie Pole do pasma Lubania - korytarz nr 5,
  - ✓ od Macelowej Góry (zabudowań w Sromowcach Wyżnych - Kątach) po obszar przeznaczony pod zabudowę w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach Nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004r.) w Sromowcach Niżnych - korytarz nr 8,
  - ✓ od Góry Popieska przez Sołtysią Skalkę i Pulsztyn do Macelowej Góry - korytarz nr 7;
- d) w gminie Łapsze Niżne:
- ✓ obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika:
    - od szkoły leśnej Nadleśnictwa Krościenko n/D w Falsztynie po zabudowania Niedzicy - Kopanisko w kierunku Uroczyska Zielone Skalki - korytarz nr 6,
    - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego - korytarz nr 7.

Mapę z zaznaczonymi numerowanymi korytarzami ekologicznymi zamieszczono na str. 40 niniejszego rozporządzenia;

- 2) wyłączenie z zabudowy terenu pomiędzy Uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową Czorsztyna, a Wapiennikiem;
- 3) wprowadzenie obowiązku ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez zakazu budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przewidzianych pod zabudowę, istnieje możliwość budowy neutralnych krajobrazowo obiektów służących poprawie jakości połączeń telefonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Sromowce Niżne i Wyżne;
- 4) zmiana przeznaczenia gruntów oznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica zatwierdzonym Uchwałą NR 209/XXX/96 z dnia 25

listopada 1996 r. jako B88 NO/TS z terenów usług na tereny wyłączone z zabudowy i zainwestowania;

- 5) zmiana przeznaczenia terenów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko n/D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) w części położonej pomiędzy istniejącą zabudową przy ulicy św. Kingi w Krościenku n/D., a granicą Parku poprzez wyłączenie ich z zabudowy i zainwestowania w tym z zabudowy siedliskowej i tymczasowej;
- 6) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 9ML, 10ML i 11ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne (zatwierdzonym Uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r.), w części dotyczącej miejscowości Falsztyn, ze względu na to, że są to według mpzp tereny osuwiskowe;
- 7) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 13ML i 14ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym Uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006, w części dotyczącej miejscowości Niedzica Zamek, ze względu na to, że są to według Studium tereny osuwiskowe.

ZAKRES PLANU ZADAŃ OCHRONYCH DLA OBSZARÓW NATURA 2000 –
PLH120013 i PLB120008, UWZGLĘDNIONY W PLANIE OCHRONY DLA
PIENIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Na terenie Parku utworzono następujące obszary Natura 2000: Obszar Spełniający Kryteria Obszarów o Znaczeniu Wspólnotowym - PLH120013 - „Pieniny” oraz Obszar Specjalnej Ochrony - PLB120008 - „Pieniny”. Wymienione obszary Natura 2000 w całości zawierają się w granicach Parku i położone są w województwie małopolskim, powiecie nowotarskim, na terenie gmin: Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem i miasta Szczawnica.

1. Opis granic obszaru i mapa obszarów Natura 2000.

Na obydwie obszary Natura 2000, składają się następujące kompleksy:

- główny kompleks Parku (wraz z drogami i rzekami przecinającymi obszar);
- kompleks Zamku Czorsztyn.

Obszary mają wspólne granice, z wyjątkiem różnicy w przebiegu granicy enklawy Parku o nazwie „Zamek Czorsztyn”.

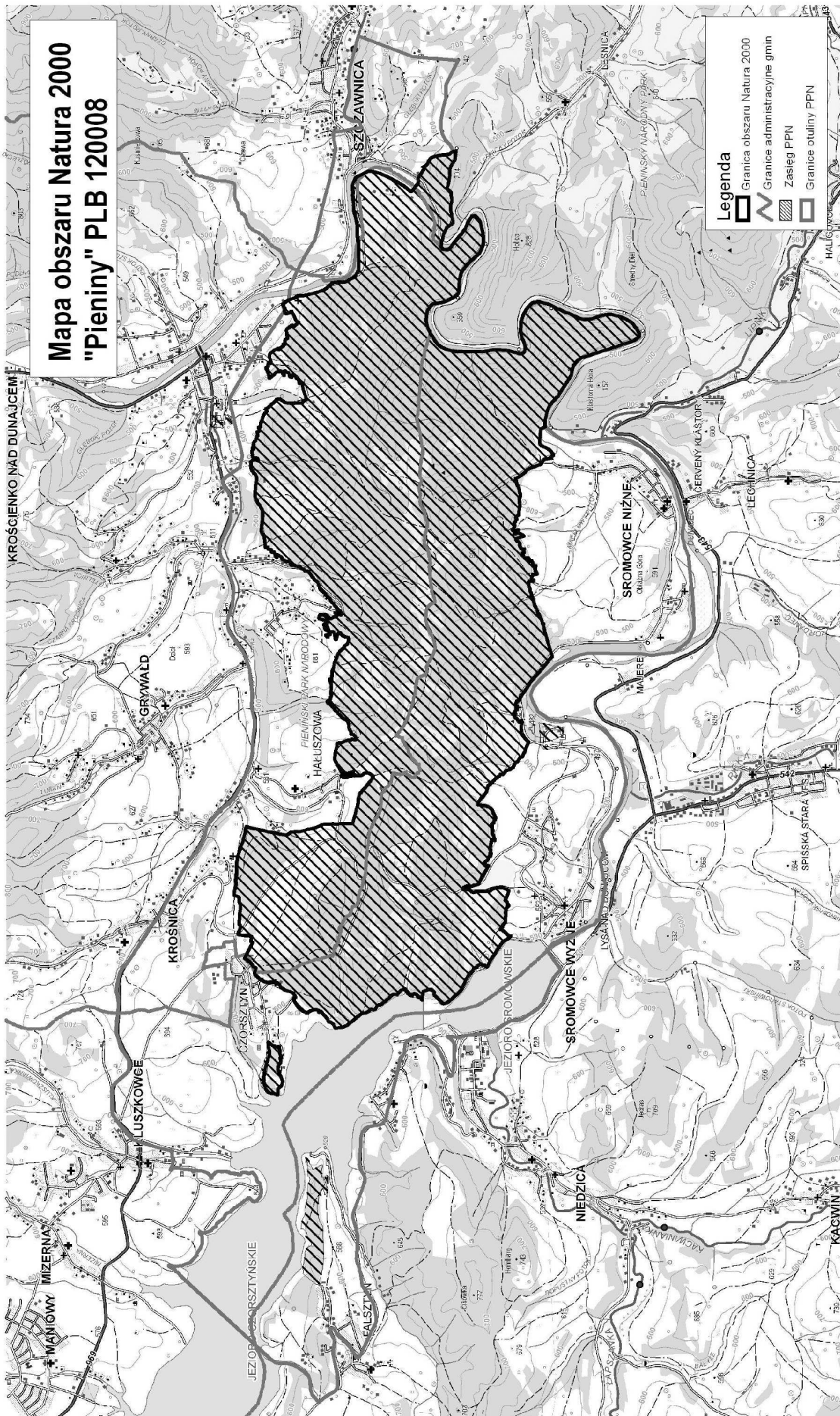
Powierzchnia każdego z obszarów wynosi po 2336,40 ha.

Opis granic obszaru Natura 2000 PLB120008 jest tożsamy z opisem granic Parku zawartym w § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie *Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz.U. z 1996 r., Nr 64 poz. 307).

Opis granic obszaru Natura 2000 PLH120013 jest tożsamy z opisem granic Parku zawartym w § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie *Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz.U. z 1996 r., Nr 64 poz. 307), z wyjątkiem niewielkiego odcinka granicy w kompleksie Zamku Czorsztyn.

Granica obszarów Natura 2000 w formacie pliku shape znajduje się na stronie internetowej www.pieninypn.pl.

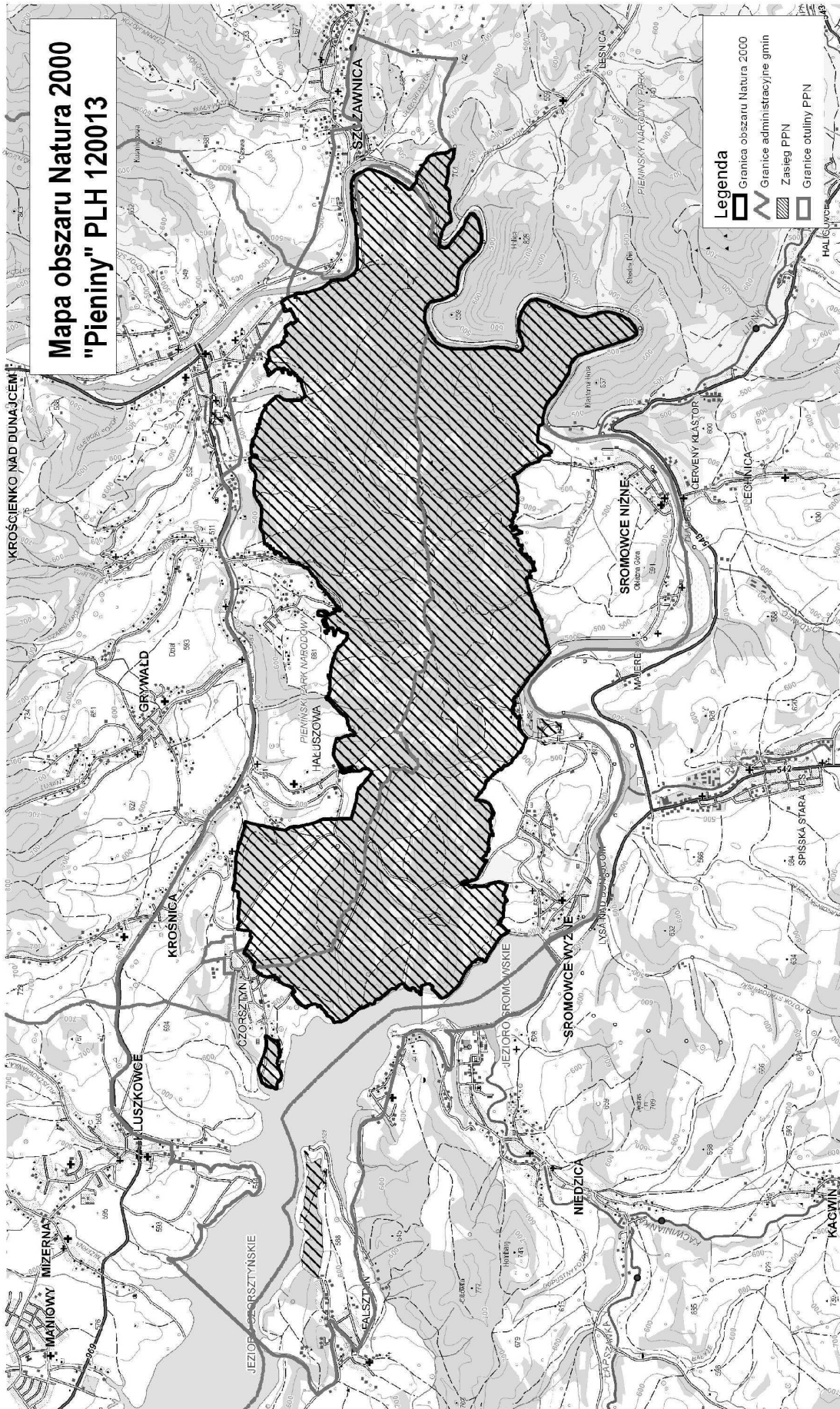
Mapy obszarów Natura 2000: PLB120008 - „Pieniny”, PLH120013 - „Pieniny” przedstawiono poniżej.

**Mapa obszaru Natura 2000
"Pieniny" PLB 120008**

Legenda

- Granica obszaru Natura 2000
- Granice administracyjne/gmin
- Zasięg PPN
- Granice otuliny PPN

2. Przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLH120013 i PLB120008 - „Pieniny”.

Lista przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 „Pieniny” została zweryfikowana w stosunku do informacji zawartych w Standardowym Formularzu Danych dla tych obszarów. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 „Pieniny” są (według kolejności kodów):

Obszar PLH120013:

(za przedmioty ochrony przyjęto siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt z oceną: A, B, C)

a) Siedliska przyrodnicze (*gwiazdką oznaczono priorytetowe typy siedlisk przyrodniczych) z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej:

- ✓ 5130 - Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych,
- ✓ 6170 - Nawapienne murawy wysokogórskie (*Seslerion tatrae*) i wyleżyska śnieżne (*Arabidion coeruleae*),
- ✓ 6210 - Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*) - brak płatów o znaczeniu priorytetowym (z istotnymi stanowiskami storczyków),
- ✓ 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- ✓ 6520 - Górskie łąki kośne /konietlicowe użytkowane ekstensywnie/ (*Polygono-Trisetion*),
- ✓ 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- ✓ *8160 - Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze *Stipion calamagrostis*,
- ✓ 8210 - Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*,
- ✓ 8310 - Jaskinie nie udostępniane do zwiedzania,
- ✓ 9130 - Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- ✓ 9150 - Ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*),
- ✓ 9180* - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*),
- ✓ 91E0* - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe),

✓ 91Q0 - Górskie reliktywne lasy sosnowe (*Erico-Pinion*).

b) Gatunki roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (*gwiazdką oznaczono gatunek priorytetowy):

- ✓ pszonak pieniński* *Erysimum pieninnicum*,
- ✓ obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*,
- ✓ bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*.

c) Gatunki zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (*gwiazdką oznaczono gatunek priorytetowy):

- ✓ biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*,
- ✓ krasopani hera* *Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*,
- ✓ kumak górski *Bombina variegata*,
- ✓ traszka karpacka *Triturus montandoni*,
- ✓ podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*,
- ✓ nocek duży *Myotis myotis*,
- ✓ ryś *Lynx lynx*.

Obszar PLB120008:

(za przedmioty ochrony przyjęto ptaki z oceną: A, B, C i D, te ostatnie za względu na niedostateczne rozpoznanie)

a) Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej:

ptaki osiadłe:

- ✓ bocian czarny *Ciconia nigra*,
- ✓ trzmielojad *Pernis apivorus*,
- ✓ orlik krzykliwy *Aquila pomarina*,
- ✓ orzeł przedni *Aquila chrysaetos*,
- ✓ sokół wędrowny *Falco peregrinus*,
- ✓ jarząbek *Bonasa bonasia*,
- ✓ derkacz *Crex crex*,
- ✓ puchacz *Bubo bubo*,
- ✓ sóweczka *Glaucidium passerinum*,

- ✓ puszczyk uralski *Strix uralensis*,
- ✓ włośchatka *Aegolius funereus*,
- ✓ dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*,
- ✓ dzięcioł czarny *Dryocopus martius*,
- ✓ dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*,
- ✓ dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*,
- ✓ muchołówka mała *Ficedula parva*,
- ✓ muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*,
- ✓ gąsiorek *Lanius collurio*.

ptaki migrujące:

- ✓ pliszka górską *Motacilla cinerea*,
- ✓ drozd obrożny *Turdus torquatus*,
- ✓ pomurnik *Tichodroma muraria*,
- ✓ orzechówka *Nucifraga caryocatactes*.

Na podstawie aktualnie dostępnych danych za gatunki spełniające kryteria BirdLife (to jest takie, których populacje stwierdzone na terenie obszaru „Pieniny” stanowią co najmniej 1% populacji krajowej), należy uznać 4 gatunki ptaków:

- ✓ sokół wędrowny *Falco peregrinus*,
- ✓ puchacz *Bubo bubo*,
- ✓ sóweczka *Glaucidium passerinum*,
- ✓ dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*.

3. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska będące przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 są równocześnie przedmiotami ochrony Parku. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń zawarta jest w Załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia „Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków”, niektóre z tych zagrożeń odnoszą się również do siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000. Poniżej uszczegółowiono zagrożenia dla poszczególnych przedmiotów ochrony Natura 2000:

Zagrożenia wspólne dla siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i ptaków oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
1.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt.	Zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami.	Zwiększenie ryzyka zachorowań i uszkodzenia aparatu asymilacyjnego. Ograniczenie wzrostu roślin. Ubożenie siedlisk.	Propagowanie alternatywnych źródeł energii wśród ludności miejscowej, modernizacja systemów grzewczych szczególnie w obiektach Parku na wykorzystujące energię odnawialną i tzw. czystą energię, ocieplanie budynków, edukacja ekologiczna.
2.		Zanieczyszczanie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi.	Zubożanie siedlisk, niszczenie roślin i zwierząt.	Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park, wykonanie indywidualnych oczyszczalni tylko w zabudowie rozproszonej, przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne, ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków chemicznych ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków, kontrola wprowadzanego zagospodarowania terenu na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów, dążenie do likwidacji nielegalnych wysypisk odpadów na terenie Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych, segregacja odpadów, propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park, edukacja ekologiczna, propagowanie rolnictwa ekologicznego. Wprowadzenie zakazu poruszania się drogami publicznymi w Parku pojazdów z substancjami niebezpiecznymi i mogącymi skazić wodę.

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
3.		Niekontrolowana penetracja ludzka całego terenu Parku.	Degradacja przedmiotów ochrony, wydeptywanie roślin, płoszenie zwierząt.	Ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez budowę i konserwację infrastruktury turystycznej, jednolite i czytelne oznakowanie granicy zewnętrznej Parku, konserwacja szlaków pieszych (odnawianie, co 3 - 4 lata), zgodnie z potrzebą ewentualne korekty przebiegu, wymiana słupów i drogowskazów na węzłach komunikacyjnych, konserwacja szlaków rowerowych, wyznaczanie nowych szlaków, konserwacja ścieżki spacerowej do granicy i utrzymanie obiektu na granicy Polski, utrzymanie obiektów przeprawy przez Dunajec w Szczawnicy, utrzymanie obiektów Przystani Flisackiej w Sromowcach Kątach, utrzymanie spływu Przełomem Dunajca, wykonanie i konserwacja ścieżek edukacyjnych, konserwacja szlabanów metalowych, instalowanie nowych w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione, budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnej penetracji (ścieżki, wjazdy itp.), kontrola terenu przez służby Parku, edukacja ekologiczna, wprowadzanie opłat za korzystanie z obiektów Parku, opracowanie i egzekwowanie regulaminu zwiedzania, zbieranie odpadów w celu uniknięcia synantropizacji niektórych gatunków zwierząt, ustawianie tablic informacyjnych z regulaminem Parku i piktogramów.
4.		Pojawienie się gatunków zwierząt obcego pochodzenia, inwazyjnych i ekspansywnych.	Wypieranie rodzimych gatunków roślin i zwierząt.	Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych na przedpolu Parku.
5.		Wiosenne wypalanie traw.	Zubożanie lub niszczenie siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt.	Edukacja ekologiczna i przeciwpożarowa, patrole służb Parku w okresie największego zagrożenia, utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego z właściwym wyposażeniem.

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
6.		Utrudnienia zarządzania obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz infrastrukturą turystyczną, ze względu na duży sięgający 43,5% udział gruntów obcej własności w granicach Parku.	Ograniczone możliwości właściwego zarządzania gruntami Parku, prawdopodobieństwo degradacji przedmiotów ochrony.	Wykup gruntów prywatnych w Parku. Przejęcie gruntów Skarbu Państwa pozostających w innym zarządzie.
7.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt na gruntach Parku innych własności.	W lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa: nadmierna eksploatacja lasów, brak zainteresowania właścicieli zabiegami ochronnymi.	Możliwość zanikania cennych zbiorowisk, gatunków roślin i zwierząt.	Kontrola wielkości i zasadności pozyskania, wnioskowanie opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacji stanu lasu, propagowanie wykonywania prac pielęgnacyjnych i hodowlanych w lasach prywatnych, udostępnianie lub sprzedaż materiału sadzeniowego i środków ochrony. Pomoc w uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych lub dopłaty ze środków własnych parku w celu zachowania cennych ekosystemów w tym buczyn storczykowych. Prowadzenie przez Park nadzoru nad lasami niepaństwowymi na podstawie porozumień zawieranych ze Starostą Powiatu Nowy Targ w oparciu o ustawę o ochronie przyrody. Wykupy gruntów.
8.		Brak skutecznych instrumentów prawno-finansowych motywujących właścicieli gruntów na terenie Parku do utrzymywania lub przywrócenia siedlisk przyrodniczych do właściwego stanu ochrony.	Możliwość utraty przedmiotu ochrony.	Wypracowanie mechanizmów umożliwiających stosowanie dopłat finansowych ze środków Parku dla gruntów prywatnych w granicach Parku. Organizacja kampanii i zajęć edukacyjnych promujących konieczność utrzymywania siedlisk przyrodniczych Parku we właściwym stanie.
9.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin.	Szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w ekosystemach leśnych i nieleśnych.	Ubożenie siedlisk i niszczenie roślin.	Zabezpieczanie upraw leśnych i odnowień przed zgryzaniem, poprzez stosowanie np.: repelentów, zabezpieczeń mechanicznych, wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawianie już istniejących. Regulacja populacji.

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
10.	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze.	Ograniczenie bioróżnorodności i zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunku dla siedlisk leśnych.	Zubożenie siedlisk przyrodniczych prowadzące do ich zaniku.	Zbiór nasion z wybranych drzew pochodzących z różnych części Parku z dopuszczeniem pozyskiwania nasion z osobników rosnących na obszarze ochrony ścisłej, hodowla odpowiedniego materiału sadzeniowego.
11.		Zniekształcenie składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz zasobów rozkładającego się drewna w stosunku do naturalnego stanu ekosystemów.	Zubożenie siedlisk przyrodniczych prowadzące do ich zaniku.	Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, zbiór nasion z drzew i krzewów, produkcja we własnej szkółce sadzonek drzew i krzewów, porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby do odnowienia naturalnego i sztucznego, odnowienie lasu w drodze samosiewu, siewu lub sadzenia, dolesianie luk i przerzedzeń, zalesienia, wykonywanie poprawek i uzupełnień, pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych, utrzymywanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego, wykonywanie cięć pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych, przebudowa drzewostanów, pozostawianie drzew martwych i zamierających, utrzymywanie niezbędnej infrastruktury.
12.		Abrazja i osuwiska w rejonie Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyń-Niedzica-Sromowce Wyżne.	Zniekształcenie lub zanik części siedlisk przyrodniczych.	Prowadzenie obserwacji osuwisk i abrazji na brzegach Zespołu Zbiorników Wodnych. Dopuszcza się stabilizację brzegów.

Zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	- zarastanie przez drzewa - nadmierny rozrost krzewów tarniny (zagłuszanie innych gatunków runa i krzewów)	- przejście w zbiorowiska leśne - eliminacja gatunków typowych dla siedliska (zwłaszcza runa) - ocienienie	- usuwanie pojedynczych drzew i rozrastającej się tarniny - wypas w płacie siedliska (ewentualnie)
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	- zarastanie przez drzewa i krzewy - erozja gleb i skał	- ocienienie - zmiana składu gatunkowego - zanik cennych zbiorowisk i gatunków	- usuwanie pojedynczych drzew w miejscach, gdzie chronione mają być także stanowiska gatunków - na pozostałym areale, ochrona bierna – utrzymanie układu dynamicznego - w wyjątkowych wypadkach – usunięcie drzew ocieniających skałę - zabezpieczenia przy szlakach turystycznych w miejscach szczególnie podatnych na erozję
3.	6210 - murawy kserotermiczne	- zaniechanie użytkowania gruntów - zaniechanie wypasu - zarastanie przez drzewa i krzewy	- ocienienie - zmiana składu gatunkowego - zanik cennych zbiorowisk i gatunków	- dążenie do wykupu gruntów - kulturowy wypas owiec - usuwanie pojedynczych drzew i krzewów - usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie)
4.	6430 - ziołorośla górskie	- zarastanie przez drzewa i krzewy, - pojawianie się gatunków inwazyjnych	- ocienienie - zmiana składu gatunkowego	- ochrona bierna, utrzymanie układu dynamicznego - usuwanie mechaniczne (ewentualnie chemiczne) pojawiających się osobników gatunków inwazyjnych

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
5.	6520 - górskie łąki kośne	- zaniechanie użytkowania gruntów - zarastanie przez drzewa i krzewy - zmiana charakteru zbiorowiska - szkody wyrządzone przez dziki	- ocienienie - zmiana składu gatunkowego i struktury zbiorowiska - odkładanie się wołoku - niszczenie upraw i cennych gatunków - zanik cennych zbiorowisk i gatunków	- dążenie do wykupu gruntów - popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach innej własności - usuwanie pojedynczych drzew i krzewów - usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie) - regularne koszenie z usunięciem biomasy - kontrola liczebności dzików - poletka zaporowe
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	- zarastanie przez drzewa i krzewy - osuszanie - odwadnianie terenu - zarastanie przez gatunki ekspansywne	- ocienienie - zmiana składu gatunkowego i struktury zbiorowisk roślinnych	- usuwanie pojedynczych drzew i krzewów - usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie) - okresowe koszenie z usuwaniem biomasy - zahamowanie nadmiernego odpływu wody poprzez między innymi likwidację ujęć wody w Parku
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	- zarastanie przez drzewa i krzewy	- ocienienie - zmiana składu gatunkowego - przekształcenie roślinności w zbiorowiska murawowe, a potem zaroślowe i leśne	- usuwanie pojedynczych drzew i krzewów - usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie) - uruchamianie piargu
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	- zarastanie przez drzewa i krzewy - zarastanie przez gatunki ekspansywne (potencjalnie)	- zmiana składu gatunkowego	- usuwanie pojedynczych drzew i krzewów - usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie)
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	- niekontrolowana penetracja - wandalizm	- niszczenie szaty naciekowej - zmiana mikroklimatu jaskini	- zabezpieczenie wejść do jaskiń najcenniejszych i do obiektów łatwiej dostępnych
10.	9130 - żyzne buczyny	- nie stwierdzono	- nie dotyczy	- nie dotyczy

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	- stwierdzono występowanie w runie inwazyjnego gatunku obcego <i>Impatiens parviflora</i> , który rozprzestrzenia się w rejonach odwiedzanych masowo przez turystów	- brak istotnych negatywnych wpływów	- nie dotyczy
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	- potencjalnie – zniszczenia spowodowane gospodarką leśną, np. zniszczenie runa przez szlaki zrywkowe, nadmierne prześwietlenie - sporadycznie przy szlakach turystycznych występuje niecierpek drobnokwiatowy, jego udział nie stanowi jednak poważnej konkurencji dla innych współwystępujących gatunków	- w obecnej sytuacji brak istotnych negatywnych wpływów	- ochrona ścisła cenniejszych płatów
13.	91E0* - lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	- inwazja gatunków obcych (np. barszcz Sosnowskiego, nawłocie) - potencjalnie - wydeptywanie ścieżek przez turystów - zmiana stosunków wodnych w źródłiskach (dla olszynki bagiennej) - osuszanie	- przekształcenie składu gatunkowego - mechaniczne zniszczenie runa - zaburzenie stosunków wodnych w olszynie bagiennej	- eliminacja gatunków obcych w miarę ich pojawienia się - ochrona ścisła cenniejszych płatów - zahamowanie nadmiernego odpływu wody poprzez między innymi likwidację ujęć wody w Parku

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
14.	91Q0 - górskie reliktywne lasy sosnowe	- część płatów jest zagrożona niekontrolowaną penetracją przez turystów, a co się z tym wiąże - wydeptywaniem	- mechaniczne zniszczenie struktury runa	- ochrona ścisła

Zagrożenia dla gatunków roślin Natura 2000 i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
1.	pszonak pieniński <i>Erysimum pieninnicum</i>	- sporadyczne zrywanie lub wydeptywanie - nadmierne ocienienie stanowiska - koszenie (potencjalnie)	- zniszczenia mechaniczne - zaburzenia w utrzymaniu właściwej struktury populacji (niszczenie osobników kwitnących, uniemożliwienie zawiązywania i rozsiewania nasion; eliminacja poprzez konkurencję cieniożośnych gatunków)	- właściwa organizacja ruchu turystycznego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk - usuwanie nadmierne zwierających się krzewów i drzew - hodowla zachowawcza w szkółce - zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk
2.	obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	- wzrost zacienienia - prace leśne (potencjalnie)	- wzrost zacienienia negatywnie wpływa na kwitnienie i możliwość rozmnażania generatywnego - prace leśne mogą prowadzić do uszkodzeń mechanicznych - niszczenie roślin	- jeśli wyniki monitoringu wykazą nadmierne zwarcie drzew i ocienienie stanowiska, należy przeprowadzić cięcia doświetlające dno lasu (stanowisko obuwika) - oznakowanie stanowisk leżących w strefie ochrony czynnej, a w przypadku znalezienia, również krajobrazowej (grunty prywatne) – ochrona w trakcie prac leśnych - zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
3.	beźlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	- niszczenie podczas prac leśnych (na 2 z 12 znanych stanowisk) – tereny prywatne - zniekształcenie ekosystemu - uszczuplenie zasobów rozkładającego się drewna	- możliwość mechanicznego zniszczenia fragmentu stanowiska przy pozyskaniu i zrywce drewna - możliwość zaniku populacji	- oznakowanie stanowiska umożliwiające ochronę w trakcie prac leśnych - podporządkowanie prac leśnych w rejonie stanowisk beźlista - ochronie tego gatunku – ochrona przed mechanicznym uszkodzeniem – np. zmiana przebiegu dróg zrywkowych, rezygnacja z wycinki sąsiadujących ze stanowiskiem drzew (za zgodą właścicieli) - hodowla zachowawcza w szkółce - zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk - pozostawianie drzew martwych i zamierających

Zagrożenia dla gatunków zwierząt Natura 2000 (bez ptaków) sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
1.	biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	- zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	- spadek liczebności populacji	- ograniczenie poboru wody z terenu Parku
2.	krasopani hera <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	- sukcesja krzewów i drzew na stanowiskach gatunku (także zarastające piargi)	- może doprowadzić do wycofania się gatunku na skutek zmiany charakteru siedliska	- eliminacja drzew i krzewów
3.	kumak górski <i>Bombina variegata</i>	- rozjeżdżanie przez pojazdy na drogach; dotyczy zarówno dróg publicznych przecinających park jak i dróg leśnych (kumak wykorzystuje jako siedliska rozrodu kałuże na drogach, koleiny dróg leśnych), - zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	- bezpośrednia eliminacja osobników - zmniejszanie areалу siedliska gatunku	- tworzenie siedlisk zastępczych - tworzenie przejść umożliwiających bezpieczną migrację - w okresie rozrodu płazów ochrona miejsc nasilonej migracji przez drogi przecinające obszar - ograniczenie poboru wody z terenu Parku
4.	traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	- rozjeżdżanie przez pojazdy na drogach; dotyczy zarówno dróg publicznych przecinających park jak i dróg leśnych (traszka ta wykorzystuje jako siedliska rozrodu koleiny dróg leśnych) - zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	- bezpośrednia eliminacja osobników - zmniejszanie areálu siedliska gatunku	- tworzenie siedlisk zastępczych - tworzenie przejść umożliwiających bezpieczną migrację - w okresie rozrodu płazów ochrona miejsc nasilonej migracji przez drogi przecinające obszar - ograniczenie poboru wody z terenu Parku
5.	podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	- niekontrolowana penetracja jaskiń w okresie hibernacji - zasypywanie i zasłanianie otworów jaskiń	- ryzyko wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji - eliminacja obiektu jako hibernaculum	- zabezpieczanie wejść do jaskiń, będących miejscem zimowisk, kratami
6.	nocek duży <i>Myotis myotis</i>	- niekontrolowana penetracja jaskiń w okresie hibernacji - zasypywanie i zasłanianie otworów jaskiń	- ryzyko wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji - eliminacja obiektu jako hibernaculum	- zabezpieczanie wejść do jaskiń, będących miejscem zimowisk, kratami

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
7.	ryś <i>Lynx lynx</i>	- presja na zabudowę skutkująca ograniczeniem otwartych terenów - zamykanie korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami góorskimi	- ograniczenie areалу bytowania - izolacja osobników	- utrzymanie drożnych korytarzy ekologicznych poprzez ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku

Zagrożenia dla gatunków ptaków i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
1.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	- niekontrolowana penetracja w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym - kolizje z napowietrzną linią energetyczną - degradacja miejsc żerowiskowych	- straty w lęgach - porzucenie lęgu - bezpośrednia eliminacja osobników - ograniczenie sukcesu lęgowego	- ograniczenie lub zakaz wstępu w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym - skablowanie na powietrznej linii energetycznej - zachowanie starorzeczy Dunajca w otulinie Parku.
2.	trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
3.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	- niekontrolowana penetracja w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym - ograniczenie otwartych terenów żerowiskowych - kolizje z napowietrzną linią energetyczną	- straty w lęgach - porzucenie lęgu - mniejszy sukces lęgowy - bezpośrednia eliminacja osobników	- ograniczenie lub zakaz wstępu w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym - ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku - skablowanie na powietrznej linii energetycznej
4.	orzeł przedni <i>Aquila chrysoetes</i>	- ograniczenie otwartych terenów żerowiskowych	- straty w lęgach - porzucenie lęgu - mniejszy sukces lęgowy	- ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku
5.	sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	- niekontrolowana penetracja w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym	- straty w lęgach - porzucenie lęgu	- ograniczenie lub zakaz wstępu w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym
6.	jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
7.	derkacz <i>Crex crex</i>	- zaniechanie użytkowania gruntów - zarastanie łąk będących siedliskiem gatunku	- zmniejszenie dostępnych siedlisk - zmniejszenie liczebności gatunku	- dążenie do wykupu gruntów - popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach innej własności - późne koszenie z usunięciem biomasy

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	2	3	4	5
8.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	- niekontrolowana penetracja w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym - kolizje z napowietrzną linią energetyczną	- straty w lęgach - porzucenie lęgu - bezpośrednia eliminacja osobników	- ograniczenie lub zakaz wstępu w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym - skablowanie na powietrznej linii energetycznej
9.	sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
10.	puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
11.	włochatka <i>Aegolius funereus</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
12.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
13.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
14.	dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
15.	dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
16.	muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
17.	muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
18.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	- zaniechanie użytkowania gruntów - zarastanie łąk będących siedliskiem gatunku	- zmniejszenie dostępnych siedlisk - zmniejszenie liczebności gatunku	- dążenie do wykupu gruntów - popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach innej własności - regularne koszenie z usunięciem biomasy
19.	drozd obroźny <i>Turdus torquatus</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
20.	pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
21.	orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy
22.	pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	- nie zidentyfikowano	- nie dotyczy	- nie dotyczy

4. Cele działań ochronnych.

Celem działań ochronnych na terenie Parku jako obszaru Natura 2000 - PLH120013 - „Pieniny” oraz PLB120008 - „Pieniny” - jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze, zachowanie integralności obszaru i zapewnienie spójności sieci obszarów Natura 2000.

W celu utrzymania integralności i spójności obszarów Natura 2000 Pieniny (PLH120013 i PLB120008) niezbędne jest zachowanie łączności ekologicznej z sąsiadującymi, rozległymi kompleksami leśnymi oraz obszarami Natura 2000 Beskid Sądecki i Gorce. Rozwój infrastruktury drogowej, wzrost natężenia ruchu na drogach oraz rozwój budownictwa przyczynia się do coraz większej fragmentacji środowiska przyrodniczego i postępującej izolacji obszarów Natura 2000 Pieniny (PLH120013 i PLB120008).

W celu zachowania integralności i spójności w sąsiedztwie obszarów Natura 2000 Pieniny (PLH120013 i PLB120008) wskazane jest utrzymanie kilku istotnych szlaków migracyjnych, numery korytarzy według mapy ze strony nr 40 niniejszego rozporządzenia:

a) Szlak migracji „Piaski” – nr 1

Łączy obszary Natura 2000 Pieniny z Beskidem Sądeckim. Do głównych zagrożeń tego szlaku migracji należy presja na zainwestowanie płaskiego około 600 metrowego fragmentu doliny Dunajca między Krościenkiem a Szczawnicą.

b) Szlak migracji „Grywałd” – nr 4

Łączy Pieniny z Gorcami. Zagrożeniem jest zainwestowanie otwartych jeszcze terenów w wyniku rozwoju wsi Grywałd i Krośnica. Zagrożenie dla migrujących zwierząt stanowi również ruch samochodowy na drodze wojewódzkiej Krościenko – Nowy Targ, jak również rozbudowa infrastruktury drogowej. Bariery wybudowane wzdłuż odcinków drogi usytuowanych na skarpie mogą utrudnić migrację zwierząt.

c) Szlak migracji „Snozka” – nr 5

Łączy Pieniny z Gorcami. Zagrożenie dla migrujących zwierząt stanowi ruch na drodze wojewódzkiej jak również rozbudowa infrastruktury drogowej. Istnieje ryzyko rozbudowy kompleksu wyciągów we wschodniej części góry Wdżar. Rozbudowa Krośnicy w kierunku zachodnim (obecnie mało prawdopodobna) również może przyczynić się do zawężenia szlaku migracji.

d) Szlak migracji „Zbiornik” - nr 7

Przed zalaniem doliny Dunajca zwierzęta miały swobodną możliwość migracji między Pieninami Właściwymi i Pieninami Spiskimi. Obecnie migrację utrudnia

sztuczny zbiornik wodny. Zagrożeniem dla drożności tego szlaku migracji może być brak pokrywy lodowej w czasie ciepłych zim. Zagrożeniem dla migrujących zwierząt może być również cienki lód.

e) Szlak migracji „Sromowce” – nr 8

Między Sromowcami Wyżnymi i Sromowcami Niżnymi brak jest jednego wybitnego szlaku migracji. Zagrożenie dla szlaku migracji „Sromowce” stanowi postępująca rozbudowa Sromowiec Średnich w kierunku Sromowiec Niżnych. Migrację zwierząt utrudniają odcinki muru oporowego oddzielającego Dunajec od biegnącej obok drogi powiatowej.

f) Szlak migracji „Przełom Dunajca” – nr 9

Wewnątrz Pienin migracja zwierząt utrudniona jest przez konfigurację terenu tworzącą przełom Dunajca jak również przez samą rzekę. Migracja możliwa jest w miejscach gdzie nie ma ścian skalnych opadających do Dunajca, jak również gdzie nurt rzeki jest spokojny. Utrudnieniem dla migracji zwierząt może być spływ odbywający się rzeką jak również duży ruch turystyczny na drodze pienińskiej.

Aktualny stan ochrony tych siedlisk przyrodniczych i gatunków, cele ich ochrony oraz warunki ich osiągnięcia określono w poniższych tabelach:

Siedliska przyrodnicze - warunki utrzymania lub odtworzenia stanu właściwego.

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia
1	2	3	4
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	- utrzymanie areału na aktualnym poziomie (ok. 2 ha) - poprawa składu gatunkowego – zwiększenie udziału jałowca kosztem tarniny i derenia (układ dynamiczny w przedziałach czasowych; w kompleksie z siedliskami rumowisk nawapiennych 8160 i muraw kserotermicznych 6210)	- usuwanie podrostu drzew oraz ekspansywnych gatunków: tarniny i derenia - lokalnie wprowadzenie wypasu owiec (ewentualnie)
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	- utrzymanie areału na aktualnym poziomie (ok. 17 ha), - zachowanie składu gatunkowego	- ochrona bierna - w razie potrzeby usuwanie drzew i krzewów ocieniających siedlisko, w miejscach, gdzie znajdują się ważne stanowiska gatunków

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia
1	2	3	4
3.	6210 - murawy kserotermiczne	- utrzymanie areалу na aktualnym poziomie (ok. 41 ha), - zachowanie składu gatunkowego runi, - zahamowanie sukcesji krzewów tarniny w wybranych płatach (w mozaice z siedliskami rumowisk nawapiennych i zarośli jałowca)	- usuwanie ekspansywnych krzewów tarniny i derenia - usuwanie innych gatunków ekspansywnych (ewentualnie w miarę pojawiania się)
4.	6430 - ziołorośla górskie	- utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 1,50 ha), - zachowanie składu gatunkowego (układ dynamiczny w przedziałach czasowych, w kompleksie z siedliskami 6430 i 91E0)	- ochrona bierna, - usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych
5.	6520 - górskie łąki kośne	- utrzymanie areálu łąk na aktualnym poziomie (ok. 207 ha), - utrzymanie we właściwym stanie ochrony (odpowiedni skład gatunkowy)	- koszenie regularne z usuwaniem biomasy (naprzemiennie, pasy ekologiczne) - usuwanie podrostu drzew i krzewów
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	- utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 8 ha), - zachowanie składu gatunkowego, - poprawa stanu ochrony pojedynczych młak	- utrzymanie właściwego poziomu wody (zahamowanie nadmiernego odpływu) - usuwanie drzew i krzewów - usuwanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania się - okresowe koszenie i usuwanie biomasy
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	- utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 1 ha), - utrzymanie składu gatunkowego (w mozaice z murawami kserotermicznymi i zaroślami jałowca), - poprawa stanu ochrony na pojedynczych stanowiskach	- usuwanie ekspansywnych krzewów tarniny i derenia - usuwanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania się
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	- utrzymanie areálu na aktualnym poziomie, - zachowanie składu gatunkowego	- ochrona bierna - usuwanie drzew i krzewów (według potrzeb) - usuwanie innych gatunków ekspansywnych zarastających siedlisko, w miejscach, gdzie znajdują się ważne stanowiska gatunków (według potrzeb)

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia
1	2	3	4
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	- utrzymanie areálu na aktualnym poziomie i w obecnym stanie ochrony	- ochrona bierna - zabezpieczenie wejść obiektów najłatwiej dostępnych przed niekontrolowaną penetracją (ewentualnie)
10.	9130 - żyzne buczyny	- utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 882 ha), - zachowanie specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników monitoringowych)	- utrzymanie ochrony biernej na dotychczasowych powierzchniach położonych w strefie ochrony ścisłej - dopuszczenie pewnych elementów gospodarki leśnej na pozostałych terenach, z uwzględnieniem wskazań wynikających z wskaźników monitoringu specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników dla stanu FV)
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	- utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 563 ha)	- utrzymanie ochrony biernej na dotychczasowych powierzchniach położonych w strefie ochrony ścisłej - dopuszczenie pewnych elementów gospodarki leśnej na pozostałych terenach, z uwzględnieniem wskazań wynikających z wskaźników monitoringu specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników dla stanu FV)
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	- utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 81 ha)	- ochrona bierna
13.	91E0* - lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	- utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 11 ha)	- ochrona bierna - w przypadku pojawienia się inwazyjnych gatunków obcych – wprowadzenie ochrony czynnej
14.	91Q0 - górskie reliktove laski sosnowe	- utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 7 ha)	- ochrona bierna

Gatunki roślin Natura 2000 - warunki utrzymania/odtworzenia stanu właściwego.

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1	2	3	4

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1	2	3	4
1.	pszonak pieniński <i>Erysimum pieninnicum</i>	- utrzymanie aktualnego areалу i liczebności populacji	- ochrona bierna; - w razie wskazań monitoringu do prześwietlenia stanowisk, należy docelowo uzyskać zwarcie (ocienienie) nie większe niż 20-40%
2.	obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	- utrzymanie aktualnego areálu populacji, zwiększenie liczebności populacji, zwiększenie liczby os. kwitnących	- doświetlenie pojedynczych stanowisk poprzez cięcia drzew i krzewów, zgodnie z wynikami monitoringu;
3.	bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	- utrzymanie aktualnego areálu i liczebności populacji	- ochrona bierna; - oznakowanie stanowisk w 2 miejscach położonych w strefie ochrony krajobrazowej (grunty prywatne), - zapobieganie mechanicznemu uszkodzeniu stanowiska w trakcie prac leśnych;

Gatunki zwierząt Natura 2000 (bez ptaków) - warunki utrzymania/odtworzenia stanu właściwego

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1	2	3	4
1.	biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu stanu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze oraz określeniu zagrożeń.
2.	krasopani hera <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych (usuwanie podrostu drzew i krzewów wkraczających na piargi i siedliska kserotermiczne)
3.	kumak górski <i>Bombina variegata</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po określeniu stanu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze. - kluczowe dla zachowania gatunku jest utrzymanie wilgotnych biotopów: małych oczek wodnych, młak śródleśnych i młak w obrębie łąk.
4.	traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze. - kluczowe dla zachowania gatunku jest utrzymanie wilgotnych biotopów: małych oczek wodnych, młak śródleśnych i młak w obrębie łąk.
5.	podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- lepsze rozpoznanie zimowisk gatunku. - zabezpieczenie zimowisk podkowca małego przed niepowołaną penetracją.

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1	2	3	4
6.	nocek duży <i>Myotis myotis</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- lepsze rozpoznanie zimowisk gatunku. - zabezpieczenie zimowisk podkowca małego przed niepowołaną penetracją.
7.	ryś <i>Lynx lynx</i>	- utrzymanie stanu aktualnego, czyli stałej obecności 1-2 dorosłych rysi ma terenie Pienin.	- zachowanie drożnych korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi.

Gatunki ptaków - warunki utrzymania/odtworzenia stanu właściwego.

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1	2	3	4
1.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku oraz zachowanie miejsc żerowiskowych. - skablowanie napowietrznej linii energetycznej na terenie Parku.
2.	trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze
3.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku oraz otwartych terenów żerowiskowych. - skablowanie napowietrznej linii energetycznej na terenie Parku
4.	orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku oraz terenów żerowiskowych.
5.	sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku
6.	jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
7.	derkacz <i>Crex crex</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona czynna siedliska lęgowego gatunku poprzez regularne koszenie
8.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku - skablowanie napowietrznej linii energetycznej na terenie Parku
9.	sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1	2	3	4
10.	puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
11.	włochatka <i>Aegolius funereus</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
12.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
13.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
14.	dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
15.	dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	- utrzymanie stanu aktualnego	- ochrona bierna siedliska lęgowego gatunku
16.	muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
17.	muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
18.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
19.	drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
20.	pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
21.	orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.
22.	pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	- cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	- warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze.

5. Określenie warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz spójności sieci obszarów Natura 2000, odnoszących się w szczególności do:

a) innych form ochrony przyrody, pokrywających się z obszarem Natura 2000.

Obszary Natura 2000: PLH120013 - „Pieniny” oraz PLB120008 - „Pieniny”. w całości zawierają się w granicach Parku. Odpowiednie warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jak i utrzymanie spójności sieci obszarów Natura 2000 zapewnia Plan ochrony Parku.

Pieniny stanowią jedno z ogniw sieci Natura 2000 o specyficznym charakterze, połączone funkcjonalnie z sąsiadującymi z nim terenami i będące ważnym elementem ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków. Obszar Natura 2000 Pieniny jest jednym z nielicznych w Karpatach miejsc występowania roślinności wapienio- i ciepłolubnej. Obszar Pienin, położony centralnie w Pienińskim Pasie Skałkowym, stanowi możliwość zasilania i wymiany puli genowej z sąsiadującymi terenami o podobnych właściwościach (Małe Pieniny, Dolina Białki).

b) zagospodarowania przestrzennego, w tym w szczególności terenów lokalizacji zabudowy możliwej, bez szkody dla obszaru Natura 2000, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, a także obszarów, które powinny być zalesione oraz obszarów wyłączonych z zalesiania.

Odpowiednie warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jak i utrzymanie spójności sieci obszarów Natura 2000, w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego zapewnia Plan ochrony Parku.

c) zagospodarowania obszarów morskich - nie dotyczy.

d) gospodarowania wodami.

Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 uzależnionymi od gospodarowania wodami są siedliska przyrodnicze: 91E0* - lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe oraz do pewnego stopnia także 6430 – ziołorośla nadrzeczne. Należy doprowadzić w porozumieniu z Zarządcą Zbiorników Wodnych Czorsztyń-Niedzica i Sromowce Wyżne do okresowego zwiększania przepływu wody na Dunajcu, naśladującego wezbrania naturalne,

mające na celu zapewnienie dynamiki rzeki i odnowę siedlisk zależnych od naturalnych wylewów.

e) gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej.

Gospodarka rybacka nie jest prowadzona na terenie Parku. Odpowiednie warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jak i utrzymanie spójności sieci obszarów Natura 2000, w odniesieniu do gospodarki rolnej i leśnej zapewnia Plan ochrony Parku.

f) śródlądowych wód powierzchniowych płynących, w których powinna być zachowana lub odtworzona możliwość wędrówki ryb i innych organizmów wodnych.

Na terenie obszarów Natura 2000 w potokach nie występują przeszkody uniemożliwiające wędrówkę ryb i innych organizmów wodnych. Natomiast w stosunku do Dunajca przegrodzonego Zespołem Zbiorników Wodnych Czorsztyń-Niedzica i Sromowce Wyżne nie jest możliwe przywrócenie możliwości migracji ryb bez budowy przepławek.

6. Określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

a) Sposób ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 zestawiono w tabelach. Za realizację zadań ochronnych (podmiot wykonujący) w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt Natura 2000 odpowiedzialny jest zarządzający obszarem oraz w przypadku gruntów innych własności niż Skarb Państwa w zarządzie Parku, zarządzający obszarem wraz z właścicielem gruntu.

Zadania ochronne dla siedlisk przyrodniczych.

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	usuwanie drzew, w miejscach, gdzie ich zwarcie zaczyna dominować nad krzewami jałowca (ponad 30%); usuwanie nadmiernie rozrastającej się tarniny i derenia (ich zwarcie osiąga ponad 40%).	doraźnie, nie częściej niż co 5 lat.	Macelowa Góra, Po ewentualnym uzyskaniu zgody właścicieli gruntów: Długa Grapa, Zamczysko, Goła Góra.
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	ochrona bierna; ochrona czynna: usuwanie ocieniających krzewów u podnóża ściany skalnej.	nie później niż w 5 roku od zatwierdzenia Planu ochrony/cały okres	Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk – masywy skalne wschodniej części Parku - Pieniny Centralne; Ochrona czynna: Zawiesy, Wąwóz Sobczyński.
3.	6210* - murawy kserotermiczne	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	usuwanie drzew (świerk, sosna) i krzewów (zwłaszcza tarniny i derenia), w miejscach, gdzie ich zwarcie zaczyna dominować nad murawą (ponad 30%).	nie później niż w 3 roku od zatwierdzenia Planu ochrony/rotacyjnie.	pod Trzema Koronami (wybrane piargi), Wąwóz Sobczański (część), Podłaźce (część), Wąwóz Macelowy, Nowa Góra, Macelowa Góra (część), Upszar, Zamek Czorsztyń Po ewentualnym uzyskaniu zgody właścicieli gruntów: Podskalnia Góra, Goła Góra, Wąwóz Macelowy, Zamczysko, Cisowce, Długa Grapa, Podłaźce (część); modyfikacje w zależności od wyników monitoringu.
4.	6430 - ziołorośla górskie	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	ochrona bierna, usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	Przełom Dunajca, doliny potoków: Głębokiego, Pienińskiego.
5.	6520 - górskie łąki kośne	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	koszenie płątów siedliska, obejmujących docelowo całość arealu, czyli ok. 200 ha.	nie później niż w 2 lub 3 roku od zatwierdzenia Planu ochrony/rotacyjnie, cały okres	Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk, w kolejności zależnej od wyników monitoringu – z uwzględnieniem własności – grunty Skarbu Państwa, i grunty prywatne – w miarę uzyskiwania przychylnej decyzji właścicieli.

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	- usuwanie zarastających młaki krzewów wierzb i świerków; - ręczne koszenie i ręczne usuwanie biomasy z młak; - grodzenie młak w sąsiedztwie źródlisk wykorzystywanych jako miejsca pojenia zwierząt; - unikanie lokalizowania ujęć wody na cele komunalne.	nie później niż w 5 roku od zatwierdzenia Planu ochrony/ modyfikować w zależności od wyników monitoringu ; wykonanie zabiegów uzależnione od zgody właściciela lub zarządzającego obszarem.	Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk, w zależności od wyników monitoringu; Aktualnie: Hala Majerz, Roplichta, Pod Ociemne.
			utrzymanie poziomu wody.	doraźnie.	w zależności od wyników monitoringu.
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	usuwanie drzew i krzewów (zwłaszcza tarniny i derenia), w miejscach, gdzie ich zwarcie zaczyna dominować nad murawą i odkrytym piargiem (ponad 30%); usuwanie odrośli.	nie później niż w 5 roku od zatwierdzenia Planu ochrony/ rotacyjnie; modyfikować w zależności od wyników monitoringu	Podskalnia Góra, Goła Góra, Zamczysko (za zgodą właścicieli) W zależności od wyników monitoringu także: Masyw Trzech Koron (część), Macelowa Góra, Nowa Góra, i od zgody właścicieli terenu: Długa Grapa.
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego.	ochrona bierna.	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	Zgodnie z rozmieszczeniem siedliska; modyfikacje zgodnie z wynikami monitoringu

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	utrzymanie powierzchni i cech siedliska.	- ochrona bierna zakaz wejścia do jaskiń bez zezwolenia, ograniczenie penetracji w okresie od października-maja; - ochrona czynna renowacja zabezpieczeń w jaskini w ociemnem - kraty w otworze - tak aby umożliwiała coroczne liczenia zimowe nietoperzy; - usunięcie śmieci z jaskiń.	cały okres obowiązywania Planu ochrony, doraźnie.	- Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedliska; - Jaskinia w Ociemnem - jaskinie przy drodze Pienińskiej.
10.	9130 - żyzne buczyny	utrzymanie powierzchni i cech siedliska.	ochrona bierna modyfikacja zabiegów gospodarczych, o ile wyniki ich realizacji mogłyby pogorszyć specyficzną strukturę i funkcję siedliska (według wskaźników monitoringu).	cały okres obowiązywania Planu ochrony, w zależności od harmonogramu prac.	Płaty położone w strefie ochrony ścisłej oraz czynnej zachowawczej. Pozostałe płaty siedliska.
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	utrzymanie powierzchni i cech siedliska.	ochrona bierna modyfikacja zabiegów gospodarczych, o ile wyniki ich realizacji mogłyby pogorszyć specyficzną strukturę i funkcję siedliska (według wskaźników monitoringu).	cały okres obowiązywania Planu ochrony, w zależności od harmonogramu prac.	Płaty położone w strefie ochrony ścisłej oraz czynnej zachowawczej. Pozostałe płaty siedliska.
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	utrzymanie powierzchni i cech siedliska.	ochrona bierna.	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	Wszystkie płaty.
13.	91E0* - lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	utrzymanie powierzchni i cech siedliska. powstrzymanie inwazji gatunków obcych.	ochrona bierna. usuwanie gatunków obcych.	cały okres obowiązywania Planu ochrony. na bieżąco.	Wszystkie płaty. W zależności od obserwacji monitoringowych.

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
14.	91Q0 - górskie reliktywne lasy sosnowe	utrzymanie powierzchni i cech siedliska.	ochrona bierna.	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	Wszystkie płaty.

Zadania ochronne dla gatunków roślin Natura 2000.

Lp	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
1.	pszonak pieniński <i>Erysimum pinnaticum</i>	Ochrona siedliska gatunku.	Przy planowaniu prac leśnych wytypowanie miejsc szczególnie cennych i na ich terenie oraz w ich bliskim sąsiedztwie podporządkowanie prac leśnych ochronie siedlisk pszonaka - prowadzenie szlaków zrywkowych poza stanowiskami Usuwanie części podrostu drzew i krzewów ocieniających stanowiska pszonaka.	według wskazań monitoringu/ prawdopodobnie nie wcześniej niż w 5 roku od zatwierdzenia Planu ochrony	Wzgórze Czorszyńskie, Flaki.
		Ochrona gatunku <i>ex situ</i> .	Hodowla ogrodowa, bank nasion. Współpraca z ogrodem botanicznym.	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	
2.	obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	Ochrona populacji.	Doświetlenie stanowisk, docelowo uzyskać ocienienie nie więcej niż 20%	według wskazań monitoringu/ prawdopodobnie nie wcześniej niż w 5 roku od zatwierdzenia Planu ochrony	Dolina Harczygrunt (obwód Zielone Skałki, oddział 47 d) Po uzyskaniu danych inwentaryzacyjnych – ewentualnie pozostałe odnalezione stanowiska, analogicznie.
3.	bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Ochrona siedliska.	Przy planowaniu prac leśnych wytypowanie miejsc szczególnie cennych i na ich terenie oraz w ich bliskim sąsiedztwie podporządkowanie prac leśnych ochronie siedlisk bezlista - prowadzenie szlaków zrywkowych poza stanowiskami.	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	Tereny prywatne (za zgodą właścicieli): Dolina Łonnego Potoku, Mały Loch.

Lp	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
			Ochrona bierna (strefa ochrony czynnej i ścisłej).	cały okres obowiązywania Planu ochrony.	Dolina Pienińskiego Potoku, Las Poręba, Wąwóz Sobczański, Dolina Ociemnego Potoku, las Łupisko, okolice Gródka, Dolina Białego Potoku (rejon Gronia), Nowa Góra, rejon polany Pieniny.

Zadania ochronne dla gatunków zwierząt (bez ptaków) Natura 2000.

Lp	Gatunek	Zadanie	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
1.	biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska.	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
2.	krasopani hera <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	Ochrona siedliska; zapobieganie sukcesji.	Usuwanie podrostu drzew i krzewów wkraczających na piargi i siedliska kserotermiczne.	W miarę potrzeb.	Macelowy Wąwóz, Podskalnia Góra, Kosarzyska.
3.	kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska.	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
4.	traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska.	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
5.	podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Zabezpieczenie zimowiska dla zapewnienia spokoju zimującym nietoperzom.	Konserwacja istniejącego zabezpieczenia.	W miarę potrzeb.	Jaskinia w Ociemnem.

Lp	Gatunek	Zadanie	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
6.	nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Zabezpieczenie zimowiska dla zapewnienia spokoju zimującym nietoperzom.	Konserwacja istniejącego zabezpieczenia.	W miarę potrzeb.	Jaskinia w Ociemnym.
7.	ryś <i>Lynx lynx</i>	Utrzymanie drożnych korytarzy ekologicznych.	Ujęcie korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wyłączenie ich z zabudowy oraz utrzymanie ich dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów.	W miarę potrzeb.	Tereny łączące Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi.

Zadania ochronne dla gatunków ptaków.

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
1.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Ochrona stanowisk lęgowych i miejsc żerowiskowych. Ograniczenie zagrożenie powodowanego przez napowietrzne linie energetyczne.	Ograniczenie lub zakaz wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda Niedopuszczenie do degradacji starorzecza Dunajca w wyniku działania człowieka Skablowanie linii wysokiego napięcia przebiegającej przez teren obszaru.	Corocznie w całym okresie obowiązywania Planu ochrony Zabieg jednorazowy. Według potrzeb.	Znane gniazda Staro-rzeczce Dunajca na Piaskach Trasa przebiegu linii energetycznej od zapory w Niedzicy do polany Majerz.
2.	trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
3.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Ochrona stanowisk lęgowych i miejsc żerowiskowych. Ograniczenie zagrożenie powodowanego przez napowietrzne linie energetyczne.	Ograniczenie lub zakaz wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda Zakaz lokalizacji wszelkiej zabudowy na terenach otwartych. Skablowanie linii wysokiego napięcia przebiegającej przez teren obszaru.	Corocznie w całym okresie obowiązywania Planu ochrony.	Znane gniazda Tereny otwarte w Parku i otulinie. Trasa przebiegu linii energetycznej od zapory w Niedzicy do polany Majerz.

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
4.	orzeł przedni <i>Aquila chrysoetes</i>	Zachowanie siedliska lęgowego.	Ochrona bierna.	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych.	Główne obszary występowania.
5.	sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	Ochrona stanowisk lęgowych.	Ograniczenie lub zakaz wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda.	Corocznie w całym okresie obowiązywania Planu ochrony.	Znane gniazda.
6.	jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
7.	derkacz <i>Crex crex</i>	Zachowanie siedliska gatunku.	Odkrzaczanie oraz regularne koszenie.	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych	Główne obszary występowania.
8.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	Ochrona stanowisk lęgowych Ograniczenie zagrożenie powodowanego przez napowietrzne linie energetyczne.	Ograniczenie lub zakaz wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda Skablowanie linii wysokiego napięcia przebiegającej przez teren obszaru.	Corocznie w całym okresie obowiązywania Planu ochrony.	Znane gniazda Trasa przebiegu linii energetycznej od zapory w Niedzicy do polany Majerz.
9.	sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Zachowanie siedliska lęgowego.	Ochrona bierna.	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych.	Główne obszary występowania.
10.	puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
11.	włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
12.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1	2	3	4	5	6
13.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
14.	dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
15.	dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Zachowanie siedliska lęgowego.	Ochrona bierna.	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych.	Główne obszary występowania.
16.	mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
17.	mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
18.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
19.	drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
20.	pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
21.	orzeczkowka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.
22.	pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określona na podstawie wyników badań.	Określona po rozpoznaniu.

b) Monitoring stanu przedmiotów ochrony i monitoring realizacji celów.

- Określenie sposobów monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków.

Monitoring stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będzie zarazem monitoringiem realizacji celów ochrony czyli utrzymania lub odtwarzania stanu właściwego. W przypadku siedlisk i gatunków, które wymagają ochrony czynnej, stanowiska do monitoringu powinny obejmować miejsca stosowania tej ochrony. Jeśli aktualny stan ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków został uznany za właściwy, efektem stosowanych działań ochronnych powinno być utrzymanie tego stanu. Badanie określonych wskaźników stanu ochrony siedlisk przyrodniczych/gatunków na wybranych stanowiskach wykaże, czy stan właściwy został utrzymany. Jeśli tak, to znaczy, że stosowane metody ochrony są właściwe. Jeśli aktualny stan ochrony został uznany za niewłaściwy (zły lub niezadowalający), to celem działań ochronnych powinno być odtworzenie tego stanu. Jeśli okres potrzebny do osiągnięcia tego celu jest dłuższy niż okres, na który sporządza się plan zadań ochronnych, wtedy celem ochrony na potrzeby tego planu jest przynajmniej częściowa poprawa aktualnego stanu ochrony, wyrażająca się poprawą przynajmniej jednego wskaźnika stanu ochrony na monitorowanych stanowiskach, gdzie zastosowano działania ochronne.

Monitoring stanu ochrony/skuteczności zabiegów ochronnych prowadzi się zgodnie z metodyką stosowaną w monitoringu przyrodniczym prowadzonym przez GIOŚ.

Monitoring skuteczności ochrony, czyli skutków wykonania zabiegów ochronnych powinien być prowadzony w oparciu o ocenę stanu ochrony gatunków lub siedlisk w kolejnych latach (okresach monitoringowych) i jest określony w załączniku nr 4 do niniejszego rozporządzenia - „Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań”.

- Określenie sposobów monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony.

Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000: PLH120013 - „Pieniny” oraz PLB120008 - „Pieniny” zestawiono w tabelach:

Monitoring stanu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1	2	3	4	5	6

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1	2	3	4	5	6
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowano w latach 2006-2008)	co 6 lat	Zamczysko, Goła Góra,	2
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (zostaną opracowane w roku 2010)	co 6 lat	Proponowane lokalizacje: Zawiesy, Trzy Korony (Okraglica, Ganek), Facimiech, Wąwóz Sobczański	4
3.	6210 - murawy kserotermiczne	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowano w latach 2006-2008)	co 3 lata	Grabczychy, Podskalnia Góra, pod Trzema Koronami, Goła Góra, Zamek Czorsztyn	5
4.	6430 - ziołorośla górskie	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (zostaną opracowane w roku 2011)	co 6 lat	Proponowana lokalizacja: Barbarzyna, Głęboki Potok; Wizja terenowa: Przełom Dunajca	2

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1	2	3	4	5	6
5.	6520 - górskie łąki kośne	Parametry: - powierzchnia siedliska - struktura i funkcja - perspektywy ochrony Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowano w roku 2009)	Co 6 lat	Uproszczona ocena stanu siedliska (tylko parametry bez szczegółowych badań wskaźników i zdjęć fitosocjologicznych) Proponowane lokalizacje: <u>Grunty Skarbu Państwa:</u> Doliny nad Gródkiem, Guszkiewiczówka Szopka, Zaglinicka Łąka, Bednarzówka, Szeroka Dolina, Wyrobek; <u>Grunty prywatne:</u> Za Rabsztynem, Lęborg, Za Zamczyskiem, Łazy Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) Proponowane lokalizacje: <u>Grunty Skarbu Państwa:</u> Stolarzówka, Wielka Dolina, Tylskie Góry, Barbarzyna; <u>Grunty prywatne:</u> Wielkie Załonie, Zaukierze (Nad Stusem)	11 – uproszczona ocena; 6 – szczegółowy monitoring
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowano w roku 2009)	co 6 lat	Proponowane lokalizacje: Pod Ociemne, Roplichta, Za Stronią, Zaukierze	5 stanowisk (1 – Pod Ociemne, 1 – Roplichta, 2 – Za Stronią, 1 – Zaukierze)
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowano w latach 2006-2008)	co 3 lata	Masyw Trzech Koron (Piarg Spuszczalnica, Grabczycha), Wąwóz Gorczyński (=Macelowy), Wąwóz Sobczański	4

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1	2	3	4	5	6
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (zostaną opracowane w roku 2010)	co 6 lat	Po zinwentaryzowaniu, po 2 stanowiska w Pieninach Centralnych i Zachodnich	4
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z docelową metodyką GIOŚ (dotychczas nie opracowano, prawdopodobnie po 2011)	co 6 lat	Jaskinia w Ociemnym, Jaskinia Pienińska, Walusiowa Jama, Jaskinia w Świniej Skale, Jaskinia nad Polaną Sosnowką, Jaskinia w Facimiechu	6
10.	9130 - żyzne buczyny	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z docelową metodyką GIOŚ (dotychczas nie monitorowane, można zastosować wskaźniki z opracowania „Natura 2000 - Niezbędnik leśnika”, Klub Przyrodników 2008)	co 6 lat	uproszczona ocena stanu siedliska (tylko parametry bez szczegółowych badań wskaźników i zdjęć fitosocjologicznych) na 100 dotychczasowych powierzchniach monitoringowych <u>szczegółowy monitoring</u> (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką GIOŚ w 1/3 oddziałów leśnych, w których zidentyfikowano 9130 (w sumie 66 oddziałów) – czyli na 22 stanowiskach, równomiernie rozmieszczonych w całym Parku	100 – uproszczona ocena; 22 – szczegółowy monitoring

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1	2	3	4	5	6
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z docelową metodyką GIOŚ (zostaną opracowane w roku 2011)	co 6 lat	<u>uproszczona ocena stanu siedliska</u> (tylko parametry bez szczegółowych badań wskaźników i zdjęć fitosocjologicznych) na 60 dotychczasowych powierzchniach monitoringowych <u>szczegółowy monitoring</u> (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką GIOŚ w około 1/3 oddziałów leśnych, w których zidentyfikowano 9150 (w sumie 65 oddziałów) – czyli na 22 stanowiskach, równomiernie rozmieszczonych w całym Parku	60 – uproszczona ocena; 22 – szczegółowy monitoring
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zbozczach	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowane w latach 2006-2008)	co 6 lat	<u>szczegółowy monitoring</u> (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) na 31 stanowiskach zgodnie z metodyką GIOŚ. Ociemny Potok, Pieniński Potok, Zamkowa Góra, Sokolica; ponadto stałe powierzchnie monitoringowe nr 3, 7, 8, 11, 13, 15, 22, 25, 26, 29, 30, 34, 44, 50, 70, 73, 74, 141, 80, 86, 87, 88, 118, 119, 120, 121, 148.	31 – szczegółowy monitoring

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1	2	3	4	5	6
13.	91E0* - lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowane w latach 2006-2008)	co 6 lat	<u>szczegółowy monitoring</u> (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką GIOŚ na 31 stanowiskach, których powierzchnia jest większa od 0,1 ha, w tym 12 stanowisk dla nadrzecznej olszyny górskiej 91E0 oraz 19 stanowisk dla bagiennej olszyny górskiej. Wszystkie stanowiska zlokalizowane są w oddziałach: 2, 4, 5, 8, 9, 13, 14A, 15, 17, 22, 23, 30, 32, 34, 35, 36, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 56, 57, 58, 59, 60, 71.	31 – szczegółowy monitoring
14.	91Q0 - górskie reliktowe lasy sosnowe	Parametry: - powierzchnia siedliska, - struktura i funkcja, - perspektywy ochrony. Wskaźniki – zgodnie z metodyką GIOŚ (opracowane w latach 2006-2008)	co 6 lat	<u>szczegółowy monitoring</u> (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką GIOŚ na 10 stanowiskach. Po dwa stanowiska należy wyznaczyć w oddziałach: 37, 41, 57, natomiast po jednym w: 25, 38, 71, 72	10 - szczegółowy monitoring

Monitoring stanu ochrony gatunków roślin z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

Lp.	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1	2	3	4	5	6
1.	pszonak pieniński <i>Erysimum pieninnicum</i>	stanu populacji: zgodnie z metodyką GIOŚ	co 3 lata	Wzgórze Czorsztyńskie, Flaki,	2
		stanu siedliska: zgodnie z metodyką GIOŚ	co 3 lata	Wzgórze Czorsztyńskie, Flaki,	2
2.	obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	stanu populacji zgodnie z metodyką GIOŚ	co 3 lata	Dolina Harczygrunt, Czerwone Skały	2 (po odszukaniu nowych stanowisk, dodatkowe stanowiska – do uzyskania 50% liczby podawanych w literaturze stanowisk)
		stanu siedliska: zgodnie z metodyką GIOŚ	co 3 lata	Dolina Harczygrunt, Czerwone Skały	2 (po odszukaniu nowych stanowisk, dodatkowe stanowiska – do uzyskania 50% liczby podawanych w literaturze stanowisk)
3.	bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	stanu populacji po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	co 3 lata	- las Łupisko, - las Poręba, - Dolina Pienińskiego Potoku (górna część), - Mały Loch	4
		stanu siedliska: po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	co 3 lata	- las Łupisko, - las Poręba, - Dolina Pienińskiego Potoku (górna część), - Mały Loch	4

Monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1	2	3	4	5	6
1.	biegacz urozmaïcony <i>Carabus variolosus</i>	stanu populacji po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	Rozpoznanie stanu populacji po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
		stanu siedliska: po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	Rozpoznanie stanu siedliska po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
2.	krasopani hera <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	stanu populacji: zgodnie z metodyką GIOŚ	corocznie	Macelowy Wąwóz, Podskalnia Góra, Grabczycha, Kosarzyska, Ligarki	5
		stanu siedliska: zgodnie z metodyką GIOŚ	raz na 6 lat	Macelowy Wąwóz, Podskalnia Góra, Grabczycha, Kosarzyska, Ligarki	5
3.	kumak górski <i>Bombina variegata</i>	stanu populacji po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	Rozpoznanie stanu populacji po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
		stanu siedliska: po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	Rozpoznanie stanu siedliska po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
4.	traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	stanu populacji po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	Rozpoznanie stanu populacji po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
		stanu siedliska: po opracowaniu w 2010 roku - zgodnie z metodyką GIOŚ	Rozpoznanie stanu siedliska po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
5.	podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> (zimowiska)	stanu populacji: zgodnie z metodyką GIOŚ	corocznie	Jaskinia w Ociemnem	1
		stanu siedliska: zgodnie z metodyką GIOŚ	corocznie	Jaskinia w Ociemnem	1

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1	2	3	4	5	6
6.	nocek duży <i>Myotis myotis</i> (zimowiska)	stanu populacji: zgodnie z metodyką GIOŚ	corocznie	Jaskinia w Ociemnem	1
		stanu siedliska: zgodnie z metodyką GIOŚ	corocznie	cały obszar	1
7.	ryś <i>Lynx lynx</i>	stanu populacji: zgodnie z metodyką GIOŚ	corocznie	cały obszar Parku	1

Monitoring stanu ochrony gatunków ptaków.

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1	2	3	4	5	6
1.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	liczebność populacji lęgowej, sukces lęgowy	liczebność: corocznie; sukces lęgowy: corocznie	liczebność: cały obszar; sukces lęgowy: wszystkie znane gniazda	nie dotyczy
2.	trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
3.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	liczebność populacji lęgowej, sukces lęgowy	liczebność: corocznie; sukces lęgowy: corocznie	liczebność: cały obszar; sukces lęgowy: wszystkie znane gniazda	nie dotyczy
4.	orzeł przedni <i>Aquila chrysoetos</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
5.	sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	liczebność populacji lęgowej, sukces lęgowy	liczebność: corocznie; sukces lęgowy: corocznie	liczebność: cały obszar; sukces lęgowy: wszystkie znane gniazda	nie dotyczy
6.	jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
7.	derkacz <i>Crex crex</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
8.	puchacz <i>Bubo bubo</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
9.	sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
10.	puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
11.	włochatka <i>Aegolius funereus</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1	2	3	4	5	6
12.	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
13.	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
14.	dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
15.	dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
16.	muchałówka mała <i>Ficedula parva</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
17.	muchałówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
18.	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
19.	drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
20.	pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
21.	orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy
22.	pomurnik <i>Tichodroma murarria</i>	liczebność populacji lęgowej	co 3 lata	cały obszar	nie dotyczy

c) Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony
Potrzeby w zakresie inwentaryzacji:

Siedliska przyrodnicze: dostępne dane o rozmieszczeniu siedlisk przyrodniczych są wystarczające do planowania ochrony na obszarze Natura 2000 PLH 120013. Wyjątkiem jest jedynie siedlisko przyrodnicze o kodzie 8210 – wapienne ściany skalne (*Potentilletalia caulescentis*), dla którego należy przeprowadzić dodatkowe badania terenowe.

Gatunki roślin dla obszaru PLH 120013: z podanych w literaturze ośmiu stanowisk obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus*, aktualnie potwierdzono tylko dwa. Pomimo poszukiwań, dotąd nie udało się odszukać pozostałych stanowisk. Należy kontynuować ich poszukiwania.

Gatunki zwierząt (poza ptakami) dla obszaru PLH 120013: aktualny stan wiedzy o gatunkach zwierząt uznanych za przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLH120013 Pieniny jest niezadowalający. W przypadku płazów i biegacza urozmaiconego uniemożliwia to określenie działań ochronnych i stanowisk do monitoringu. Dotyczy to również podkowca małego w odniesieniu do jego żerowisk. Z terenu Pienin podawanych jest też kilka gatunków Natura 2000 o słabo rozpoznanym występowaniu, które potencjalnie mogłyby być przedmiotami ochrony w obszarze „Pieniny”. Poniżej podano listę gatunków zwierząt Natura 2000 wymagających badań inwentaryzacyjnych na obszarze Pienin.

Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*: Występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego jest bardzo słabo poznane. Wymagana jest inwentaryzacja stanowisk (doliny potoków, zwłaszcza Pienińskiego Potoku, wzdłuż potoków i młaki na zboczach dolin).

Krasopani Hera *Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*: Potrzebne jest pełne rozpoznanie rozmieszczenia gatunku na obszarze Pienin. Badań inwentaryzacyjnych wymagają północna i wschodnia części obszaru.

Kumak górski *Bombina variegata*: Aktualne występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego jest słabo rozpoznane. Potrzebne dalsze badania inwentaryzacyjne i pozyskanie danych ilościowych.

Traszka karpacka *Triturus montandoni*: Aktualne występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego jest słabo rozpoznane. Potrzebne dalsze badania inwentaryzacyjne i pozyskanie danych ilościowych.

Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*: Inwentaryzacja zimowisk oraz badania telemetryczne dla określenia areałów żerowania kolonii rozrodczych usytuowanych w sąsiedztwie obszaru Natura 2000.

Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*: Występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego wymaga dalszego rozpoznania. W latach 1990. potwierdzono jego obecność na tym terenie (Operat ochrony fauny Parku z 1997 r.) w nietypowym dla niego siedlisku. W latach 2006 i 2009 dr Anna Drozd prowadziła monitoring ślimaków na terenie Parku, wykazała gatunek na trzech stanowiskach: Kwicurki, Roplichta, Pod Ociemnym. W 2007 odkryto stanowisko *V. angustior* w sąsiedztwie Parku, w oddziale 110, w leśnictwie Jaworki (nadleśnictwo Krościenko w ramach tzw. inwentaryzacji leśnej (Zajac 2007)). Konieczna jest inwentaryzacja gatunku w Parku, zwłaszcza w miejscach

występowania typu siedliska 7230, opisywanego przez Horsaka (2005) jako typowe dla tego gatunku w Karpatach, w celu ustalenia faktycznego statusu gatunku w obszarze i ewentualnej weryfikacji znaczenia obszaru dla jego ochrony w skali kraju.

Mopek *Barbastella barbastellus*: Gatunek znany z nielicznych stwierdzeń, słabo rozpoznany, a teoretycznie powinien występować na całym obszarze Parku. Potrzebne są badania telemetryczne w okresie letnim w celu określenia lokalizacji i liczby schronień letnich, potencjalnej liczebności gatunku, areałów żerowania i preferencji siedliskowych.

Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*: Zaleca się poszukiwanie zimowisk.

Nocek duży *Myotis myotis*: Inwentaryzacja zimowisk.

Gatunki ptaków:

Aktualny stan wiedzy o gatunkach zwierząt uznanych za przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLB120008 Pieniny jest niezadowalający.

Dla obszaru PLB 120008

Trzmiełojad *Pernis apivorus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Jarząbek *Bonasa bonasia*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Puszczyk uralski *Strix uralensis*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Włochatka *Aegolius funereus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Muchołówka mała *Ficedula parva*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Gąsiorek *Lanius collurio*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Drozd obrożny *Turdus torquatus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Pliszka górska *Motacilla cinerea*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Pomurnik *Tichodroma muraria*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

8. Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan nie dotyczy wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.

W celu eliminacji zagrożeń dla obszarów Natura 2000, wprowadza się zmiany dotyczące wyłączenia terenów z zabudowy w istniejących, obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Są to zmiany niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, w tym uwzględniono ochronę korytarzy ekologicznych, łączących obszar Natura 2000 z innymi terenami cennymi przyrodniczo:

1) wyłączenie z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo w następujących strefach:

a) w gminie Krościenko n/D:

✓ obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od oczyszczalni ścieków dla Miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gminy Krościenko n/D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyczna do Dunajca oraz z drugiej strony Dunajca od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w w/w Studium Gminy Krościenko n/D. przy ul. Kingi do granicy Pienińskiego Parku Narodowego (korytarz nr 1*) z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Przystań zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy w Krościenko n/D. z dnia 2 marca 2001 r.,

- ✓ obszar pomiędzy Pienińskim Parkiem Narodowym a Gorcami (pasmem Lubania):
  - od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy Grywałdem a Dziadowymi Kątami - korytarz nr 2);
  - od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy Grywałdem a Krośnicą - korytarz nr 3 i 4);

b) w mieście Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od granicy z Gminą Krościenko n/D do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - korytarz nr 1;

c) w gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:

- ✓ od Majerza poprzez Wielkie Pole do pasma Lubania - korytarz nr 5,
- ✓ od Macelowej Góry (zabudowań w Sromowcach Wyżnych - Kątach) po obszar przeznaczony pod zabudowę w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach Nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004r.) w Sromowcach Niżnych - korytarz nr 8,
- ✓ od Góry Popieska przez Sołtysią Skałkę i Pulsztyn do Macelowej Góry - korytarz nr 7;

d) w gminie Łapsze Niżne:

- ✓ obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika:
  - od szkoły leśnej Nadleśnictwa Krościenko n/D w Falsztynie po zabudowania Niedzicy - Kopanisko w kierunku Uroczyska Zielone Skałki - korytarz nr 6,
  - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego - korytarz nr 7.

Mapkę z zaznaczonymi numerowanymi korytarzami ekologicznymi zamieszczono na str. 40 niniejszego rozporządzenia;

- 2) wyłączenie z zabudowy terenu pomiędzy Uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową Czorsztyna, a Wapiennikiem;

- 3) wprowadzenie obowiązku ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez zakazu budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przewidzianych pod zabudowę;
- 4) zmiana przeznaczenia gruntów oznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica zatwierdzonym Uchwałą NR 209/XXX/96 z dnia 25 listopada 1996 r. jako B88 NO/TS z terenów usług na tereny wyłączone z zabudowy i zainwestowania;
- 5) zmiana przeznaczenia terenów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko n/D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) w części położonej pomiędzy istniejącą zabudową przy ulicy św. Kingi w Krościenku n/D., a granicą Parku poprzez wyłączenie ich z zabudowy i zainwestowania w tym z zabudowy siedliskowej i tymczasowej;
- 6) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 9ML, 10ML i 11ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne (zatwierdzonym Uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r.), w części dotyczącej miejscowości Falsztyn, ze względu na to, że są to według mpzp tereny osuwiskowe;
- 7) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 13ML i 14ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym Uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006, w części dotyczącej miejscowości Niedzica Zamek, ze względu na to, że są to według Studium tereny osuwiskowe.